

56

ZELENA BIBLIOTEKA

AGATA KRISTI

VAŠAR ZLOČINA

Vašar zločina

(Dead Man's folly)

Agatha Christie

Glavna lica:

Herkul POARO, privatni detektiv

Arijadna OLIVER, pisac kriminalnih romana

Ser Džordž STJUBS, vlasnik Nes-Hauza

Ledi Heti STJUBS, njegova supruga

Amanda BREVIS, guvernanta-sekretarica

Emi FOLIJAT, bivša vlasnica Nes-Hauza

MASTERTON VARBERTON, poslanik za Nes-Hauz

Alek i Sali LEDŽ, Mastertonov agent

Mihael VAJMAN, mladi arhitekta, gost Stjubsovih

Etjen de SUZA, rođak ledi Stjubsove

Marlena TJUKER, članica „Mladih istraživača“

izletnici

Poglavlje I

Gospođica Lemon, revnosna Poarova sekretarica, javila se na telefonski poziv. Spustila je blok za stenografisanje, podigla slušalicu i bez oduševljenja izgovorila: - Trafalgar 8137.

Herkul Poaro se udobno zavalio u stolici i zatvorio oči. Predajući se razmišljanju, lako je prstima dobio po kraju stola.

Pokrivši rukom slušalicu, gospođica Lemon ga upita tiho:

- Jeste li raspoloženi da primite lični poziv iz Neskomba, Devon?

Poaro namršti obrve. - Ime te osobe?

Gospođica Lemon ponovo progovori u slušalicu, zatim se okrete Poarou: - Gospoda Arijadna Oliver.

Poaro podiže obrve. Pri pomenu tog imena seti se nečega: sive razbarušene kose... profila s orlovskim nosom... Naglo ustade i uze gospođici Lemon slušalicu iz ruke.

- Govori Herkul Poaro - reče važno.

- Gospodin Poaro lično? - upita sa sumnjom telefonistkinja. Poaro odgovori potvrdno.

Posle oštrog glasa telefonistkinje začu se zvonak alt koji navede Poaroa da se hitro udalji nekoliko centimetara od aparata.

- Gospodine Poaro, da li ste stvarno vi pored telefona? - pitala je Arijadna Oliver.

- Lično ja, gospođo.

- Ovde Arijadna Oliver. Ne znam da li me se sećate?

- Kako da ne, gospođo. Ko bi mogao vas da zaboravi!
- De, de, ponekad se desi... - reče gospođa Oliver. - Dosta često, štaviše. Smatram da nisam baš tako upadljiva osoba. Ili, možda to zavisi od načina na koji se češljam i koji često menjam. Samo, sve to sad nije važno. Nadam se da vas ne prekidam u poslu.
- O, ne, ne, ne smetate mi uopšte.
- Samo bi još to trebalo... tim pre što ste mi nužno potrebni.
- Ja sam vam potreban?...
- Da, i to odmah. Možete li doći avionom?
- Nikada ne putujem avionom. Škodi mi.
- I meni takode. U svakom slučaju, ne verujem da bi put avionom bio brži od putovanja vozom, jer je jedini i nama najbliži aerodrom onaj u Ekseteru, koji je bogu iza leđa. Dođite dakle vozom. Tačno u 12 iz Pedingtona za Neskomb. Imate dovoljno vremena. Tri četvrti časa, ukoliko je moj sat tačan... što je vrto retko...
- Ali, gde se nalazite, gospođo? I o čemu je, zapravo, reč?
- U Nes-Hauzu, u Neskombu. Privatni auto ili taksi doći će vam u susret na stanicu Neskomb.
- Ali iz kakvih razloga sam vam tako nužno potreban? Sta je posredi? - ponovi Poaro.
- Telefoni se uvek nalaze na nezgodnim mestima... - odgovori gospođa Oliver. - Ovaj se baš nalazi u predvorju... Svet ulazi i izlazi razgovarajući... Ne čuje se ništa. Dakle, u svakom slučaju, očekujem vas. Svi će biti toliko naelektrisani... Zbogom!

Zbunjen i uzbuđen, Poaro odloži slušalicu i nešto poluglasno promrmlja. Gospođica Lemon, bez trunke radoznalosti, čekala je

pripremna sa olovkom.

- Bila je to gospođa Oliver - reče Poaro. - Arijadna Oliver, pisac detektivskih romana. Verovatno ste čitali... - Ali prekide rečenicu setivši se da gospođica Lemon čita samo poučne knjige. - Traži da dođem u Devonšir još danas, odmah, kroz trideset pet minuta.

- Onda nemate mnogo vremena za gubljenje - primeti sekretarica. - A zbog čega?

- Ko bi to znao? Nije mi rekla.

- Originalna je! Zašto da vam ne kaže?

- Plašila se - odgovori Poaro zamišljeno - da bi to moglo čuti neko indiskretno uho... Eh, dabome, dala mi je to jasno do znanja.

- Pazi ti sad nje! - povika gospođica Lemon, ustajući u Poarovu odbranu. - Prohtevi izvesnih osoba... Da li da joj uputim fonogram: „Žalim, nemoguće mi je napustiti London“?

- Ne, ne, hvala. Naprotiv, budite ljubazni pa pozovite jedan taksi... - I podigavši glas, naredi: - Žorž! Jednu pidžamu i pribor za brijanje u jednu tašnu. Što brže, najbrže, moram hitno na stanicu.

Pošto je punom brzinom prešao skoro 340 kilometara, voz je s velikom galamom i usporavajući ušao u stanicu Neskomb, gde je jedno jedino lice sišlo: bio je to Herkul Poaro.

Čim je izašao iz voza, približiše mu se jedna Hjumber-kola. Šofer u uniformi uze mu iz rake tašnu i otvori vrata na kolima. Napustivši stanicu, predoše preko železničkog mosta a zatim skrenuše seoskim putem koji je vodio između dva niza visokih ograda. Ubrzo se pred njim ukaza divna panorama neke reke i u daljini brežuljci obrasli zelenilom. Šofer skrenu kola na kraj puta i zaustavi ih.

- To je reka Helm, gospodine. A tamo dole je Dartmor - reče. Bilo je jasno da treba pokazati divljenje. Poaro je sveo svoj glas na odgovarajući ton i nekoliko puta uskliknuo: „Divno, divno!" Dve devojke obidoše kola, penjući se sporo i umorno. Nosile su na leđima teške rance, a bile su u kratkim pantalonama; glave su im bile povezane šalovima živih boja.

- Tu u blizini nalazi se jedan hotel za omladinu, gospodine - objasni šofer: - Hudaun-park. Pripadao je gospodinu Flečeru. Udruženje omladinskih hotela ga je kupilo i uvek je pun, naravno leti. Sigurno je da tu svake noći prenoći preko stotinu omladinaca. Ali ne dozvoljavaju im da ostanu više od nekoliko noći... zatim moraju da nastave put. Muško i žensko, većinom stranci.

Poaro rasejano klimnu glavom. Razmišljao je, ne prvi put, da kratke pantalone, gledane otpozadi, što je dobro samo ponekim osobama ženskog pola. I ožalošćen zbog toga zatvori oči. Zašto omladina mora da se tako oblači? One crvene butine bile su daleko od privlačnosti!

- Izgleda da nose težak teret - primeti poluglasno.

- Zaista, gospodine; a do Hudaun-parka ima dobar komad puta, bilo od železničke bilo od autobuske stanice. Nešto oko tri kilometra. - Tu se malo kolebao. - Ako nemate ništa protiv toga, gospodine, mogli bismo da ih po vežemo sa sobom.

- Kako da ne - odgovori ljubazno Poaro. Šofer upali motor i polako dovede kola do dveju devojaka. Njihova suncem opaljena i znojava lica podigoše se, puna nade.

Poaro otvori vrata i devojke se popeše u kola.

- To je više nego ljubazno - reče jedna od njih, plavuša sa stranim naglaskom. - Put mnogo duže nego ja misliti, yes!

Druga devojka, sa licem opaljenim od sunca i crvenim od lakog uzbuđenja i sa zlatno-kestenjastim uvojcima koji su joj virili ispod šala, zadovoljila se da nekoliko puta klimne glavom i nasmejano promrmlja na italijanskom: „Hvala!“ Plavuša je nastavila da živahno razgovara.

- Ja došla u England na odmor, dve nedelje iz Holand. Bila u Stratford Avon, pozorište od Šekspir i u dvorac Vorvik. Zatim bila u Kloveli. videla sada katedrale u Ekseter i Torkvaj... Ovde ja videti lepo čuveno mesto u sutra preći reku, otići u Plimaut gde putovati na otkriće od Novi svet.

- A vi, gospođice? - okrenu se Poaro drugoj devojci. Ali ova se samo smeškala tresući uvojcima.

- Vi ne mnogo govoriti ingliš - uplete se u razgovor vrlo ljubazno Holandanka. - Mi obe govoriti malo francuski... tako razgovarati u voz. Ona iz blizina Milano, došla da poseti rođaka udata u England za jedan džentlmen vlasnik od jedna drogerija. Ona došla juče u Ekseter sa jedna prijateljica, ali prijateljica jela ne dobro hrana iz jedan radnja u Ekseter i sada biti boleš na. Pašteta od teletina i šunka ne biti dobro u vruća sezona.

U tom trenutku šofer uspori vožnju na jednom raskršću. Devojke siđoše zahvalivši na dva jezika i nastaviše put levom stranom uzbrdo. Šofer za trenutak napusti svoju olimpijsku flegmatičnost i osećajnim tonom reče Poarou:

- Nije to samo slučaj sa paštetom od telećeg mesa i šunke... Potrebno je strogo voditi računa i o kornvalskom mesu. Svašta stavljaju unutra za vreme sezone odmora.

Upali zatim mašinu i krenu desnim putem koji je vodio kroz gustu šumu. Nastavi da razgovara i konačno iznese svoje mišljenje o gostima Omladinskog hotela u Hudaun-parku.

- Prilično mile devojke... poneka... u onom hotelu - komentarisao je. - Ali je vrlo teško utuviti im u glavu da se ne srne lunjati po tuđim imanjima. Izgleda da one ne znaju da je ovde svaki posed privatno vlasništvo. Tako, na primer, uvek prolaze kroz našu šumu.

Nastaviše put jednom nizbrdicom, uvek kroz šumu, zatim prođoše kroz neku gvozdenu kapiju i konačno zaokrenuše i zaustaviše se pred velikom belom kućom u georgijanskom stilu, koja je gledala na reku.

Šofer otvori vrata, a jedan domoupravitelj, visok i smeđ, pojavi se na stepeništu.

- Gospodin Herkul Poaro? - upita tihim glasom. -Da.

- Gospođa Oliver vas čeka, gospodine. Naći ćete j'e dole na Belvederu. Dozvolite mi da vam pokažem put.

Povede ga nekim puteljkom koji je vijugavo prolazio pokraj šume i tu i tamo pružao divan pogled na reku koja je dole proticala. Puteljak se postepeno spuštao i na kraju Poaro ugleda okrugao zaravnjen prostor, obrubljen niskim čipkastim grudobranom. Na grudobranu je sedela gospođa Oliver.

U trenutku kada je ustala da pozdravi Poaroa, nekoliko jabuka joj ispadoše iz krila i otkotrljaše se u svim pravcima. Izgleda da su jabuke predstavljale neizbežni „lajtmotiv" u svim susretima gospođe Oliver.

- Ne mogu da shvatim zašto uvek ispustim nešto iz ruke - reče gospođa Oliver, punih usta. - Kako ste, gospodine Poaro?

- Vrlo dobro, draga gospođo - odgovori Poaro učtivo. - A vi?

U izgledu gospođe Oliver bilo je nešto izmenjeno od prošlog puta kada ju je Poaro susreo, a razlog toj promeni - kako je i sama bila nagovestila na telefonu - bio je u tome što je sada izmenila frizuru i

ceo spoljni izgled. Prošlog puta imala je frizuru kao razbarušenu vetrom. Sada joj je kosa bila puna plavkastih odsjaja i ukrašena umetnički očešljanim uvojcima u pseudo-stilu a la Pompadur. Efekat „a la Pompadur“ završavao se na vratu a ostali deo tela mogao se slobodno nazvati „praktičnim za izlazak u polje“, jer se sastojao iz grubog kompleta od crvenožutog tvida, boje slične žumancetu, i iz jednog pulovera zelenkastosivkaste boje.

- Znala sam da ćete doći - povika gospođa Oliver.

- Apsolutno niste to mogli znati - odgovori strogo Poaro.

- O, da, bila sam sasvim sigurna.

- A ja se još i sad pitam zbog čega sam došao ovamo.

- E, pa, evo vam odgovora. Iz radoznalosti.

Poaro je pogleda, a oči počеше da mu svetlucaju. - Možda je, jedanput, vaša famozna ženska intuicija pogodila...

- Polako, polako, ne ismevajte moju intuiciju. Zar nisam uvek odmah otkrila zločinca?

Poaro, kao i uvek galantan, ućuta. Inače mogao je da odgovori: „Pri petom pokušaju, možda, i to ne uvek!“ Umesto toga pogleda unaokolo i reče:

- Zaista, lepo je ovo vaše imanje...

- Ovo? Pa, ovo nije moje imanje, gospodine Poaro. O, ne! Ono pripada nekim Stjubsovima.

- Ko su ti Stjubsovi?

- Oh, neki ljudi - odgovorila je neodređeno gospođa Oliver. - Bogataši, i time je rečeno sve. Ja sam ovde zbog rada.

- Aha, razumem, snabdevate se lokalnim koloritom zbog nekog od vaših remek-dela?

- Ne, ne. Jednostavno, kako rekoh, zbog rada. Obavezna sam da organizujem jedno ubistvo.

Poaro razrogači oči.

- O, ne pravo ubistvo - umirila ga je gospođa Oliver. - Sutra je ovde veliki vašar i kao novina izvešće se „lov na ubicu“. Projekat je moj. Kao neki „lov na blago“, znate. I tako su mi ponudili bogat honorar da dođem ovamo i uredim sve što treba. Zabavno, zaista... malo rasonode u monotonij svakidašnjici...

- Pa kako se razvija stvar?...

- Evo kako. Biće, naravno, jedna žrtva. I postojaće indicije. I sumnjiva lica. Sve one obične, konvencionalne stvari... znate već: fatalna žena, ucenjivač, mladi ljubavmci, nepošteni domoupravitelj, i tako dalje. Sa ulaznicom od pola krune dobija se prva indicija, zatim se mora pronaći žrtva i oružje i saopštiti ime krivca i razlog ubistva. A tada dolaze nagrade.

- Do đavola! - povika Poaro.

- U stvari - nastavi gđa Oliver sniženim tonom - sve je to daleko teže nego što bi se mislilo. Jer sva ta lica od mesa i krvi treba da budu inteligentna, dok lica iz mojih romana mogu postojati i bez inteligencije.

- I vi ste me pozvali da bih vam pomogao u tome? Poaro nije prikrivao svoje negodovanje.

- O, ne - odgovori gospođa Oliver. - Zaista ne! Sve sam sama završila i za sutra je sve na svome mestu. Ne, vi ste mi potrebni iz sasvim drugih razloga.

- Kakvih razloga?

Gospođa Oliver prinese ruke čelu. Htela je naglo da provuče ruke kroz kosu, kao što je uobičavala, ali se seti da ima novu frizuru. Tada pokuša da uravnoteži svoje duševno stanje trljajući slepoočnice.

- Možda grešim... - reče. - Ali čini mi se da ovde nije sve u redu.

Poglavlje II

Za trenutak ju je Poaro ćuteći netremice gledao u oči. Zatim je naglo upita: - Nešto nije u redu? Kako to mislite?

- Ne znam... To je baš ono što biste vi morali otkriti. Ali ćula sam, i sve više dolazim do zaključka da je to taćno, da nastoje, kako da vam kaŹem... da me namagarće... da me neko prevari... Smatrajte me, ako hoćete, budalom, ali jedino što mogu da vam kaŹem jeste to da se ne bih zaćudila ako bi se sutra umesto fiktivnog ubistva desilo stvarno...!

- Vrlo interesantno!

- Pretpostavljam da ćete me sada smatrati budalom - reće gđa Oliver, kao da se brani.

- Nikada vas takvom nisam smatrao - odgovori Poaro.

- ...I kada govorite o intuiciji, znam vrlo dobro na šta mislite.

- Jednu stvar moŹemo nazvati raznim imenima - upade Poaro. -Ne sumnjam u to da ste primetili ili ćuli nešto što vas je u velikoj men uzbunilo. I verujem da je moguće ćak i to da vi ni sami taćno ne znate šta ste primetili ili ćuli. Svesni ste jedino „rezultata“. Ne znate šta, u stvari, znate, ako mogu tako da se izrazim. Ako Źelite, moŹete to nazvati intuicijom.

- Izgledamo sami sebi glupi - Źalila se gđa Oliver - kad nam ne uspe nešto taćno odredimo, definišemo.

- Uspećemo - hrabrio ju je Poaro. - KaŹete da ste imali utisak da ste prevareni. MoŹete li da mi objasnite nešto jasnije šta pod tim podrazumevate?

Vidite, eto, to je prilično teško... To je, vidite, da se tako izrazim, „moje“ ubistvo. Ja sam ga zamislila, projektovala i sve mi se potpuno slaže. E, dakle, sada, ako imate iole pojma o tome kakvi su pisci, znaćete da ne podnose sugestije sa strane. Svet kaže: „Divno je, ali zar ne bi bilo bolje da taj ili onaj urade ovako ili onako?“, ili: „Zar ne bi bila odlična ideja da žrtva bude A umesto B? Ili kada bi se ispostavilo da je ubica D umesto E?“ Mislim time da kažem da prosto dobijete želju da im odgovorite: „E, pa lepo, ako već tako mislite, onda napišite to sami!“

Poaro potvrdi glavom. - I tako se i dogodilo?...

- Nije baš tako... Stavljali su mi takve glupe primedbe, ali ja sam se razbesnela i oni su na to odustali iako su pri tome dodavali bezvredne primedbe; posto sam bila uporna preostalo mi je, radi smirenja duhova, da pristanem na neke sitnice.

- Jasno mi je - dobaci Poaro. - To je stvarno neka vrsta metoda... Predlažu nekakve besmislice i gluposti koje čoveku idu na živce... ali glavni cilj nije to, nego neka mala i beznačajna izmena... To ste mislili da kažete?...

- Sasvim tačno - odgovori gđa Oliver. - I, naravno, mogla sam to i da zamislim, ali ne verujem... i najzad nema u tome ničeg tako važnog. Ipak me je sve to zbunilo... bilo zbog toga, bilo zbog izvesne... kako da se izrazim... zbog izvesne „atmosfera“.

- Ko je dao takve sugestije?

- Bilo ih je više - odgovori gđa Oliver. - Da je reč samo o jednoj sugestiji, imala bih bar neki oslonac. Ali nije tako... premda, u stvari, verujem da je tako. Mora da postoji jedna osoba koja radi preko drugih koji ni u šta ne sumnjaju.

- Imate li pojma ko bi to mogao da bude?

Gospođa Oliver zavrte glavom. - To je neko vrlo spretan ' vrlo obazriv. Mogao bi to da bude bilo koji od njih...

- Da čujemo malo ko sve dolazi u obzir - reče Poaro. Dakako je to uži krug ljudi...

- Pa... - započne gđa Oliver. - Tu je ser Džordž Stjubs, vlasnik, ovdašnji. Bogat, prost i glup u svemu izuzev u poslovnim stvarima, rekla bih. U poslovima je vrlo, verovatno, vrlo spretan i dovitljiv. Onda je tu ledi Heti Stjubs, skoro dvadeset godina mlađa od nje prilično lepa žena, ali ćutljiva kao riba; smatram da je prilično glupa. Udala se zbog novca, razume se, i misli samo na haljine i nokte. Zatim je tu Mihael Vajman, mladi arhitekta, vrlo simpatičan: neotesana umetnička priroda. Sada radi na projektu paviljona za tenis za ser Džordža i na opravci „folije“.

- „Folija“? Šta je to?... Neka velika maska?

- Ne, reč je o arhitekturi. Nekakav mali, beli hram, satubovima. Tu je i Armanda Brevis, u neku ruku guvernanta-sekretarica koja pomalo sve radi i bavi se korespondencijom: osorna i vredna. Ledž i njegova žena Sali, mladi bračni par koji je uzeo po jednu malu vilu u blizini reke. Kapetan Varberton, koji je nov agent. I Mastertonovi, naravno, kao i stara Folijat, koja nekadašnjoj čuvarevoj kućici. U početku je Nes pripadao porodici njenog muža. Ali sada su svi već pomrli ili poginuli u ratu, a li prenosa posmrtnih ostataka bili su toliki da je poslednji naslednik prodao imanje.

Poaro je ispitivao taj spisak lica, ali trenutno to je jedino razna imena. Vratio se stoga na glavni predmet.

- Ko je došao na ideju da se organizuje „lov na ubicu“?

- Gospođa Masterton, čini mi se. To je žena mesnog poslanika, odličan organizator. Vidite, ona misli da će ljudi pristati da plate ulaznicu samo da bi videli ovo mesto koje je toliko vremena bilo pusto.

- Dovde sve izgleda sasvim normalno - primeti Poaro.
- Izgleda - dobaci gđa Oliver tvrdoglavo - ali nije tako. Ponavljam vam, gospodine, da tu ima nečeg sumnjivog.
- Kakvim objašnjenjem ste opravdali moje prisustvo ovde?
- To je bilo lako - odgovori gđa Oliver. - Dobili ste zadatak da podelite nagrade u „lovu na ubicu“. Svi su bili vrlo uzbuđeni. Rekla sam da vas poznajem i da ću možda uspeti da vas nagovorim da dođete, i da će vaše ime predstavljati nesumnjivo veliku atrakciju - i tako će, naravno, i da bude.
- I ta je ideja prihvaćena bez primedaba?
- Pa, kad vam kažem da su svi bili uzbuđeni zbog toga... Gospođa Oliver smatrala je suvišnim da doda i to da su neki mladići pitali: „A, ko je taj Herkul Poaro?“
- Svi? Niko nije bio protivan? Gospođa Oliver zavrte glavom.
- Šteta - reče Poaro.
- Mislite da kažete da bi nam to možda ukazalo na neki trag?
- Bilo bi teško tako nešto očekivati: da se eventualni zločinac obraduje mome prisustvu.
- Prema tome, kako vi kažete, značilo bi da sam ja sve izmislila - reče gđa Oliver uzrujano. - Moram priznati da, pre nego što sam s vama govorila, nisam povelala računa o tome sa koliko malo elemenata raspoložem.
- Smirite se - ohrabri je učtivo Poaro. - Spreman sam da se prihvatim ovog slučaja. Kad možemo da počnemo?

Gospođa Oliver pogleda na sat. - Upravo je vreme za čaj. Uđimo u kuću, tako ćete se upoznati sa svima.

Krenula je zatim sasvim dragim putem od onoga kojim je došao Poaro. Taj put vodio je u suprotnom pravcu.

- S ove strane prolazimo blizu doka - objasnila je.

Dok je to govorila ugledaše dok, koji se pružao duboko u reku i bio prekriven trskom.

- Tamo će se naći leš - reče gđa Oliver.

- A ko će biti ubijen?

- O, neka mlada turistkinja, u stvari, prva žena nekog mladog naučnika-atomiste - odgovori neusiljeno gđa Oliver.

Poaro izbulji oči.

- Naravno, po svemu će izgledati da ju je ubio atomski naučnik... ali, dakako, nije tako jednostavno.

- Naravno... pošto je to „vaše“ delo.

Gospođa Oliver prihvati kompliment neodređenim pokretom rake.

- U stvari - nastavi - nju ubija mladi gospodin sa sela, a motiv je prilično smišljen; malo će njih pogoditi... premda peta indicija jasno ukazuje na put...

Poaro prosto zanemari fine detalje sadržine, koje je izmislila gđa Oliver, i postavi joj praktično pitanje:

- A kako ćete doći do pravog leša, na koji način?...

- Mlada istraživačica - odgovori gđa Oliver. - Trebalo je da to bude Sali Ledž, ali sada hoće da je umotaju u turban i naprave od nje - vračaru. Tako će mlada istraživačica, koja se zove Marlena Tjuker, preuzeti njeno mesto. Ona gotovo nikada ne govori i uvek je nekako čudljiva - dodade gđa Oliver radi objašnjenja. - To neće biti teško...

končani šal, planinski ranac i dovoljno... i kada čuje da neko nailazi, ona ima samo da se ispruži po zemlji i stavi sebi omču oko vrata. Prilično dosadno za nju; jedna devojka mora biti zatvorena u doku sve dok je ne nađu, ali ja ću joj dati nekoliko paklica cigareta... ono, u stvari, na jednoj od tih kutija biće napisan podatak koji se odnosi naubicu... i tako se sve povezuje.

- Vaše oštroumlje me iznenađuje! Kako stignete da mislite o svemu tome?

- Misliti... to je još najmanje - odgovori gđa Oliver. - Teškoća je u tome što mnogo mislimo i tada sve postaje izuzetno komplikovano, pa zbog toga treba odustati od pojedinih ideja, što je vrlo mučna stvar. Sada pođimo gore onom stranom.

Peli su se strmom, vijugavom stazom koja se protezala pored reke, vodeći ih sve dalje uzbrdo. Zaokrenuvši pored stabala stigoše do jednog zaravanka na kome se nalazio mali beli hram sa stubovima. Neki mladić u otrcanim pantalonama i tamnozelenoj košulji posmatrao je namršteno građevinu, povlačeći se malo dalje od nje. Odjednom se okrenu njima.

- Gospodin Mihael Vajman, gospodin Herkul Poaro - reče gđa Oliver.

Mladić se pri tom predstavljanju lako nakloni.

- Neverovatno, šta svet sve ne napravi!... - povika on sa gorčinom u glasu. - Ovaj hram ovde, na primer. Napravili su ga pre skoro godinu dana... pa, nije loše... po tipu, a potpuno se slaže po karakteru sa epohom kada je kuća građena. Ali zašto baš na ovome mestu? Ovakvi hramovi su se podizali na istaknutim mestima, sa lepim travnim prilazom, sa ukrasnim šibljem... Pogledajte samo ovu jednu zgradicu, strpanu ovde usred stabala... ne vidi se ni sa jedne strane... čak ni sa reke. Trebalo bi poseći bar dvadesetak stabala...

- Možda nije bilo drugog pogodnijeg mesta - primeti gđa Oliver. Mihael Vajman je frktao.

- Na vrhu, gore na onoj zelenoj padini pored kuće... eto, tu bi bilo njegovo pravo mesto. A ne među ovim podjednako visokim makovima koji u sebi nemaju ničeg umetničkog! Padne tako nekome na pamet da ima nekakvu „foliju“, kako je on zove, i čovek jednostavno poruči jednu. Pogleda unaokolo da vidi gde bi je smestio. Zatim, za vreme strašne nepogode jedan ogromni hrast se slomi i ostavlja ogromnu rupetinu u zemlji. „Odlično, sve ćemo srediti ako tu stavimo foliju“, kaže taj magarac. Jedino o čemu ti gradski bogataši misle jeste kako će „srediti“ stvar! Čudi me da nije „sredio“ i leje crvenog zdravca svud oko kuće!

„Nesumnjivo, ovaj mladić ne gaji baš tako mnogo simpatija prema ser Džordžu Stjubsu“, pomisli Poaro.

- Temelje je postavio u malteru - nastavi Vajman - podzemni sloj je popustio jer je mekan. Ovde je sve ispucalo... ukratko, biće opasno... Bolje je sve srušiti i ponovo sagraditi na vrhu padine, pored kuće. To je moj savet, ali ono staro tvrdoglavo magare neće ni da čuje.

- Šta je sa paviljonom za tenis? - upita gđa Oliver.

- Zahteva da to bude neka vrsta kineske pagode - odgovori on sa uzdahom. - Zmajevi, zamislite samo! I to samo zato jer je ledi Stjubs uvertela sebi u glavu da nosi kinesku frizuru! Pa ko još da se bavi arhitekturom?! Svi koji bi hteli da imaju pristojnu zgradu nemaju para, a oni koji su puni para traže najužasnije stvari koje se samo zamisliti mogu!

- Shvatam vas potpuno - reče Poaro nekako teatralno.

- Džordž Stjubs - nastavi arhitekta prezrivo tonom - šta li on uobražava da je? Za vreme rata bio je utonuo negde u nekakav komotan posao u Admiralitetu, negde u unutrašnjosti Galeš a... i pustio je bradu da bi se verovalo da vrši izvesnu aktivnu dužnost u mornarici, u pratnji konvoja... Tako bar priča svet. Truli bogataš!

- S druge strane, vama arhitektama potreban je uvek onaj ko može da potroši novac da biste vi radili - primeti gđa Oliver. Zatim krenu put kuće a Poaro za njom zajedno - sa arhitektom.

Put ih je odveo izvan šume i pred njima se pojavi kuća, bela i skladna, u dnu tamnih stabala.

- Baš je lepa - promrmlja Poaro.

- A on bi hteo da sagradi salu za bilijar!... - reče ljutilo Vajman. Na obronku, ispod njih, jedna mala stara dama, naoružana makazama, borila se sa žbunjem. Pošla im je u susret i pozdravila ih je malo zadihana.

- Sve je godinama bilo zapušteno - reče - i danas je vrlo teško naći čoveka koji se u to razume. Ova padina trebalo bi da u aprilu i maju bude prava svečanost cveća, ali ovoga puta je to grdno razočaranje... Trebalo je odseći sve ove grane koje su se osušile još prošle jeseni.

- Gospodin Herkul Poaro, gospođa Folijat - predstavi ih gđa Oliver.

Lice stare dame se ozari.

- Ah! Čuveni gospodin Poaro! Hvala vam što ste došli da nam pomognete. Vredna gospođa Oliver zamislila je vrlo težak zadatak. Biće to velika novost.

Poaro je bio malo iznenađen ljubaznim manirima male gospođe. Pomislio je da bi to mogla da bude vlasnica kuće.

- Gospođa Oliver je moja stara prijateljica - odgovorio je ljubaznim tonom. - Bio sam vrlo srećan da prihvatim njen poziv. Ovo je vanredno lepo mesto!

Gospođa Folijat potvrdi bez oduševljenja.

- Da. Kuću je sagradio pradeda moga muža još 1790. godine. Ranije je tu bila jedna zgrada iz elizabetinske epohe koja je propala i izgorela negde oko 1700. godine. Naša je porodica stalno ovde živela još od 1598.

Njen glas bio je tih i prirodan. Poaro pogleda pažljivije gospođu Folijat. Video je sitnu i punačku osobu, obučenu u izlizane haljine.

Najupadljivije na njoj bile su njene oči, plave kao svetli porculan. Imala je sivu kosu skupljenu u tanku mrežicu. Uprkos prividnoj zapuštenosti, bilo je u njoj nečeg što se nije dalo opisati, nečeg što je teško objasniti, nečeg što karakteriše nekoga koji je „neko“.

Dok su išli ka kući, Poaro diskretno primeti: - Mora da je to bolno za vas kad ovde vidite strane osobe.

Poglavlje III

Gospođa Folijat je ćutala neko vreme, a zatim odgovori jasnim i određenim glasom, veoma potresena:

- Tolike stvari su bolne, gospodine Poaro.

Zatim gđa Folijat pode napred a Poaro za njom. Kuća je bila prijatna i uredna. Kroz vrata s leve strane gospoda Folijat uđe u jedan mali salon vrlo ukusno opremljen, a zatim u veliku dvoranu za dnevni boravak koja je bila puna svela.

- Džordž - reče - predstavljam vam gospodina Poaroa, koji je bio tako ljubazan da nam pritekne u pomoć. Gospodin Džordž Stjubs.

Ser Džordž, koji je glasno razgovarao, okrenu se na te reci. Bio je visok i pun čovek, svežeg lica uokvirenog simpatičnom bradom. Ostavljao je prilično nesređen utisak, ličio je pre na nekog glumca koji još nije odlučio da li da primi lik feudalca ili „sirovog dijamanta" iz Dominionona. Uprkos onome što je tvrdio Mihael Vajman, Džordž Stjubs nije nimalo podsećao na mornara. Njegovo ophođenje bilo je vedro, ali oči su mu bile sitne i lukave, prodorne, bledoplave boje.

Pozdravio je Poaroa vrlo srdačno. - Srećni smo što je gospođa Oliver uspela da vas nagovori da dođete. Genijalan potez s njene strane. - Pogledao je unaokolo i pozvao: - Heti?

Ledi Stjubs sedela je opuštена u velikoj naslonjači koja je bila udaljena od ostalih. Izgledalo je kao da ne vodi računa o onome što se oko nje dešava; posmatrala je sopstvenu ruku naslonjenu na naslon stolice. Okretala ju je levo-desno da bi se veliki smaragd na srednjem prstu presijavao svojom zelenom svetlošću. Podigla je oči sa nekim detinjim osmehom i rekla:

- Vrlo me raduje. Poaro se nakloni.

Ser Džordž nastavi sa predstavljanjem: - Gospođa Masterton.

Gospođa Masterton bila je kolos od žene sa isturenom donjom vilicom i velikim tužnim očima lako oblivenim krvlju. Sagnula je glavu i nastavila razgovor glasom koji je ličio na lajanje psa čuvara.

- Rešeno je ono glupo pitanje čaja pod šatorom - reče odlučno. - Moramo biti razumni. Ne možemo se izložiti neuspehu zbog suparništva ovih lokalnih idiota.

- Sasvim je tako - odgovori čovek kome su te reci bile upućene.

- Kapetan Varberton - predstavio ga je ser Džordž.

Kapetan Varberton, obučen u karirani sportski kaput, izgledao je nekako smušeno; kad se nasmejao otkrio je niz belih zuba vučjem osmehu, a zatim je nastavio da razgovara.

- Ne brinite, sve ću to ja srediti - reče. - Otići ću da im uputim jedan očinski prekor. A gde ćemo smestiti šatru sa vračarom? Na prostoru pored magnolije ili u dnu livade pored rododendrona?

Ser Džordž je nastavljao sa predstavljanjem.

- Gospodin i gospođa Ledž.

Visoki mladić, lica preplanula od sunca, simpatično mu se nasmeši. Njegova žena, lepa i mlada, sa riđom kosom i pegavim licem, nakloni mu se prijateljski a zatim se udubi u razgovor sa gospođom Masterton.

- A ovo je - zaključio ser Džordž - gospođica Brevis... naša "pravnica.

Gospođica Brevis sedela je iza velikog srebrnog čajnika. Imala je četrdeset godina i bila vrlo živahnih pokreta.

- Vrlo sam srećna, gospodine Poaro - reče. - Nadam se da ste dobro putovali. Ponekad su vozovi strašno prenatrpani u ovoj sezoni. Želite

li solju čaja? Sa mlekom? Šećera?

- Vrlo malo mleka, gospođice, i četiri kocke šećera. - Dok ga je gospođica Brevis posluživala, Poaro dodade: - Vidim da ste mnogo zaposleni...

- To je istina. Ima uvek nešto oko čega se moramo majati, po ceo dan. A ovaj vas svet ostavlja na cedilu kao da se ništa nije desilo. Šatre, stolice, namirnice, koje se moraju nabaviti... nikad kraja. Pola jutra sam provela na telefonu.

- A ovi famozni pikei, Amanda? - upita ser Džordž. - I štapovi za golf?

- Sve je sređeno, ser Džordže. Gospodin Benson, iz načelstva, bio je vrlo ljubazan.

Pružila je Poarou njegovu solju.

- Krišku hleba sa buterom, gospodine? Volite li sa paradajzom, ili ove sa paštetom? Ili možda više volite one sa kremom?

Poaro je voleo ove poslednje pa je izabrao jedan komad dobro pečen. Zatim je, držeći vrlo vesto tanjir, krenuo da sedne pored vlasnice kuće. Gospođa Stjubs se još igrala svetlosnim efektima svog nakita koji joj je krasio ruku i podigla je oči ka Poarou, gledajući ga ljubazno detinjim pogledom.

- Pogledajte - reče. - Lep je, zar ne?

Poaro ju je pažljivo posmatrao. Na glavi je imala veliki šešir od kineske slame jarkocrvene boje. Na beloj koži njenog lica odražavali su se ružičasti refleksi. Šminka je jedva bila naglašena. Osnova bela, usne jarko ciklama, oči upadljivo doterane. Ispod šešira nazirala se crna glatka kosa udešena kao somotska kapica. Ličila je na devojkicu iz tropskih krajeva koja je slučajno zalutala u jedan engleski salon. Ali ono što je Poaroa najviše iznenadilo, to su bile

njene oči. Njihov pogled bio je čvrst i kao uperen u prazan prostor, a više detinjas nego zreo. Pošto ju je pogledom ispitao, Poaro odgovori:

- Imate divan prsten. - Po svoj prilici, bila je zadovoljna.

- Juče mi ga je poklonio Džordž - reče, utišavši glas kao da mu proverava neku tajnu. - Obasipa me poklonima. Vrlo je ljubazan.

Poaro ponovo pogleda u prsten i njena ruka se otvori na naslonu stolice. Nokti su bili dugački i lakirani tamnoružičasto.

- Ovo je vrlo lepa sala, gospođo - reče, bacivši unaokolo pogled pun divljenja.

- Prilično - reče ona neodređeno.

Njena pažnja bila je još uvek usredsređena na prsten; spuštene glave posmatrala je refleksne zelenkaste boje koje je prsten slao zahvaljujući gracioznim pokretima njene ruke.

Zatim poverljivim tonom tiho reče: - Vidite, namiguje mi.

Prsnu zatim u smeh, a Poaro se trže. Bio je to zvučan i nekontrolisan smeh.

Sa suprotne strane sale ser Džordž viknu: - Heti!

Ton je bio ućtiv ali je sadržavao prekor. Ledi Stjubs prestade da se smeje.

Na konvencionalan način Poaro primeti: - Ne čini li vam se da je Devonšir vrlo lep?

- Dan je vanredan - odgovori ledi Stjubs. - Kad ne pada kiša. -I melanholično dodade: - Nema nijednog noćnog kluba.

- Ah, da, razumem. Volite noćne lokale?

- O, mnogo - odgovori ledi Stjubs zanosno. - Tamo ima muzike i igra se... Obučem svoje elegantne haljine, stavim svoje prstenje i narukvice... Nijedna druga žena nema takve haljine i nakit kao ja.

Samozadovoljno se nasmeja. Poaro oseti prema njoj nešto kao saučešće.

- I sve to vas mnoso zabavila?

- Da. Volim i kockarnice. Ali zašto ih nema u Engleš koj?

- I ja sam se to više puta pitao - odgovori Poaro uzdišući. - Verujem da se ne slažu sa engleš kim karakterom.

Ledi Stjubs ga pogleda kao da ne shvata šta to govori. Zatim se lako nagnu k njemu.

- Jednom u Monte Karlu sam dobila šezdeset hiljada franaka. Poaro pokuša da promeni razgovor.

- Da li ste mnogo zauzeti pripremama za vašar?

Heti Stjubs odreče glavom: - Oh, ne, nalazim da je to veoma dosadno... Zato postoje služitelji i baštovani.

- O, draga moja - primeti gđa Folijat, koja je pošla da sedne na obližnju fotelju. - To su ideje kojima si bila vaspitana na tvojim ostrvskim imanjima. Ali današnji život nije više takav u Engleš koj. Htela bih da je takav, ali nije. - Ona uzdahnu. - Danas moramo sve sami da radimo.

Ledi Stjubs sleže ramenima. - Nalazim da je to glupo. Čemu onda služi to što smo bogati ako moramo sve sami da radimo?

- Neki u tome nalaze zabave - odgovori gospođa Folijat, smeškajući se. - Ja, na primer. Ne volim baš sve, ali ponešto, tu i tamo. Volim da

se bavim baštenskim poslovima, a i pripremama raznih svečanosti kao što je ova sutrašnja.

- Biće to nešto kao prijem? - zapita ledi Stjubs radoznalo.

- Baš pravi prijem... sa puno sveta.

- Kao na trkama u Eskotu? Sa cilindrima i sa mnogo elegancije?

- Pa... ne baš tako... - odgovori gđa Folijat, a zatim ljubazno dodade:

- Ali ti, Heti, moraš umeti da uživaš u životu na selu. Jutros je trebalo da nam pomogneš umesto što si spavala do vremena za čaj.

- Bolela me je glava - odvrati Heti, namrštivši se. Zatim promeni držanje i uputi gospođi Folijat ljubazan osmeh. - Ali sutra ću biti dobra i radiću sve što zaželite.

- Vrlo si ljubazna.

- Obući ću novu haljinu. Jutros sam je dobila. Dođite gore da je vidite. - Gospođa Folijat se malo kolebala. Ledi Stjubs ustade i uporno ponovi: - Morate doći. Molim vas. To je zaista dražesna haljina! Dođite odmah!

- Pa dobro! - Gospođa Folijat se napreže da ustane i da se nasmeši.

Dok je izlazila iz sale, iza visoke Hetine figure, Poaro joj je video lice i bio je neobično iznenađen kad je primetio iscrpenost koja je nastupila posle njenog staloženog smeška. Reklo bi se da se, rastrojena i nepažljiva za trenutak, ne brine mnogo o tome da zadrži masku društvene pristojnosti. Pa ipak... izgledalo je da je nešto drugo posredi. Možda je болоvala od kakve boleš ti o kojoj - kao što to biva kod mnogih žena - nije želela da govori. „Nije bila tip“, mislio je Poaro „osobe kojoj je stalo do toga da izaziva samilost ili simpatiju.“

Kapetan Varberton sede u fotelju koju je upravo napustila Heti Stjubs. Pogleda ka vratima kroz koja su izašle dve žene, ali ono što je rekao nije se odnosilo na stariju od njih. Nežnim tonom i sa lepim osmejkom on započe:

- Lepo stvorenje! - Ispod oka je posmatrao ser Džordža, koji je izlazio kroz vrata vodeći sa sobom gđu Masterton i gđu Oliver. - Lep teret za starog Džordža Stjubs! Nikad joj nije dosta! Nakit, krzno od vizona i sve ostalo... Nikad nisam shvatio da li je on svestan da mu ponekada ne „radi kliker“. Ili verovatno misli da to nije važno. U stvari, te velike ličnosti iz finansijskog sveta i ne traže intelektualno društvo.

- Koje li je narodnosti? - zapita Poaro iz radoznalosti.

- Izgleda da j'e Južnoamerikanka. Ali j'a verujem da potiče sa onih ostrva gde raste šećerna trska, kafa i slične stvari. Biće potomak neke stare porodice, đavo bi j'e znao, otuda negde... Kreolka, htedoh da kažem, čistokrvna. Oni se svi žene i udaju među sobom, u onim krajevima... A rezultat toga je mentalni poremećaj.

Uto se u razgovor umeša mlada gđa Ledž.

- Slušajte, Džim - reče - vi treba da budete na mojoj strani. Onu šatru treba staviti tamo gde smo se dogovorili svi... u dnu livade i pored rododendrona. To je jedino moguće mesto.

- Mama Masterton ne misli tako.

- Ali, moramo nastojati da promeni mišljenje. Varberton joj uputi lisičji osmejak.

- Gospođa Masterton je moja gazdarica.

- Vaš gazda je Vilfrid Masterton. On je to. Poslanik.

- Verujem, verujem, ali trebalo bi da to bude ona. Ona je glava kuće, i vi to meni pričate!

Ser Džordž se vrati kličući:

- O, pa vi ste tu, Sali! Neophodni ste nam. Zabrinut sam kome da poverim premazivanje pogačica mašću ili iznošenje torte na lutriju. I, onda, zbog čega se prodavnica voća nalazi tamo gde smo rekli da ćemo staviti izložbu platnenih radova? Sve to leži na mojim plećima! Gde je Emi Folijat? Ona ume da se ophodi sa ovim svetom...

- Otišla je gore sa Heti.

- A, tako...

Ser Džordž pogleda unaokolo izgubljenim pogledom tako da gospođica Brevis, koja je pisala neke cedulje, ustade brzo i reče: - Idem da je zovem.

- Hvala, Amando!

Gospođica Brevis na to izađe iz sale.

- Pofrebno je nabaviti drugu žicu - progundā ser Džordž.

- Zbog vašara?

- Ne, ne. Da je zategnemo u šumi, tamo gde se graničimo sa Hudaun-parkom. Ona stara je sasvim propala od rđe i lako je preskaču.

- Ko je preskače?

- Uljezi! - zagrme ser Džordž.

Sali Ledž primeti šaljivo: - Ličite mi na Betsi Trotvud, koja vrši propagandu protiv magaraca.

- Betsi Trotvud? Ko je to? - upita naivno ser Džordž.

- Dikens.

- A, Dikens. Jednom sam pročitao „Pikvikovce“. Nije loše. Zaista nije loše... Nego, stvarno, ti uljezi su kao kuga... otkako su otvorili taj Omladinski hotel. Prosto vam se svuda upliću među noge, obučeni u one nemoguće košulje. Pedeset odsto njih ne zna engleski. Govore same neke gluposti. Imate ih svih narodnosti: Italijana, Jugoslovena, Holanđana, Finaca... možda i Eskima!

- Hajdemo, Džordž - reče gđa Ledž. - Hajdemo da krotimo divljač. - Odvede ga napolje i okrećući glavu reče: - De, Džim! Dođite da nam pomognete u jednoj pravednoj stvari.

- Svakako, ali bih hteo da pre toga uputim gospodina Poaroa u „lov na ubicu“, jer će on morati da deli nagrade...

- Reč je samo o jednoj nagradi.

- Čekam vas ovde - reče predusretljivo Poaro.

U tišini koja je zatim nastala, Alek Ledž se ispruži u svojoj fotelji uzdišući.

- Žene! - uzviknu on. - Kao roj pčela! - Zatim se okrenu i pogleda kroz prozor.

- I sve to zbog čega? Zbog neke glupe svečanosti pod vedrim nebom do koje nikome nije stalo.

- Ali... verovatno je ....

- Zašto svet ne može da ima malo kriterijuma? Kad pomislim samo na zbrku u koju su se uvalili! Nikako da shvate da su stanovnici ovoga sveta... samoubice!

Poaro pomisli da ne mora da odgovori na ovo pitanje.

- Samo da nešto uspe pre nego što bude suviše kasno! - prasnu sada Alek Ledž. Lice mu je dobilo ljutit izraz. - O, da - nastavi on - razumem na šta mislite. Da sam nervozan... neurasteničar... i tako dalje. Kao i oni prokleti lekari. Savetuju ti odmor, promenu načina života, morski vazduh. Dobro, u redu. Sali i ja smo došli ovamo i iznajmili Maji Kotedž za tri meseca, a ja sam se držao njihovih uputstava. Peca sam ribu, plivao sam, mnogo sam šetao i sunčao se...

- Primetio sam da ste dosta pocrneli na suncu - primeti učtivo Poaro.

- Oh, to? - reče Alek prinevši ruku potamnelom licu. - To je rezultat engleš kog leta, koje je jedva jednom bilo lepo. Ali čemu sve to služi? Ne može se sagledati istina ako je izbegavamo.

- Ne, izbegavanje ne vodi ničemu.

- A u seoskom ambijentu kao što je ovaj vodi se o svemu još življe računa... čak i o neverovatnoj apatičnosti sveta ovoga kraja. Čak ni Sali, koja je prilično inteligentna, nije drukčija od ostalih. Što sam je uzeo za ženu? - kaže ona uvek. Pobesneću zbog toga!

- Izvinite, pa zašto ste je uzeli?

- Kako, zar i vi?

- Ne, ne, nije to nikakav savet. Prosto vas pitam da bih čuo vaš odgovor.

- Zar ne vidite da neko mora nešto da uradi?!

- I taj neko ste vi?

- Ne, ne, ja lično. U današnje vreme ne možemo da budemo „lični“.

- Ne vidim tome razloga. I u „današnje vreme“, kako vi to nazivate, jedna osoba je uvek osoba.

- Ali ne bi trebalo da bude! U teškim vremenima, kad se radi o životu ili o smrti, ne može se misliti na sopstvene nevolje niti na sopstvene beznačajne brige.

- Uveravam vas da grešite. U poslednjem ratu, za vreme jednog užasnog bombardovanja, manje me je zabrinjavala pomisao na smrt negoli bol koji sam osećao zbog jednog... žulja. A, istovremeno, bio sam začuđen. Pomisli ti, govorio sam sam sebi, da svakog trenutka možeš da umreš. Ali žulj me je i dalje jednako boleo... Prosto me je ranjavala činjenica da osim straha od smrti moram da snosim još i taj bol. I baš zato što sam mogao da umrem, svaka moja lična sitnica dobijala je veću važnost. Desilo mi se da sam ugledao jednu ženu na zemlji, sa nogom zdrobljenom u jednoj saobraćajnoj nesreći; urlala je zato što je... pocepala čarapu!

- E, pa, to dokazuje koliko su žene glupe!

- Dokazuje uopšte da je svet takav! Možda je ta tendencija utapanja u sopstveni lični život i dozvolila ljudskoj rasi da preživi...

Alek Ledž stade da se grohotom smeje.

- Ponekad mislim da je to bio greh! - povika.

- Znate - navaljivao je Poaro - to je jedna forma poniženja. A ponižavanje nije za preziranje. Sećam se da je za vreme rata, ovde, na vašim železnicama bila istaknuta jedna objava na kojoj je pisalo: „Sve zavisi od vas samih!“ Pretpostavljam da je to sastavio neki visoki crkveni dostojanstvenik... ali, po mome mišljenju, ta izreka je sadržavala vrlo opasnu i nepoželjnu doktrinu. Jer to nije istina! Nije istina da sve zavisi, recimo, od te i te gospode. I ako je navedemo da veruje da je tako, to neće biti dobro za nju samu. Dok ona razmišlja o ulozi koju bi mogla da odigra u svetskim pitanjima, njen sinčić prosipa na sebe lonac kipuće vode.

- Vaše stanovište izgleda mi prilično zastarelo. Kakvu biste vi objavu istakli?

- Nemam potrebe da naročito o tome razmišljam. U ovom kraju postoji jedna stara izreka koja mene lično potpuno zadovoljava.

- Koja?

- „Imaj vere u boga i drži pušku u pripravnosti!" - tako glasi.

- Oho... - Izgledalo je da to Aleka Ledža zabavlja. - Ne bih se tome nadao od vas. Zna li šta bih želeo da se radi u ovome kraju?

- Bez sumnje nešto strašno i neprijatno - reče Poaro smeškajući se.

Alek Ledž se uozbilji.

- Hteo bih da svi slabi i maloumni budu isključeni... konačno isključeni! Da im se ne dozvoli da se plode, da rađaju. Kada bi samo jednoj generaciji bilo dozvoljeno da pruži svetu samo decu inteligentnih osoba, pomislite kakvu bi to imalo posledicu!

- Možda... ogroman porast jadnika u psihijatrijskim bolnicama - dobaci mu naglo Poaro. - Kod jedne biljke koren nije manje potreban od cveća, gospodine Ledž. Ma koliko lepo i veliko bilo cveće, biljka neće cvetati ako joj se pod zemljom preseče koren. - Zatim blažim tonom dodade: - Da li biste smatrali ledi Stjubs kao kandidatkinju za gasnu komora?

- Svakako. Čemu služi takva jedna žena? Kakav je doprinos ona dala društvu? Da li je ikada kroz njenu glavu prošla neka ideja osim onih o haljinama, krznima i nakitu? Ponavljam, čemu služi takva žena?

- Vi i ja - odgovori smireno Poaro - mi smo bez sumnje daleko inteligentniji od ledi Stjubs. Pa ipak - on klimnu glavom kao da žali - istina je, na žalost, da nismo tako... dekorativni.

- Dekorativni... - Alek samo što nije prsnuo u smeh, ali ga je progutao.

Poglavlje IV

-Treba da dođete i upoznate se sa indicijama i svim ostalim u vezi sa „lovom na ubicu“, gospodine Poaro - reče u jednom dahu gospođa Oliver.

Poaro se poslušno diže i pođe za njom.

Prošli su kroz predsoblje i ušli u malu sobu, nameštenu vrlo jednostavno, kao kancelarija.

- Ovde na levoj strani možete videti oružje smrti - govorio je kapetan Varberton, pokazujući širokim pokretom ruke sto za kartanje. Na zelenoj čohi ležao je revolver, komad olovne cev! koja je bila veoma zarđala, jedna flašica sa plavom tečnošću na kojoj je bila etiketa sa natpisom „Otrov“, komad debelog kanapa za prostiranje rublja i jedan špric za potkožne injekcije.

- Ovo je oružje - objasni gospođa Oliver - a ovo su „sumnjiva lica“. Pružila mu je tanak karton na kome je pisaćom mašinom bilo ispisano:

Sumnjiva lica

Estela Gilini: mlada, lepa i tajanstvena, gost pukovnika Blenta, ovdašnjeg imućnog vlasnika, čija je ćerka Džoana žena Pitera Geja, mladog atomskog naučnika. Gospođica Viling: guvernanta.

Kvejt: domoupravitelj.

Maja Staviski: mlada turistkinja.

Esteban Lojola: nezvani gost.

Poaro podiže oči.

- Izvanredan je ovaj spisak - primeti ućtivo. - Ali, dozvolite mi, gospođo, šta treba da rade ućesnici u ovoj igri?

- Okrenite karton - reće Varberton. Poaro to i uradi.

S druge strane je pisalo:

Ime i prezime:.....

REŠENJE: .....

Ime ubice: .....

Oružje: .....

Uzrok: .....

Vreme i mesto:.....

Razlozi koji su vas naveli na ovakav zaključak:

- Onaj ko uzima ućešća u igri, dobija ovakav karton - objasni hitro Varberton. - Uz to dobija i beležnicu sa olovkom, da bi mogao da pribeleži podatke i primedbe. Ide se od jednog do drugog kao u „lovu na blago“, a oružje je sakriveno na raznim mestima. Evo ovde prve indicije. Jedna mala fotografija. Svi poćinju od nje.

Poaro je uze u ruku, posmatrajući je namrštenih obrva. Okretao je na sve strane, iznenađen. Varberton se smeškao.

- Fotografski trik, ali vrlo duhovit - reće samozadovoljno. - Vrlo jednostavna stvar kada se zna kako se to radi.

Poaro, koji nije znao kako se to radi, bio je u maloj neprilici.

- Ovo liči na neki prozor sa rešetkama? - usudi se na kraju da progovori.
  - Istina je, liči pomalo. Ali nije. To je deo mreže sa rakete za tenis.
  - Ah! - Poaro opet pogleda fotografiju. - Da, da, tačno; očevidno... kada se zna šta je!
  - Zavisi mnogo od načina na koji se gleda neka stvar - primeti Varberton, smeškajući se.
  - To je velika istina.
  - Druga indicija biće nađena u jednoj kutiji ispod mreže za tenis. U kutiji će biti ova flašica otrova, ali... prazna... a zapušač će ležati odvojeno...
  - Samo što, vidite - upade gospoda Oliver - flašica se zatvara na zavrtanj i zato je prava indicija zapušač.
  - Poznata mi je, gospođo, vaša velika oštroumnost, ali, pravo da vam kažem, ja ne vidim...
- Gospođa Oliver ga prekide.
- O, naravno, postoji čela istorija, sve skupa... - ona se okrenu Varbertonu - a kako stoji sa letkom?
  - Još mi nisu poslali iz štamparije.
  - Ali obećali su!
  - Znam. Svi uvek obećavaju. Večeras u šest biće gotovi. Ja ću lično otići da ih preuzmem iz mašine.
  - Dakle, da vam ispričam. Mladi atomski naučnik Piter Gej osumnjičen je kao tajni agent neke strane sile; on je oženjen sa Džoanom Blent, a prva mu je žena umrla. Samo, on izgleda kao da

je tajni agent, a možda i nije. Isto tako ni njegova prva žena nije umrla, i ona bi mogla da bude običan turist, ali isto tako i tajni agent. Pa tu je onda i onaj Lojola, koji dolazi da se nađe sa Majom, ili da je špijunira. Zatim, tu je i ucenjivačko pismo koje može da potiče i od guvernante, ili od domoupravitelja; pa onda ne može da se pronade revolver; zatim ne može da se pronade kome je upućeno ucenjivačko pismo, a s drage strane, opet, špric za injekcije je pao za vreme ručka i zatim je nestao...

Gospođa Oliver oseti reakciju Poaroovu pa odmah zastade.

- Znam - reče. - Ja ne umem lepo da pričam. Sve to izgleda vrlo zapleteno ali, u stvari, nije... a kada vidite letak sa sadržinom ukratko, biće vam sve jasno kao dan... U svakom slučaju radnja ovde nije tako važna, zar ne? Bar za vas. Vi imate samo da podelite nagrade... vrlo dražesne nagrade, prva je srebrna kutija za cigarete u obliku revolvera... a zatim dobitniku da uputite nekoliko reci pohvale zbog njegove spretnosti.

- U redu - reče veselo kapetan Varberton, bacivši pogled na ručni sat. - Biće bolje da ja odem do štamparije.

Gđa Oliver zakuka: - A ako ne budu gotovi...

- Sigurno su gotovi. Telefonirao sam. Do skorog viđenja. Varberton ode.

Odmah zatim gđa Oliver zgrabi Poaroa za raku i prošaputa mu hrapavim glasom:

- Dakle?

- Dakle... šta?

- Jeste li nešto otkrili? Ili nekoga identifikovali? Blagim ali prekomim tonom Poaro odgovori:

- Čini mi se da je sve u potpunom redu.

- U redu?

- Dobro, sad, možda to nije tačna reč. Ledi Stjubs, kako rekoste, sasvim je nenormalna, a Ledž delimično, izgleda mi.

- O, on je na svome mestu - reče nestrpljivo gđa Oliver. - Doživeo je nervno rastrojstvo, šok.

Poaro nije zalazio dublje u analizu sastava ove fraze, koji mu je donekle izgledao sporan, i prihvatio je onakvu kakva je bila.

- Svi izgledaju u nekom - shvatljivom - stanju uzbuđenja, zamora i uzrujanosti koje karakteriše pripremu ovakve vrste zabave. Kad biste mogli samo da mi označite...

- Psst! - reče tiho gđa Oliver ponovo ga uhvativši za raku. - Neko dolazi.

Bila je to gospođica Brevis.

- O, vi ste tu, gospodine Poaro. Tražila sam vas svuda da vam pokažem vašu sobu.

Popeše se, predoše jedan hodnik i uđoše u veliku sobu, punu vazduha i sa pogledom na reku.

- Kupatilo je preko puta. Ser Džordž kaže da će instalirati još neko kupatilo, ali to bi smanjilo prostor soba. Nadam se da ćete se sasvim lepo ovde osećati.

- Nema sumnje. - Poaro brzim pogledom prelete etažer za knjige, lampu za čitanje i jednu kutiju na kojoj je pisalo „Biskviti" i koja je stajala pored kreveta. - Vidim da je u ovoj kući sve savršeno organizevano. Moram da čestitam ili vama ili gostoprimljivoj domaćici.

- Ledi Stjubs koristi sve svoje vreme za to da bude dražesna - odgovori gđica Brevis malo kiselim tonom.

- To je vrlo dekorativna žena - dodade Poaro zamišljeno.

- Tačno.

- Ali, možda, nije takva iz svakog aspekta... - i naglo zastade: - Izvinite. Indiskretan sam. Govorim o nečemu u šta ne bi trebalo da ulazim.

Gospođica Brevis mu uputi oštar pogled i suvo odgovori:

- Ledi Stjubs zna savršeno dobro šta radi. Osim što je, kako rekoste, dekorativna, ona je i vrlo lukava.

Pre nego što Poaro stiže da podigne obrve od iznenađenja, ona se okrenu i napusti sobu.

Poaro ode do prozora i pogleda napolje. Kroz nekoliko trenutaka ugleda ledi Stjubs kako izlazi iz kuće sa gospođom Folijat. Dva, tri minuta razgovarale su pored magnolije, a zatim gđa Folijat pozdravi pokretom glave, podiže kotaricu i baštenske rukavice i polako krenu naniže puteljkom. Ledi Stjubs ju je za trenutak posmatrala, zatim rasejano ubra jedan cvet, pomirisa ga i polako krenu putem koji je vodio kroz stabla sve do reke. Okrenu se svega jednom pre nego što je nestala sa vidika. Odnekud iza magnolije tiho se pojavi Mihael Vajman, neodlučno zaslade za trenutak a zatim krenu za visokom i vitkom pojavom, iščeznuvši iza stabala.

„Privlačan i dinamičan mlad čovek“, pomisli Poaro. „I interesantna ličnost, bez sumnje interesantnija od ser Džordža Stjubs...“

Ali i u ovom slučaju... eh... uvek se ponavljala stara priča. Bogat muž, srednjih godina i neinteresantan, mlada i lepa žena, sa više-manje razvijenom inteligencijom, privlačan i osećajan mladić. Iz

kakvih se razloga gospođa Oliver prilepila uz telefon i tražila hitnu vezu? Bez sumnje je gđa Oliver imala plodnu maštu, pa ipak...

Da se tu ne krije nešto sumnjivo? Gospođa Oliver je bila žena nesređena do krajnjih granica (i bilo mu je neshvatljivo kako uspeva da sredi one toliko usklađene i povezane kriminalne romane koje je pisala), pa ipak, ma koliko da je bila sva smetena, iznenadila ga je nekoliko puta svojim iznenadnim shvatanjem istine.

Posle trenutnog razmišljanja Poaro uze svoj šešir (nikada uveče nije izlazio otkrivene glave) i žurno izađe iz sobe, pojurivši niz stepenice. Izdaleka je do njega dopiralo autoritativno kevtanje gđe Masterton i glas ser Džordža, koji je zvučao vrlo nežno.

- Fantastično je koliko vam lepo stoji taj „jašmak"! Hteo bih da ga imam u svom haremu, Sali. Doći ću sutra da mi proreknete budućnost. Šta li ćete mi sve kazati?

Začu se lak udarac i drhtavi glas Sali Ledž, koja je nešto protestovala.

- Džordž, ne biste smeli tako...

Poaro podiže obrve i klisnu napolje kroz pobočna vrata koja su, srećom, bila u blizini. Hitro prođe sporednim puteljkom koji bi morao, bar tako je mislio, da se na nekome mestu spoji sa glavnom alejom.

Manevar mu je uspeo i Poaro, malo zadihan, mogao je da se približi gđi Folijat i da joj galantnim gestom olakša nošenje kotarice.

- Dozvolite mi, gospođo!

- O, hvala vam, gospodine, vrlo ste ljubazni. Ali nije mi teško.

- Dozvolite da vam je ja ponesem do kuće. Stanujete li u blizini?

- Da, u čuvarevoj kućici, blizu glavnog ulaza. Ser Džordž mi ju je vrlo ljubazno izdao pod kiriju.

„Čuvareva kućica blizu glavnog ulaza kuće koja je nekada njoj pripadala..." Poaro se pitao šta, u stvari, ona u sebi oseća pri toj pomisli. Njena potpuna staloženost bila je takva da on nije mogao da stvori sliku njenih osećanja. Promenio je temu razgovora.

- Ledi Stjubs je mnogo mlađa od svoga muža, zar ne?

- Najmanje dvadeset i tri godine.

- Fizički je veoma privlačna.

- Heti je mila i dobra devojčica.

Nije očekivala Poaroov odgovor, pa stoga nastavi:

- Poznajem je sasvim dobro. Neko vreme bila je pod mojim starateljstvom.

- Nisam to znao.

- Pa kako biste i mogli znati? To je tužna istorija. Njena porodica je imala velika imanja, plantaže šećera u istočnoj Indiji. Usled jednog zemljotresa kuća se zapalila i u tom požaru izgubili su život njeni roditelji, braća i sestre. Heti je tada bila u Parizu, u jednom zavodu, i tako se odjednom našla bez igde ikoga svoga. Izvršitelji testamenta smatrali su da je neophodno da Heti dobije nekoga ko će je voditi kroz život i ko će je uvesti u društvo posle izvesnog vremena provedenog u inostranstvu. Ja sam prihvatila taj zadatak. -

Osmehnuvši se suvo, gđa Folijat dodade: - Naravno, umem da se doteram kad je to nužno, a u ono vreme imala sam potrebnih veza... jer je pokojni guverner bio naš intimni prijatelj.

- Da, gospođo, razumem potpuno.

- Meni je odgovaralo... Prolazila sam kroz tešku krizu. Moj muž je umro neposredno pred izbijanje rata. Stariji moj sin bio je u mornarici i potonuo je zajedno sa lađom; mlađi, koji je bio u Keniji, otišao je sa inženjerskim pukom u Italiju i tu je poginuo. To je za mene značilo tri uzastopna talasa troškova, i zato je ova kuća morala da bude prodana. Bila sam vrlo utučena i obradovalo me je što ću moći da rasteram crne misli time što ću se brinuti o mladoj osobi i što ću s njom putovati.

Mnogo sam zavolela Heti, a naročito zato što sam uskoro postala svesna da je ona nesposobna da vodi računa o sebi. Nastojte da me shvatite, gospodine Poaro, Heti nije defektna, ona je više ono što se narodnim jezikom zove „priglupa“. Lako joj možete nametnuti svoje mišljenje, suviše je krotka i u velikoj meri podložna sugestijama. Ja lično smatram da je nedostatak novca bio pravi blagoslov. Položaj naslednice mogao bi biti daleko teži za nju.

Sviđala se ljudima pa, pošto je bila veoma osećajna, lako je podlegala tuđem uticaju, apsolutno je bilo nužno da neko vodi računa o njoj. Kada je, posle konačne likvidacije vlasništva njenih roditelja, otkriveno da je plantaža upropašćena i da je ostalo više dugova nego kredita, ja sam bila srećna što se jedan čovek kakav je ser Džordž zaljubio u nju i hteo da je uzme za ženu.

- Da... da... to je bilo rešenje.

- Ser Džordž - nastavi gospođa Folijat - uprkos činjenici da se sam uzdigao i da, recimo, nema nekog savršenog vaspitanja, vrlo je ljubazan i u osnovi vrlo dobar, pored toga što je mnogo bogat. Ne verujem da oseća potrebu za nekom „intelektualnom“ suprugom... ustalom, to ne bi ništa izmenilo stvari. Heti poseduje sve ono što on želi. Ume da nosi haljine i nakit do savršenstva otmeno, nežna je, srdačna, a i srećna je s njim. Priznajem da sam vrlo zadovoljna što se tako svršilo, jer ja sam bila ta koja ju je gurnula u njegov zagrljaj. Da je ishod bio rđav - ovde se osetilo malo kolebanje u njenom glasu - bila bih kriva što sam je navela da se uda za čoveka starijeg od

sebe. Kako vam rekoh, Heti je veoma podložna uticajima. Ko god joj se približi, taj ima na nju jakog uticaja.

- Čini mi se - primeti Poaro - da ste našli najbolje rešenje za nju. Nisam romantičan kao Englezi. Da bi brak uspeo potrebne su mnoge stvari, pored osećanja. - I dodade: - Što se tiče Nes-Hauza, mesto je stvarno vrlo lepo. Upravo je, kako se to kaže, izvan sveta.

- Kad sam uvidela da se Nes-Hauz mora prodati - nastavi gđa Folijat sa lakim drhtanjem u glasu - bila sam srećna što sam taj posao mogla da obavim i zaključim sa ser Džordžom. Za vreme rata imanje je bilo rekvirirano od strane armije, pa se moglo desiti da ga vojska otkupi da bi napravila neki pansionat ili školu, u kom bi slučaju dšlo do pregrađivanja soba i kvarenja njihove prvobitne harmonije. Naši susedi Flečeri morali su da prodaju svoje imanje u Hudaunu, koje je sada postalo hotel za omladinu. Prijatno je kad se omladina zabavlja... i srećom, Hudaun je zgrada iz viktorijanskog vremena bez velikih arhitektonskih vrednosti, pa je zato preudešavanje nije nagrdilo. Na žalost, neki od omladinaca dolaze da lunjaju po našem imanju, što ser Džordža mnogo ljuti. Istina je da su nekoliko puta oštetili retke biljke izgazivši ih nogama... Prolaze tuda da bi pre stigli do prevozne stanice.

Zaustaviše se kod glavnog ulaza. Čuvareva kućica, mala bela zgradica, jednospratna, bila je smeštena nešto pozadi glavne aleje i imala je svuda okolo ograđenu baštu.

Gospoda Folijat preuze od Poaroa svoju kotaricu i zahvali mu se.

- Čuvarske kućice su mi se uvek sviđale - reče, posmatrajući je sa nežnošću. - Neko vreme je tu stanovao Mardl, naš glavni baštovan punih trideset godina. Više je volim nego onu malu vilu gore, iako je nju proširio i preuredio ser Džordž. To se moralo uraditi; sada imamo mladog glavnog baštovana; a njegova žena, kao sve savremene mlade žene, mora da ima električnu peglu, modernu kuhinju, televizor i tako dalje. Treba ići ukorak s vremenom... - uzdahnu. -

Sada ovde više skoro i nema nikoga od onih nekadašnjih... sve su to nova lica.

- Milo mi je, gospođo - primeti Poaro - što ste na kraju našli utočište.

- Znete li onu Spenserovu misao: „San posle rada, luka posle oluje, igle posle rata, smrt posle života - kakva uteha!“?

Zaslade malo i ne izmenivši ton glasa reče: - Gadan je ovaj svet, gspodine Poaro. A na svetu ima mnogo rđavih ljudi. To svakako i vi znate. Pred mladima ne govorim ovako da ih ne obeshrabrim, ali istina je... Da, da, gadan je ovaj svet...

Pozdravi ga kratkim pokretom glave a zatim se okrenu i uđe u čuvarevu kućicu. Poaro ostade nepomičan, posmatrajući vrata koja su se za njm zatvorila.

Poglavlje V

U želji za istraživanjem Poaro preskoči gvozdenu kapiju i uputi se strmim krivudavim putem koji, posle nekoliko metara, izađe na jedan mali kej. Ispod povećeg zvona sa lancem za povlačenje pisalo je: „Zvoniti za prevoz“. Uz kej su bile usidrene razne barke i čamčići. Neki stari reumatičar, koji je čekao oslonivši se na jedan od stubova za vezivanje lađa, uputi se Poarou vukući noge.

- Prevoz, gospodine?

- Ne, hvala. Tek sam izašao iz Nes-Hauza da protegnem malko noge.

- A, tamo ste?... Radio sam tamo kao dete, u Nesu, pa i moj sin... on je bio glavni baštovan. Ja sam vodio brigu o čamcima. Stari gospodin Folijat, veoma se razume u čamce... Po svakom vremenu odlazio je taj na pučinu! Major, njegov sin, nije, znate li, nije bio takav, njemu do toga nije bilo stalo. Konji, to mu je bila strast! I taj je pojeo para i para! Konji i piće... teške je dane videla njegova žena s njim. Možda ste je videli... stanuje sada u čuvarevoj kućici.

- Da, upravo sam je ovog trenutka napustio.

- I ona je jedna Folijat, druga rođaka, potiče od Tajvertona. Ona voli baštu. sve što vidite u bašti posadila je lično ona. Cveće. Čak i za vreme rata, rekvizicije imanja, kad su oba gospodičića bila na frontu, ona se i dalje brinula o bašti, o cveću i čuvala sve to da ne bude izgaženo.

Okrutna je njena sudbina. Neprijatnosti s mužem i sa sinovima. Ah, ne. S Henrijem - ne! Boljeg mladića ne biste mogli poželeći, ličio je na dedu, voleo je da plovi i zbog toga je otišao u mornaricu, ali drugi sin, gospodin Džems, taj joj je zadao muka i bola, i još koliko! Dugovi i žene, a uz to još i strašan temperament. Kad se neko rodi takav,

nema tu pomoći! Njemu je rat dobro došao, tako reći, stvorio mu je dobru priliku... Ah! Ima ih toliko koji u mirno doba nisu sposobni ni da idu pravo putem, a za vreme rata znaju da umru kao heroji.

- Sada je tu, naprotiv, ser Džordž Stjubs. Šta o tome misle ovde?

- Neizmerno je bogat - odgovori starac.

Ton njegovog glasa izgledao je ironičan i zloban.

- A njegova supruga?

- A, kažu da je ona velika dama iz Londona. Za baštu nije, ne. Kažu čak da joj ovde nešto nedostaje - i udari se prstom po čelu. -Premda, inače je vrlo simpatična i srdačna. Ovde su već više od godinu dana. Kupili su ovo mesto i sve su obavili. Stigli su jedne večeri, upravo dan posle jedne od onih strašnih oluja kakvu nikada nisam video. Stabla pobacana desno i levo, oborena iz korena, jedno čak bačeno preko puta tako da smo morali da ga na brzinu pretesterišemo da bismo oslobodili prolaz za auto. Zatim je tamo gore pao ogromni hrast i povukao sobom toliko drugih stabala; to je bila još kakva šteta.

- A, da, tamo gde se sada nalazi „folija“? Starac se okrenu i pijunu sa negodovanjem.

- Zovu to „folija“, a to su... samo moderne, besmislene reci... Za vreme starih Folijata nije bilo nikakve „folije“. To je bila gospodina ideja. Napravili su je svega tri nedelje posle dolaska ovamo i uveren sam da je ona na to nagovorila ser Džordža. Ubačena tamo između stabala, deluje jako smešno. Naprotiv, jedna lepa letnja koliba, sa obojenim staklima koje bi joj dale seoski izgled... eto, protiv toga ne bih imao ništa...

Poaro se lako nasmeši.

- Gospođe iz Londona - reče - moraju da imaju svoje kaprise. Šteta što je svršeno sa epohom Folijata...

- Ni govora o tome, gospodine! - reče starac sa astmatičnim osmejkom. - U Nesu će Folijatovi biti uvek!

- Ali ako kuća pripada ser Džordžu Stjubsu?!

- Moguće... ali tu je još uvek jedna Folijat. Ah! Folijatovi su lukavi kao retko ko.

- Šta pod tim podrazumevate?

Starac ga nekako podmuklo pogleda iskosa.

- Zar gospođa Folijat ne stanuje u čuvarevoj kućici?

- Da, stanuje - odgovori sporo Poaro. - Gospođa Folijat živi u čuvarevoj kućici a svet je pakostan, zao, i svi na svetu su zli.

Starac ga iznenađeno pogleda.

- A! - reče. - Nešto ste možda otkrili? I udalji se vukući noge.

„Ali... šta sam ja to otkrio?" pitao se Poaro ljutilo, penjući se polagano do kuće.

Herkul Poaro se pažljivo obukao, premazao brkove briljantinom i zavio ih u dva impozantna šiljka. Pogledao se u ogledalu i bio je zadovoljan svojim izgledom.

Kroz kuću se razleže zvuk gonga i on siđe niz stepenice.

Po završenom udaranju u gong domoupravitelj je samouvereno obesio udaraljku o klin. Njegovo lice bilo je mračno i melanholično, ali je izražavalo zadovoljstvo u ovom trenutku.

Poaro pomisli: „Ucenjivačko pismo koje potiče od guvernante... 'li možda od domoupravitelja..." Izgled ovog domoupravitelja nagoni na pomisao da bi takva vrsta pisama odgovarala njegovom tipu. Poaro se zapita da li gospođa Oliver svoje tipove uzima iz stvarnog života.

Gospođica Brevis prođe kroz predsoblje u haljini od voala sa cvetovima, koja joj nije pristajala, i Poaro je sustiže.

- Imate li ovde neku guvernantu? - zapita je.

- O, ne, gospodine Poaro. Na žalost, u ovo vreme niko sebi ne dozvoljava slične luksuze uprkos tome što su stanovi vrlo prostrani. Ne, ne, ovde sam guvernanta... ja, više guvernanta nego sekretarica.

- Dakle, vi ste guvernanta? - Poaro ju je posmatrao zamišljeno. Samo, nije mogao da zamisli gospođicu Brevis kako piše ucenjivačko pismo. Anonimno pismo, eh,... to bi već bilo nešto drugo. Sećao se anonimnih pisama napisanih od žena koje se nisu mnogo razlikovale od gospođice Brevis... žena ozbiljnih, dostojnih poverenja, koje nisu bile nimalo sumnjive onima koji su ih okružavali.

- Kako se zove vaš domoupravitelj?

- Henden - iznenadi se gospođica Brevis. Poaro se trže i ukratko objasni:

- Učinilo mi se da ga odnekuda već poznajem.

- To je lako moguće - primeti gospođica Brevis. - Izgleda da ta vrsta ljudi ne ostaje duže od četiri meseca u nekoj porodici. Uskoro će obići sva raspoloživa mesta u Engleš koj. U današnje vreme nema mnogo takvih koji sebi mogu da drže kuvare i domoupravitelje...

Ušli su u prostoriju gde je ser Džordž, u smokingu, sasvim drugog izgleda no što je to obično, posluživao likerom. Gospođa Oliver, u haljini boje rđe, ličila je na ratnu lađu starinskog modela, a crna glava

sa uglačanom kosom ledi Stjubs bila je sagnuta nad modnim novitetima u reviji „Vog“.

Alek i Sali Ledž ostaće na ručku, a isto tako i Džim Varberton.

- Imamo u izgledu naporno veče - obavesti Varberton. - Večeras ništa od bridža! Sve ruke na posao. Treba izlepiti marke na brdo letaka a uz to treba naslikati i tablu za šatru proročice. Kakvo ime da izaberemo? Madam Zulejka? Esmeralda? Ili Romani Lajg, kraljica Cigana?

- Bolje istočnjačko ime - primeti Sali. - U poljoprivrednim krajevima svi mrze Cigane. Zulejka zvuči bolje. Ponela sam sa sobom kutiju sa bojama i mislim da bi nam Mihael mogao naslikati zmiju zvečarku.

- A kako bi bilo Kleopatra, umesto Zulejka? Na vratima se pojavi Henden.

- Gospođo, ručak je spreman.

Svi uđoše. Sto je bio dugačak i osvetljen svećama. Sala je bila puna senki.

Varberton i Alek Ledž zauzeli su mesto pored domaćice. Poaro se našao između gđe Oliver i gđice Brevis. Ova se zaplela u opšti razgovor o poslednjim pripremama za sutradan.

Gospođa Oliver sedela je sva obuzeta mislima i nije govorila ništa. Kad se konačno resila da progovori bilo je to da bi dala jedno protivrečno objašnjenje.

- Ne brinite za mene - rekla je Poarou. - Stalno brinem da nešto ne zaboravim.

Ser Džordž stade od srca da se smeje.

- Greška je fatalna, zar ne? - izjavi.

- Upravo tako - odgovori gđa Oliver. - Uvek se desi nešto. Često se toga setim tek kad je knjiga već u štampi. A onda je prava žalost! - Uzdahnula je pri tom. - Čudno je da većina čitalaca to uopšte ne primećuje. Ja kažem sama sebi: „Pa, do đavola, kuvar je morao da primeti da dve krmenadle niko nije pojeo". A drugi na to uopšte i ne pomišljaju.

- Vi me očaravate - reče Mihael Vajman, ispruživši se preko stola. - Tajna Druge Krmenadle! Milost, molim vas, ne objašnjavajte mi! Nastojaću da to sam rešim!

Gospođa Oliver mu uputi rasejan osmejak i zapade ponovo u svoje brige.

Ledi Stjubs je takođe ćutala. S vremena na vreme je zevala. Varberton, Alek Ledž i gđica Brevis razgovarali su s jednog kraja stola na drugi, ne vodeći računa o njoj.

Kad su svi izašli iz sale posle ručka, ledi Stjubs se zaustavi u dnu stepenika.

- Idem u krevet - izjavi. - Toliko mi se spava!

- O, ledi Stjubs! - uzviknu gđica Brevis. - Imamo toliko posla i računali smo na vašu pomoć.

- Da, znam - odgovori ledi Stjubs. - Ali ja idem da spavam. -Okrenu glavu ser Džordžu, koji je upravo izlazio iz trpezarije. -Umorna sam, Džordže. Idem u krevet. Nije ti krivo?

On joj se približi i potapša je po ramenu.

Nežno je poljubi i ona se pope uz stepenice, mašući rukom i poželejši svima laku noć.

Ser Džordž joj se nasmeši. Gospođica Brevis silno udahnu vazduh i naglo okrenu leđa.

- De, dođite svi - reče s usiljenom veselošću, odlazeći. - Mi moramo da radimo.

Za kratko vreme svi su dobili neki zadatak. Gospođica Brevis nije mogla da se u isto vreme svugde nađe pa se uskoro primetilo da pojedinci beže od izvršenja zadatka. Mihael Vajman dekorisao je veliki komad kartona sa jednom sjajnom zmijom svirepog izgleda i sa natpisom „Madam Zulejka vam proriče budućnost“, a zatim se izgubio krišom. Izgubio se zajedno sa Ledžem pošto su najpre nešto malo počepkali; otišli su s izgovorom da izmere prostor za lov sa kružićima i više se nisu pojavili. Žene su, kao i uvek, radile savesno i bez prestanka. Herkul Poaro sledio je primer domačice i uskoro je otišao na spavanje.

Sutradan izjutra, oko devet i trideset, Poaro je sišao za prvi doručak. Doručak je bio serviran u „predratnom stilu“; ceo niz toplih jela na električnom grejaču. Svi su jeli s apetitom. Jedino ledi Stjubs nije marila za meso i mrvila je malu krišku prepečenog hleba, srčući pri tome crnu kafu. Na glavi je imala šešir bledoružičaste boje.

Pošta je tek stigla. Gospođica Brevis imala je pred sobom ogromnu hrpu pisama i žurno ih je raspodeljivala u grupice. Pisma za ser Džordža, sa naznakom „lično“, odvajala je za njega i davala mu ih. Ostala je otvarala ona sama.

Ledi Stjubs primila je tri pisma. Dva su sadržavala račune; otvorila ih je najpre a zatim bacila na stranu. Zatim je otvorila treće i odjednom glasno uzviknula: - Oh!

Iznenadenje je bilo takvo da su svi okrenuli glavu prema njoj.

- Piše Etjen - rekla je Heti. - Moj rođak Etjen. Najavljuje svoj dolazak s nekom jahtom.

- Daj mi da vidim, Heti. - Ser Džordž ispruži ruku a ona mu dodade pismo preko stola.

- Ko je taj Etjen de Suza? Neki rođak, ti reče...?

- Rođak, u drugoj liniji, čini mi se. Ne sećam ga se sasvim tač-DO... naprotiv: gotovo nikako ga se ne sećam. Bio je...

- Šta, draga?

Ona sleže ramenima. - Ne mari. Prošlo je toliko vremena. Bila sam još mala...

- Shvatam da ne možeš da ga se sećaš... Ali pored toga moramo šta primiti onako kako se pristoji - primeti srdačno ser Džordž. - Šteto je, u izvesnom smislu, što je danas ovaj vašar, ali pozvaćemo ga na ručak. Možemo mu čak ukazati gostoprimstvo za jednu ili dve noći... da mu pokažemo malo imanje, zar ne?

Ledi Stjubs nije odgovorila. Spustila je oči i posmatrala šoljicu kafe pred sobom.

Nastavio se sveopšti razgovor o neizbežnoj temi vašara. U tome nije učestvovao jedino Poaro, koji je bio zauzet posmatranjem vitke osobe u začelju. Upravo u tom trenutku ledi Stjubs podiže oči i baci brz pogled duž stola u njegovom pravcu. Bio je to pogled tako lukav i pronicljiv da ga je iznenadio. Kad im se oči susretaše, iščeze onaj lukavi izraz... pogled postade normalan.

„Ledi Stjubs je, bez sumnje, zagonetna ličnost“, pomisli Poaro. U odnosu na nju svi su, izgleda, imali skroz oprečna mišljenja. Gospođica Brevis je tvrdila da ledi Stjubs savršeno zna šta radi. Gospođica Oliver, naprotiv, misli da je ona sasvim glupa, a gđa Folijat, koja je zna već toliko vremena i to dobro, govorila je o njoj kao o ne sasvim normalnoj osobi koju je čuvala i o kojoj je vodila brigu.

On bi se i sam sasvim složio sa gđom Folijat i gđom Oliver... do tog jutra. Jer, na kraju krajeva, može li se čovek osloniti na nestalne utiske!

Ledi Stjubs ustade naglo od stola.

- Boli me glava - reče. - Idem da prilegnem.

Ser Džordž zabrinuto skoči na noge: - Dragaa, ne osećaš se dobro?

- Samo malo glavobolje.

- Danas po podne biće ti već dobro, je li tako?

- Nadam se da hoće.

- Uzmite aspirin, ledi Stjubs - umeša se gđica Brevis. - Ako ga nemate, doneću vam.

- Ne, imam...

Uputila se vratima. Izlazeći pustila je da joj ispadne maramica koju je gužvala u ruci. Poaro priđe i diskretno podiže maramicu. Ser Džordža, koji je išao za suprugom, zaustavi gđica Brevis.

- Što se tiče postavljanja mašina posle podne, ser Džordže, idem da dam instrukcije Mičelu. Mislite li da bi bilo bolje, kako ono rekoste...

Poaro sustiže domaćicu na stepeništu. Pruži joj maramicu i nakloni se. Ledi Stjubs nebrižno prihvati maramicu.

- Hvala vam.

- Žao mi je, gospođo, što ste neraspoloženi. I to upravo sada kad treba da stigne vaš rođak.

Ona hitro, skoro sa žestinom, odgovori: - Ne želim da vidim Etjena. Ne sviđa mi se. Zao je. Uvek je bio zao. Plašim se njega. Radi rđave stvari.

Vrata trpezarije se otvoriše i ser Džordž prođe predvorjem i uputi se gore stepenicama.

- Moja draga, jadna Heti. Dozvoli mi da te smestim u krevet. Poaro ih je sledio pogledom a zatim se okrenu i skoro se sudari sa gđicom Brevis, koja je žurno prolazila noseći u rukama neke papire.

- Glavobolja ledi Stjubs... - počeo je.

- Kakva jadna glavobolja! - odseče gđica Brevis i iščeznu u svojoj kancelariji.

Poaro uzdahnu i izađe kroz srednja vrata na prazni balkon. Upravo u tom trenutku stiže gđa Masterton svojim malim kolima i odmah poče da upravlja postavljanjem šatora za čaj.

Okrenu se da pozdravi Poaroa.

- Ovo je propast. Ništa nije na svome mestu, i tek sada nameštaju! Koješta, Rodžerse! Više ulevo. Šta mislite o vremenu, gospodine Poaro? Izgleda mi nestabilno. Naravno: pašće kiša i pokvariće sve.

I kad još pomislim da smo ove godine posle toliko vremena imali divno leto! Gde je ser Džordž? Moram da govorim s njim zbog postavljanja mašina.

- Njegova supruga ima glavobolju pa je otišla da legne.

- Po podne biće joj već dobro - zaključi poverljivo gđa Masterton. - Njoj se dopadaju svečanosti. Udesiće se lepo i zabavljace se kao kakva devojčica. Hoćete li mi dodati nekoliko onih kočića tamo?

Pošto se prihvatio tog posla, Poaro je kao neki šegrt neprestano radio nešto što je zahtevala gđa Masterton. U razmacima između „prinudnog“ rada i ostalog dozvoljavala mu je da je... sluša.

- Covek mora sve sam da uradi. Nema tu druge... Nego, kad sam se već selila... vi ste prijatelj Eliotovih, ako se ne varam...

Posle dužeg boravka u Engleš koj Poaro je bio naučio da to znači isto koliko i neko društveno priznanje. I stvarno gđa Masterton je nastavila: - Iako ste stranac, ja vas smatram jednim od naših. - Zatim je otišla dalje, pa je počela sa poverljivim razgovorima.

- Prijatno je što je Nes opet postao privatni stan. Svi smo se bojali da ne postane neki hotel. Znae već kako to ide danas; kad se vozite naokolo u kolima, neprestano vidite putem table sa natpisima kao „Pansion“ ili „Privatni hotel“ ili „Ovlašćeni akcionarski hotel“. Sve su to kuće u kojima smo živeli kao deca... ili kuda smo odlazili da igramo. Tuga da vas uhvati! Da, reko, mило mi je za Nes, a naravno i jedna draga Emi Folijat je, razume se, zadovoljna. Imala je težak život... vrlo težak... pa ipak se nikada ne žali. Ser Džordž je od Nesa napravio pravo čudo...

- Je li istina što kažu da se nije rodio imućan? - oprezno zapita Poaro.

- Nije rođen ni kao „ser“... krstili su ga „ser Džordž“, tako se priča bar. Vrlo zabavno, sve to skupa. Naravno, nikada ništa od svega ne razumem. Bogatima treba dozvoliti te njihove male ćefove, ne čini li vam se tako? Čudno je da, uprkos svom poreklu, Džordž Stjubs svuda sjajno uspeva i biva primljen. Ima u sebi nešto aristokratsko. Pravi je tip gospodara imanja iz XVIII veka. Dobra krv, rekla bih. Sin nekog plemića i kakve sobarice, pretpostavljam...

Gospođa Masterton prekinu govor da bi povikala na jednog baštovana.

- Ne blizu tih rododendrona! Morate ostaviti mesta s desne strane za bilijarske kugle! - Zatim nastavi:

- Gospođica Brevis je žena kako treba. Ali, ipak, prezire jednu Heti. Ponekad je gleda kao da bi je zaklala. Sve te vredne sekretarice zaljubljene su u svog šefa. Ali gde li se sakrio taj Varberton? Smešno mi je koliko uporno traži da ga zovu kapetanom. Niti je vojnik po karijeri, niti je ikada video nemačkog vojnika u prečniku od sto

kilometara, ali veliki je radnik. Za mene, on je neuhvatljiv. Ah! evo dolaze Ledžovi!

Sali Ledž, u pantalonama i puloveru, radosno objavi:

- Evo nas da pomognemo!

- Ima bezbroj stvari da se završi - zagrme gđa Masterton. - Pustite me časkom da vidim...

Iskoristivši njenu nepažnju, Poaro se izgubi. Zaokrenuvši iza ugla, nade se na balkonu, gde je prisustvovao drugoj drami.

Dve devojke u kratkim pantalonama i košuljicama živih boja bile su upravo izašle iz šume i, nesigurne, zastale su gledajući kuću. U jednoj od njih učinilo mu se da je prepoznao Italijanku koju je juče bio povezao. Sa prozora sobe leđi Stjubs ser Džordž je kao besan gledao dole.

- Izvršili ste prekršaj - vikao je.

- Molim? - reče devojka sa zelenim šalčetom.

- Ovuda ne smete da prođete. To je privatno vlasništvo. Druga devojka, sa plavim šalom, sva ozarena zapita:

- Molim, kej Neskomb?... S ove strane?...

- Izvršili ste prekršaj - zaurla ponovo ser Džordž.

- Molim?

- Prekršaj!!! Privatno vlasništvo! Nema prolaza! Morate da se vratite nazad. Nazad!! Tamo odakle ste došle.

One izbuljiše oči gledajući ga kako gestikuliše. Zatim se posavetovaše među sobom čitavom bujicom stranih reci. Na kraju, „plavi šal“ nesigurno zapita:

- Nazad u hotel?

- Tačno. Zatim krenite putem koji tamo zaokreće.

Devojke mrzovoljno poslušашe. Ser Džordž obrisa maramicom čelo od znoja i okrenu se Poarou.

- Prolazi mi vreme u teranju sveta sa imanja - reče. - Najpre su prolazili kroz onaj ulaz tamo. Stavio sam katanac. Sada prolaze kroz šumu, preskačući ogradu. Smatraju da je komotnije sići do keja ovim putem. Pa, ono, u stvari, i jeste kraći put. Ali prolaz je tuda zabranjen... nikada nije ni bio dozvoljen. A svi su skoro stranci... ne razumeju ni reci od onoga što im se kaže i kao jedine odgovore čujete neko džandrljanje na holandskom ili nekom drugom jeziku.

- Ove dve... jedna je Nemica a druga Italijanka, čini mi se... Italijanku sam video juče kad sam dolazio sa stanice.

- Govore sve vrste jezika... Da, Heti? Kako? - ser Džordž se povuče sa prozora.

Okrenuvši se, Poaro se nađe licem u lice sa gđom Oliver i jednom petnaestogodišnjom devojkom koja je nosila odelo „mladih istraživača“.

- Evo, ovo je Marlena - reče gđa Oliver.

Marlena pri ovom predstavljanju duboko šmrknu, a Poaro se učtivo nakloni.

- Ona je „žrtva“ - dodade gđa Oliver.

Marlena se osmehnu: - Ja sam „strašni leš“. Ali na meni neće biti ni traga od krvi. - Govorila je tonom iz koga se videlo da joj je neugodno.

-Ne?

- Koješta! Biću zadavljena konopcem! Više bih volela da budem probodena bodežom... i da se na meni vide potočići crvene boje...

- Kapetan Varberton je mislio da bi to bilo suviše realistički -primeti gđa Oliver.

- U jednom ubistvu trebalo bi da se vidi krv - primeti Marlina, šmrknuvši. Bacila je na Poaroa pogled pun bojažljive radoznalosti. - Vi ste videli mnogo ubistava, zar ne?

- Jedno ili dva - skromno odgovori Poaro.

Poglavlje VI

Drugi doručak izgledao je više kao zakuska sa hladnim i na brzinu spremljenim jelima. U dva i trideset neka drugorazredna filmska zvezda trebalo je da otvori vašar. Mada je ujutru izgledalo da će padati kiša, vreme se odjednom poboljšalo. Masa sveta čekala je pred ulazom, spremna da plati pola krune za ulaznicu, a automobili su se nanizali s jedne strane dugačke aleje. Iz Omladinskog hotela pristizale su grupe studenata koji su razgovarali glasno na svim jezicima. Prema predviđanjima gđe Masterton, leđi Stjubs je izašla iz svoje sobe pre dva i trideset, i bila je obučena u haljinu boje ciklame, sa velikim kineskim šeširom od crne slame. Krasio ju je veliki broj dijamanata.

Gospođica Brevis ironično promrmlja: - Verovamo misli da se nalazi na kraljevskoj tribini u Eskotu!

Filmska zvezda drugog reda tek što nije stigla i Heti joj pođe u susret.

Poaro se povukao sa scene i neutešan se vrzmao unaokolo. Izgledalo je da sve teče normalnim tokom, u duhu i sa karakterom vašara. Postojala je šatra gde se gađalo iz vazdušnih pušaka u kokosove orahe; tu je predsedavao ser Džordž, pun srdačnosti kao nikada. Zatim je tu bila i igra sa buradima, i lov sa koturićima. Bilo je raznih klupa sa domaćim voćnim proizvodima, marmeladom, slatkišima i „fantastičnim artiklima“. Bilo je i lutrija sa tortama i korpicama voća, a na jednoj se čak dobijalo prasence. Postojao je i tzv. „slepi lov“ za mališane, sa pucanjem za dva groša.

Čim se nakupilo mnogo sveta počela je „predstava dečjih igara“. Poaro je pogledom tražio gđu Oliver i nigde je nije video, ali se odnekud pojavio lik leđi Stjubs u haljini boje ciklame, koja je lutala čas tamo čas ovamo, kao bez cilja. Ali opšta je pažnja, izgleda, bila koncentrisana na gđu Folijat. Njen izgled bio je potpuno izmenjen. U

haljini od plavkastog fulara i sa elegantnim sivim šeširićem izgledala je kao da upravlja operacijama, primajući novopridošle goste i upućujući svet desno i levo ka raznim izložbama i atrakcijama.

Poaro je, ne znajući šta da radi, stajao blizu nje i slušao odlomke razgovora.

- Emi, draga, kako si?

- O, Pamela, ti i Edvard bili ste vrlo ljubazni što ste došli čak iz Tajvertona!

- Vreme je odlučilo. Sećaš li se one godine pre rata? Oko četiri sata prolomilo se nebo i sve nam pokvarilo.

- Ali ove godine imamo divno leto. O, Doroti! Prošli su vekovi otkako se nismo videle!

- Čuli smo da moramo doći da vidimo Nes u svem njegovom sjaju. Vidim da si raščistila ono grmlje na padini...

- Tako se bolje vide hortenzije, ne čini li ti se?

- Divne su! I kakva boja! Ali ti si ovde uradila čudesne stvari samo za godinu dana, draga moja. Nes počinje zaista da liči na onaj nekadašnji!

Dubokim glasom zagrme sada Dorotin muž:

- Za vreme rata bio sam ovde da posetim komandanta. Bio je to užas kako je ovde onda izgledalo.

Gospođa Folijat se okrenu da pozdravi neku skromniju posetiteljku.

- Gospođo Knaper, radosna sam što vas vidim. A ovo je Lusi? Kako je porasla! Do viđenja malo kasnije pod šatrom za čaj. Nalaziću se tamo da im malo pomognem.

Neki postariji čovek, verovatno gospodin Knaper, reče stidljivo:

- Raduje me što vas vidim u Nesu, gospođo. Izgleda mi kao da sam se vratio u stara, prošla vremena...

Odgovor gđe Folijat izgubio se u naglom dolasku dveju žena i jednog debelog čoveka volovskog izgleda.

- Emi, draga, vekovi su prošli! Ovo je silan uspeh! Kaži mi odmah šta si uradila sa ružama. Mirijel mi je rekao da sadiš novu leju.

Čovek volovskog izgleda umeša se u razgovor:

- Gde je Merilin Gel? Redži umire od želje da je upozna. Gledala je njen poslednji film.

- To je ona sa velikim šeširom? Časti mi, fantastična je!

- Ne budi budala, dragi. Ono je Heti Stjubs. Znaš, Emi, ne bi trebalo da je puštaš da onako ide unaokolo kao da je maneken.

- Emi? - Drugi su prijatelji hteli da privuku njenu pažnju. - Predstavljam ti Rodžersa, Edvardovog sinčića. Kakva radost, draga, videti te u Nesu!

Poaro se polako šetkao i, ne misleći, uložio je šiling u jedan loz koji mu je mogao doneti - prase.

Izdaleka je još čuo ono stalno ponavljanje: - Toliko ste ljubazni što ste došli... - Pitao se da li gđa Folijat vodi računa o tome koliko je u svemu i po svemu preuzela na sebe ulogu domaćice ili je svega toga nesvesna. U tom trenutku ona je bila stvarno gospodarica - gospođa Folijat od Nes-Hauza.

Zatim se obreo pored šatre sa natpisom „Madam Zulejka vam proriče budućnost za pola krune“. Bilo je vreme za čaj pa zato ispred

šatra je bila gužva jer je svako želeo do potroši pola krune da bi imao prilike da sedne i odmori umorne noge.

Madam Zulejka je bila obučena u skoku crnu haljinu, oko glave umotala je kao turban zlatni šal, dok joj je gornja polovina lica bila prekrivena velom koji je malko prigušivao njene reci. Zlatna narukvica na kojoj su visile razne amajlije zvonila je svaki put pa i onda kad je prihvatila Poarovu ruku da bi mu na dlanu „pročitala“ na brzinu veliki dobitak u poslovima, sreću u ljubavi i nezgodu iz koje će se nekim čudom izvući čitav.

- Sve je to veoma prijatno što mi kažete, gospođo Ledž. Želeo bih samo da se to i ostvari.

- Oh! - uzviknu Sali - pa vi ste me prepoznali?

- Obavešten sam već. Gospođa Oliver mi je rekla da je trebalo najpre vi da budete žrtva, ali vi ste se izvukli i postali ste proročica...

- Kamo lepe sreće da sam uzela ulogu leš a - uzdahnu gđa Ledž. - To bar ne zamara ništa. Za sve je kriv Džim Varberton, Ima li već četiri sata? Htela bih da popijem čaj. Od četiri do četiri i trideset nisam na dužnosti.

- Nedostaje još deset minuta - odgovori Poaro, pogledavši na svoj starinski džepni sat. - Da vam donesem solju čaja?

- Ne, ne. Potreban mi je ovaj predah. Čeka li još dosta sveta?

- Ne, verujem da su svi u redu za čaj.

- Dobro.

Tek što je izašao iz šatre, Poarou se približi jedna odrešita žena i natera ga da izbroji šest penija kladeći se s njim u težinu jedne torte.

Lov sa koturićima, koji je vodila neka debela žena materinska izgleda, navede ga da na njegovu najveću nevolju izvuče pri prvom udarcu jednu veliku lutku. Šetajući tako sa lutkom u ruci sreo je Mihaela Vajmana, koji je smrknut stajao po strani, na početku puteljka koji je vodio do keja.

- Izgleda da se zabavljate, gospodine Poaro - primeti sa zlobnim osmejkom.

Poaro pogleda na svoj dobitak: - Pravi užas, zar ne? - reče kao izmučen.

Odjednom, kraj njega, neka devojčica brižnu u plač i Poaro se požuri da joj gurne lutku u ruke.

- Evo ti je, tvoja je!

- Dečaci u kostimima! - povika kapetan Varberton kroz megafon. - Prva grupa... od tri do pet godina. U red, u red!

Poaro se uputi kući kad na njega nalete jedan mladić koji se povlačio natraške, ciljajući na jedan kokosov orah. Ovaj ga odmeri od glave do pete i Poaro mu se mehanički izvini privučen čudnom šarom na mladićevoj košulji. Svi tipovi kornjača, kopnenih i morskih, izgledalo je kao da tu gmižu i previjaju se. Dok je Poaro treptao kapcima, približi mu se devojka iz Holandije koju je dan pre toga prevezao kolima.

- Dakle, došli ste na vašar - reče joj, tek da nešto kaže. - A vaša prijateljica?

- O, jes, ona isto danas ovde biti. Ja još nju ne videti, ali krenuti zajedno sa autobus koji stane pred kapija u sedamnaest i petnaest. Mi ići u Torkvej, gde ja promeniti autobus za Plimaut. Zgodno.

Tako se objasnilo ono što ga je bilo začudilo: Holandanka je bila sva znojava pod teretom jednog ranca.

Rekao joj je: - Jutros sam video vašu prijateljicu.

- O, jes! Elza, nemačka devojka, s njom. Pričali mene pokušali proći kroz šumu na kej. Ali gazda od ova kuća biti mnogo ljut i najuriti.

Okrenu glavu ka mestu gde je ser Džordž podsticao takmičare na pogodak u kokosove orahe, pa dodade: - Sada, molim, on biti mnogo ljubazan.

Poaro je upravo hteo da joj objasni da ima razlike između mladih devojaka koje se uvlače neovlašćeno i onih koje uredno plate pola krune za ulaznicu. Ali kapetan Varberton mu se približio sa megafonom u ruci. Izgledao je vrlo nestrpljiv i nešto ljut.

- Jeste li videli ledi Stjubs, Poaro? Da li je neko video ledi Stjubs? Trebalo je da ona oceni ovu stvar sa kostimima i sada ne uspevam nigde da je nađem.

- Video sam je, čekajte da malo promislim... aha, skoro pre pola sata. Ali posle toga sam otišao proročici.

- Prokleta žena! - reče ljutilo Varberton. - Kud li se samo zavukla sad? Dečaci čekaju i zadocniće prema rasporedu! - Pogleda unaokolo: - Gde li je Armanda Brevis?

Ni od gđice Brevis nije bilo ni traga ni glasa.

- To je stvarno nezgodno - nastavi Varberton. - Potrebno je bar malo saradnje da bi se izvela jedna predstava. Ali gde li je Heti? Možda se vratila kući?

Zatim se naglo udalji.

Poaro se pokrenu s mesta i pode prema velikom šatoru za čaj, ali tu naiđe na dugačak red i odreče se ulaženja.

Poseti zatim tezgu sa „fantastičnim artiklima" gde neka stara dama uspe da mu utrapi neku plastičnu kutiju za kragne, i na kraju prošeta svuda unaokolo, zaustavljajući se svaki put na obazrivoj udaljenosti. Upravo se pitao gde li je gđa Oliver kad začu iza svojih leđa nečije korake i okrenu se. Jedan mladić dolazio je putem koji je vodio sa keja. Zaustavi se kao rasejan i zbunjen scenom koja mu se pružala pred očima. Zatim se neodlučno obrati Poarou.

- Izvinite, molim vas, je li ovo kuća ser Džordža Stjubsas?

- Tačno, gospodine. - Poaro sačeka trenutak, a zatim se usudi da zapita: - Da niste vi rođak ledi Stjubs?

- Dozvolite: Etjen de Suza.

- Herkul Poaro.

Izmenjaše lake naklone. Poaro mu objasni pojedinosti vašara. Upravo je bio završio kad stiže ser Džordž preko livade.

- De Suza? Milo mi je što sam vas upoznao, Heti je upravo jutros dobila vaše pismo. Gde je vaša jahta?

- Usidrena je u Helmautu. Došao sam uz reku motornim čamcem.

- Moramo da pronađemo Heti. Vrta se tu nekuda... Večeraćete s nama danas, nadam se.

- Vrlo ste ljubazni.

- Hoćete li da noćite kod nas?

- Mnogo vam hvala, ali prenoćiću na jahti. Jednostavnije je.

- Hoćete li se duže zadržati?

- Dva, tri dana, zavisi...

- Heti će biti tako zadovoljna - reče učtivo ser Džordž. - Ali gde je? Pre izvesnog vremena sam je tu negde ugledao. - Iznenađeno pogleda oko sebe. - Trebalo je da da ocenu za dečake u kostimima. Ne razumem. Izvinite me za trenutak. Idem da pitam sekretaricu. I udalji se hitro. De Suza ga je pratio pogledom. Poaro pogleda de Suzu.

- Odavno niste videli rođaku? - zapita ga.

- Poslednji put sam je video kad je imala petnaest godina. Zatim su je poslali u inostranstvo... da studira, u neki licej u Francuskoj. Mnogo je obećavala kao devojčica, mislim fizički...

- To je sada lepa žena - potvrdi Poaro.

- A ono je njen muž? Izgleda vredan čovek. Nije mnogo prefinjen, možda. S druge strane, verujem da Heti nije bilo lako da nađe boljeg.

Poaro se savlada da ne pokaže svoje iznenađenje. De Suza se nasmeja.

- O, nije to nikakva tajna. U svojoj petnaestoj godini Heti nije bila normalno mentalno razvijena. Je li još takva?

- Izgleda da jeste - oprezno odgovori Poaro. De Suza sleže ramenima.

- Pa? Čemu tražiti od žena da budu inteligentne? Nije potrebno to...

Ser Džordž se vrati. Kipteo je od besa. Gospođica Brevis ga je pratila i pričala mu nešto kao bez daha.

- Pojma nemam gde bi mogla da bude, ser Džordže. Poslednji put sam je videla kod šatre proročice. Ali to je bilo pre dvadeset minuta ili pola sata. Kod kuće nije.

- Da nije možda otišla da vidi dokle je stigla stvar sa „lovom na ubicu“? - zapita Poaro.

Čelo ser Džordža se razvedri.

- To je lako moguće. Nego slušajte; ja ne mogu da se udaljim odavde. U službi sam. A Amanda je preopterećena poslom. Vi, Poaro, mogli biste malo da pogledate unaokolo? Put vam je poznat.

Ali Poarou nije bio poznat put. U svakom slučaju, obaveštenja koja mu je dala gospođica Brevis bila su ipak neki putokaz, bar donekle. Gospođica Brevis preuzela je na sebe de Suzu, a Poaro se udaljio, mrmljajući u sebi zagonetne reci: - Igralište za tenis, vrt sa kamelijama, „folija“, gornja leja, kej...

Prolazeći pored strelišta na kokosove orahe video je ser Džordža kako, sa ozarenim osmejkom dobrodošlice, pruža drvene kugle onoj istoj italijanskoj devojci koju je jutros isterao i koja sada nije mogla da se načudi tolikoj promeni.

Krenuo je zatim ka tenis-igralištu. Ali tamo nije našao nikoga osim nekog starog gospodina koji je slatko spavao na jednoj klupici, sa šeširom spuštenim na oči. Vratio se brzo i uputio ka vrtu sa kamelijama. Tu je našao gđu Oliver, divno obučenu, kako sedi zamišljena na jednoj klupici tako da je ličila na Eleonoru Duže.

- Ovo je tek druga etapa - prošaputala je. - Bojim se da nisam učinila stvari preteškim za rešavanje... Još niko nije stigao.

U tom trenutku prodre u baštu neki mladić u šortsu, sa ispupčenom jabučicom. Vičući od radosti polete prema jednom stablu u uglu, a drugi krik otkri da je pronašao sledeću indiciju. Prolazeći pored njih nije mogao da im ne saopšti svoje zadovoljstvo.

- Mnogi ne znaju ništa o stablima plute - reče poverljivim tonom. - Vrlo je spretna fotografija prve indicije, ali ja sam odmah shvatio o čemu je reč... komad mreže sa rakete za tenis. Bila je tu i flašica,

prazna, sa zapušačem od plute. Skoro svi će dati važnost flašici, ali ja sam tačno naslutio da je to bilo ogledalce za ševe. Divna su ta stabla plute, samo ih je teško naći u ovim krajevima. Ja se mnogo interesujem za stabla i retko grmlje. A, sada, kud sam ono hteo da odem... ko bi znao?

Skupio je obrve, gledajući u beležnicu koju je otvorenu držao u rukama.

- Kopirao sam prvu indiciju, ali ne izgleda mi da je interesantna. - Pogledao je njih dvoje sa sumnjom. - Vi takođe učestvujete?

- O, ne - odgovori gđa Oliver. - Mi samo posmatramo...

- Aha, dobro... „Kad se lepa žena oda ludovanju"... Čini mi se da sam to već čuo negde.

- To je vrlo poznata izreka - reče Poaro.

- „Ludost" (folija) može značiti i zgradu - sugerisala je gđa Oliver. - Belu kućicu... sa štabovima - dodala je.

- Odlična ideja! Veliko hvala! Kažu da se ovde negde nalazi Arijadna Oliver. Hteo bih da dobijem njen autogram. Da li ste je videli?

- Ne! - odsečno odgovori gđa Oliver.

- Voleo bih da je upoznam. Piše dobre knjige. - Zatim spusti glas: - Ali kažu da pije kao sunder.

Otrča dalje a gđa Oliver, ogorčena, uzviknu: - Gle ti bezobraznika!! I još kad pomislim da pijem samo limunadu... - Kakva nepravda!

- A zar niste bili nepravični kad ste pomogli onome mladiću da pronađe polaznu tačku?

- Videvši da je on bio jedini sposoban da stigne dovde, smatrala sam da zaslužuje da ga malo ohrabrim.

- Pa ipak mu ne biste dali autogram.

- To je već nešto drugo - primeti gđa Oliver. - Psst! Neko dolazi opet.

Ali to nije bio nikakav lovac na indicije. Bile su to dve žene koje su, plativši ulaznicu, htele da „naplate” svoj uloženi novac time što će obići celo imanje. Bile su zadihane od vrućine i nisu izgledale zadovoljne.

- Mislila sam da imaju bar neku lepu leju - reče jedna od njih. - Ali, ništa... samo stabla i stabla. To nije ono što ja smatram vrtom...

Gospođa Oliver dodirnu laktom Poaroa i oboje strugnuše tiho.

- A šta će biti ako niko ne pronađe leš? - upita rasejano gđa Oliver.

- Samo strpljenja i hrabrosti, gospođo - odgovori Poaro. - Dugo je poslepodne... ima još vremena.

- Istina je. Uostalom, posle četiri i trideset ulaznice se prodaju u pola cene pa će verovatno narod navaliti u velikom broju. Hajdemo da vidimo kako prolazi mala Marlena. Znae, nemam mnogo poverenja - Ona nema osećanja odgovornosti. Ne bih se nimalo začudila da je otišla da popije čaj umesto da izigrava leš.

Išli su dalje puteljkom između stabala i Poaro je u vezi sa mrežom puteva na imanju komentarisao:

- Nalazim da je mnogo zbrkana. Toliko puteva i nikada se ne zna gde će se izaći. Svuda stabla i samo stabla.

- Uf, ličite mi na onu džangrizavu babu, malopre...

Prešli su „foliju” i sišli vijugavom stazom koja je vodila na reku. Ispod njih se ocrtavao kej. Poaro primeti da bi bilo nezgodno kada bi učesnici u igri uočili kej i pronašli leš .

- Mislila sam na to. Za tu poslednju indiciju postoji jedan ključ. Ne mogu se otvoriti vrata spolja bez ključa. Tu je Jeil-brava.

Kratka strma stazica vodila je do vrata kućice na keju, a ispod nje je bilo mesto za pristajanje i sklonište za čamac. Gospođa Oliver izvadi iz džepa jedan ključ i otvori vrata.

- Stigli smo samo da te pozdravimo, dušice - uzviknu veselo ulazeći u kućicu.

Osetila je odmah grizu savesti zbog svojih nepravednih sumnji u lojalnost Marlene, jer je devojka, u umetničkoj pozi „leša“, sa najvećom savesnošću igrala svoju ulogu ispružena na podu pored prozora.

Marlena nije odgovorila ništa. Ležala je sasvim nepomično. Lagani povetarac, koji je duvao kroz otvoren prozor, podizao je listove nekih ilustracija koje su ležale na stolu.

- Odlično - primeti nestrpljivo gđa Oliver. - To smo mi, ja i gospodin Poaro. Dosad niko nije mnogo napredovao sa indicijama.

Poaro namršti čelo. Vrlo učtivim gestom odstrani gospođu Oliver i pristupi devojci koja je ležala na podu. Nagnu se nad nju. Njegove usne ispustiše prigušen uzvik. Podiže oči ka gđi Oliver.

- Tako, dakle... promrmlja. - Dogodilo se ono što ste očekivali.

- Ne mislite valjda da kažete da... - Oči gđe Oliver iskolačiše se pune užasa. Zatetura se i uhvativši se za obližnju stolicu sede. - Nije moguće... Zaista je... mrtva?!

Poaro potvrdi glavom.

- Da, da... - odgovori. - Stvarno je mrtva. Iako tek od pre kratkog vremena.

- Ali... kako?...

On podiže krajeve šala koji je bio obmotan oko vrata i glave devojčine, i gđa Oliver ugleda krajeve konopca za prostiranje rublja.

- Upravo kao u „mom" ubistvu - promrmlja nesigurnim glasom. - Ali ko je to učinio? - I zašto?

Poglavlje VII

Inspektor Blend sede za sto u studiju. Ser Džordž mu je bio krenuo u susret, otpratio ga do keja i sada se s njim vratio u kuću. Dole na keju bila je zaposlena jedna grupa fotografa i stručnjaka za otiske prstiju koji tek što su bili stigli.

- Ovde će biti dobro? - zapita ser Džordž.

- Sasvim dobro, hvala.

- Šta da radim zbog vašara? Da obavestim sve i da ga obustavimo?

Inspektor Blend je razmišljao trenutak.

- Šta ste do sada uradili, ser Džordže? - zapita.

- Nikome ništa nisam rekao. Kruže neizvesne glasine da se desila neka nesreća. Ništa više. Verujem da do sada još niko nije posumnjao da je reč... hm... o ubistvu.

- Onda, za sada, pustimo stvari da same od sebe teku. Vest će se već proširiti. - Blend je opet nešto razmišljao, zatim upita:

- Koliko, po vašem mišljenju, ima ovde ljudi?

- Pa, oko dve stotine osoba, rekao bih... - odgovori ser Džordž. - Bez onih koji sada ulaze, naravno. Kako izgleda, mnogi su došli čak izdaleka. Ukratko, sve ovo skupa imalo je ogroman odjek i uspeh. Prokleta nesreća!

Inspektor Blend shvatio je pravilno da se uzvik ser Džordža ne odnosi na uspeh vašara, nego na ubistvo.

- Dve stotine - reče zamišljeno - možda je bio i neko od njih...

- Možda... - primeti ser Džordž utučeno. - Samo, ne vidim kakve je motive imao taj..., ne shvatam ko je mogao da ima interesa da ubije jednu onakvu devojkju.

- Šta možete da mi o njoj kažete? Čuo sam da je bila devojkja iz ovog mesta.

- Da. Njeni stanuju tamo dole, u jednoj od onih malih kuća pored obale. Otac joj radi u jednoj kmetskoj kući... mislim kod Patersonovih. Njena majka je ovde; stigla je posle podne na vašar. Gospođica Brevis - to je moja sekretarica i moći će da vas o svemu obavesti bolje od mene - odvela ju je sa sobom i zadržala je da joj ponudi solju čaja...

- Vrlo dobro - odobri inspektor. - Nisu mi još jasne sve okolnosti ove stvari. Šta je devojkja radila dole u kućici na keju? Čuo sam da je reč o nečem... kao o nekom lovu na ubicu... ili lovu na blago...

- Da, stvarno. Ta ideja nam je izgledala sjajna. Sada više ne izgleda... Verujem da će vam gospođica Brevis sve objasniti bolje nego što bih to ja učinio. Da vam je pošaljem? Naravno, ukoliko ne želite da još nešto saznate od mene.

- Za sada ništa, ser Džordže. Docnije ću vam postaviti još neka pitanja. Biće potrebno da vidim neke osobe. Vas, ledi Stjubs i one koji su otkrili leš . Čujem da je bila prisutna i spisateljka koja je zamislila taj lov na ubicu, kako ga nazivate.

- Tačno je. Gospođa Oliver, Arijadna Oliver. Inspektor lako izvi obrve.

- O! Ona... - uzviknu. - Vrlo čuvena. I ja sam pročitao dosta njenih dela.

- Trenutno je sva zbunjena, razume se - reče ser Džordž. - Kazaću joj da vam je potrebna, u redu? Ne znam gde se nalazi moja žena. Izgleda da su svi izgubili glavu. Naći ćemo je već negde, među ovim

svetom. Ali ne verujem da će vam mnogo moći da kaže. Koga želite da najpre vidite?

- Možda... vašu sekretaricu, a posle nje devojčinu majku. Ser Džordž se složi i izađe iz sobe.

Mesni policajac, Robert Hoskins, otvori mu vrata i zatvori ih za njim. Zatim na vlastitu inicijativu, dade jedno objašnjenje, očevidno sračunato na to da objasni neke reci ser Džordža.

- Ledi Stjubs je malo ćaknuta, znate - reče, kuckajući se prstom po čelu. - Zato je on rekao da ne bi bila od neke velike koristi. Ukratko: udarena je mokrom čarapom...

- Da li je oženjen nekom iz ovoga kraja?

- Nije. Strankinja je, ko bi znao. Neki tako sude po boji, ali ja lično u to ne verujem.

Blend potvrdi glavom. Trenutak je ćutao, piskarajući nešto na parčetu hartije ispred sebe. Zatim postavi jedno pitanje čiji je karakter očevidno bio službene prirode.

- Ko je to bio, Hoskinse?

„Ako je makar neko postojao“, mislio je Blend „koji bi mogao da ima izvesnu ideju o svemu što se desilo, to je svakako baš agent Hoskins.“ Hoskins je bio ćovek koji je znao da istraćuje i koji se živo interesu je za sve i o svemu. Imao je brbljivu ženu i to ga je - kao dodatak uz njegov poloćaj mesnog policajca - snabdevalo naširoko potrebnim obaveštenjima.

- Neki stranac, ako baš želite da ćujete moje mišljenje. Niko odavde. Tjukerovi su dobri ljudi. Poštovana porodica. Devetoro dece, ako sve računamo. Dve najstarije su udate, jedan sin u mornarici, drugi na odsluženju vojnog roka, jedna ćerka radi u Torkveju kod frizera. Kod kuće su tri najmlađa, dva muška i jedno žensko dete. - Tu zaslade,

razmišljajući. - Nisu to neki geniji, naravno, ali gospođa Tjuker je dobra domaćica, čista kao sunce... Bila je poslednja od jedanaestero dece.

Blend je ćuteći saslušao ta obaveštenja. Svojim načinom izražavanja Hoskins mu je dao predstavu o socijalnom nivou i prilikama Tjukerovih.

- Zbog toga kažem da je bio stranac - nastavi Hoskins. - Verovatno jedan od onih iz hotela u Hudaunu. Ima među njima sumnjivih tipova...

Otvoriše se vrata i uđe lekar.

- I to je gotovo... - izjavi ušavši. - Mogu da je odnesu, sada... Dragi materijal je već spakovan...

- Pobrинуće se za to Kotril - reče Blend. - Pa, dobro, doktore, kakav je rezultat?

- Jasan i jednostavan - odgovori lekar. - Nikakvih komplikacija nema. Ugušena je komadom konopca za sušenje rublja. I to sa najvećom lakoćom. Nikakvog traga borbe. Rekao bih skoro da se mala nije ni mogla doseliti šta se događa.

- Nikakvih znakova agresije?

- Nikakvih. Ni agresije, ni sile, ni drugih pokušaja.

- Dakle, nije reč o seksualnom zločinu?

- Ne bih rekao, ne. - Lekar dodade: - Ne izgleda mi da je to bila neka privlačna devojka.

- Jesu li joj se dopadali mladići? - upita Blend agenta Hoskinsa.

- Ne bih rekao da su se za nju mnogo interesovali - odgovori Hoskins - iako bi njoj to možda bilo milo...

- Možda - složi se Blend. U mislima se ponovo vratio na one ilustracije u kućici na keju, i na one žvrljotine oko njih: „Džoni ide sa Ketii“, „Džordž Fordži se ljubi sa strankinjama u šumi“ i tome slično. Pomisli da je ipak tu postojao mali „greh želje“. Ali ipak, izgledalo je nalo verovatno da bi smrt Marlene Tjuker imala seksualne uzroke. Premda, naravno, nikad se ne može znati... Postoje uvek sumnjiva zločinačka lica, ljudi u kojima postoji potajna želja za ubijanjem i koji su specijalizovani u biranju nedoraslih ženskih žrtava. Jedan od takvih tipova mogao se naći negde u tome delu oko keja, za vreme godišnjeg raspusta. Bio je skoro uveren da tako mora biti... jer nije apsolutno mogao da sagleda uzrok tom zločinu, toliko lišenom onih uobičajenih karakterističnih poteza. „U svakom slučaju“, pomislio je, „nalazimo se tek na početku. Najbolje će biti da poslušamo malo šta će mi sve ovaj narod ispričati.“

- Vreme kad je nastupila smrt?

Lekar baci pogled na kućni sat i na svoj ručni.

- Tek je prošlo pet i trideset - odgovori. - Video sam je, recimo, oko pet i dvadeset... trebalo bi da je otprilike umrla pre jedan sat. Recimo, između četiri i četiri i četrdeset. Obavestiću vas ako se još nešto nađe posle autopsije. Primićete, isto tako, i službeni referat sa svim onim punovažnim službenim izrazima. A sada idem. Moram da posetim nekoliko boleš nika.

Kad je lekar izašao inspektor Blend zamoli Hoskinsa da pozove gospođicu Brevis. Ugledavši je, oseti se sigurnijim, jer je odmah ocenio da u njoj ima praktičnog duha. Dobiće jasne odgovore, tačne odnose vremena, bez ikakvih zabuna i dvosmislica.

- Gospođa Tjuker je u mom salonu - reče gđica Brevis čim je sela. - Obavestila sam je o svemu i dala joj da popije malo čaja. Razume se, sva je utučena. Htela je da vidi mrtvo telo svoje kćeri, ali sam je od toga odgovorila. Gospodin Tjuker završava posao oko šest uveče i trebalo bi da dođe ovamo po ženu. Uredila sam da ga sačekaju

napolju i da ga odmah dovedu, čim stigne. Deca su još na vašaru i odredila sam jedno lice da vodi o njima računa.

- Vrlo dobro. Pre nego što vidim gospođu Tjuker, želeo bih da čujem šta ćete mi kazati vi i gospođa Stjubs.

- Ne znam gde je leđi Stjubs - reče kiselo gđica Brevis. - Možda joj je bilo dosadno pa je izašla da malo prošetala unaokolo, ali ne verujem da će vam moći kazati više od mene. Šta tačno želite da saznate?

- Pre svega, želeo bih da saznam sve pojedinosti ovog „lova na ubicu" i kako je došlo do toga da ova devojka, Marlena Tjuker, uzme učešća u svemu tome?

- To je sasvim jednostavno.

Jasno i koncizno, gđica Brevis je objasnila inspektoru Blendu ideju da se na vašaru izvede ta igra „lov na ubicu", kao naročita atrakcija, po zamisli gđe Oliver, poznate romansijerke, i iznela mu je ukratko suštinu „igre".

- U početku - dodala je gospođica Brevis - ulogu žrtve trebalo je da igra gospođa Ledž.

- Gospođa Ledž? - zapita inspektor radoznalo. Agent Hoskins uplete se s jednom primedbom.

- Ona i njen muž stanuju u maloj vili Lauderovoj, onoj koja je obojena ružičasto, blizu Maji Krika. Došli su pre jedno mesec dana. Uzeli su je pod kiriju za dva ili tri meseca.

- Da. A trebalo je da gospođa igra ulogu žrtve? Pa iz kojih je razloga došlo do izmene?

- Evo kako: jedne večeri gospođa nam je čitala iz dlana i pokazala se u tome toliko spretnom da smo odlučili da napravimo i šatru za proročicu, hiromantkinju. Gospođa Ledž će se obući u orijentalški

kostim, uzeće ime Zulejka i čitače sudbinu za pola krune... Smatram da u tome nema ničeg protivzakonitog, zar ne, inspektore? Hoću da kažem da se takve stvari redovno rade na ovakvim vašarima.

Inspektor Blend se lako osmehnu:

- Hiromanti i lutrije nikada se ne uzimaju ozbiljno, gospođice Brevis - odgovori. - S vremena na vreme prinuđeni smo... hm... da damo primer...

- Dakle... gospoda Ledž je pristala da se primi te uloge i stoga smo morali da nađemo dragu osobu koja će igrati žrtvu. Mlade istraživačice, neka vrsta skauta, iz mesta, koje su nam pomagale pri organizovanju vašara predložile su nam da tu ulogu preuzme neka od njih.

- A ko je dao taj predlog, gospođice Brevis?

- Pravo da vam kažem, ne znam. Čini mi se da je potekao od gospođe Masterton, poslanikove žene. Ili... ne... bio je to kapetan Varberton... Samo, nisam sasvim sigurna. U svakom slučaju, neko je predložio...

- Da li je postojao neki naročiti razlog da se izabere upravo ta devojka?

- Neee, ne verujem. Njeni stanuju pod kiriju na imanju, a njena majka, gospođa Tjuker, dolazi često da nam pomaže u kuhinjskim poslovima. Stvarno, ne znam zašto je ona bila izabrana. Možda je prva nekome pala na pamet. Sećam se, samo, da smo je pitali da li pristaje i da je izgledala vrlo zadovoljna što prima tu ulogu.

- Je li baš želela?

- O, da, verujem čak da joj je to laskalo. Bila je to prilično ograničena devojka - nastavila je gđica Brevis - i ne bi bila sposobna da stvarno

dobro odigra neku ulogu. Ali ovo je bilo jednostavno, a ona je bila srećna što je izbor pao baš na nju između tolikih dragih devojaka.

- Šta je, u stvari, trebalo da ona radi?

- Trebalo je da stoji u kućici na keju i čim čuje da neko dolazi morala je da se ispruži na zemlju, da stavi omču oko vrata i da se pravi kao da je mrtva. - Način izlaganja gđice Brevis bio je smiren i trezven. Izgleda da je nije mnogo bunila činjenica što je devojka nađena kao leš .

- Malo dosadan način za jednu devojku da provede poslepodne umesto da se zabavlja na vašara - primeti inspektor Blend.

- To je istina - potvrdi gđica Brevis - ali, s drage strane, ne može se uvek imati sve, zar ne? A ideja da izigrava leš Marleni se mnogo dopala... Zbog razonode ponela je sa sobom i hrpu ilustracija.

- Valjda i nešto za jelo? Primetio sam tamo dole jednu šerpu, tanjir i čašu.

- O, da, tanjir slatkiša i oranžadu. Ja sam joj lično to odnela. Blend odjednom postade vrlo pažljiv.

- Vi?... Kada?...

- Negde oko podne.

- U koliko sati tačno? Sećate li se?

- Dakle, da vidimo malko... Nastup dece u kostimima bio je spremljen... čekajte, bilo je zadocnjenja jer nisu mogli nigde da pronađu ledi Stjubs, ali posle je Emi Folijat preuzela njeno mesto i sve je bilo u redu... Da, da, to mora da je bilo negde oko 4,05 kada sam uzela šerpu.

- I vi ste lično odneli to u kućicu na keju. U koje ste vreme otprilike stigli tamo?

- O, do keja se siđe za pet minuta otprilike... U 4,15, rekla bih.

- I u 4,15 Marlena Tjuker bila je živa, i zdrava, i normalna?

- Dabome - potvrdi gđica Brevis - i vrlo radoznala da sazna kako napreduje „lov na ubicu“. Nisam mogla da joj dam odgovor jer sam bila isuviše zauzeta sa tezgama-klupicama na livadi, ali sam joj saopštila da u igri učestvuje vrlo mnogo sveta. Dvadeset ili trideset osoba, otprilike...

- Kako vam je Marlena izgledala kada ste ušli u kućicu?

- To sam vam upravo rekla malopre.

- Ne, ne, nisam na to mislio. Kada ste otvorili vrata, da li je bila ispružena na zemlji praveći se da je mrtva?

- O, ne, nije pošto sam je ja pozvala po imenu pre nego što sam ušla - objasnila je gđica Brevis.

- Dakle: u četiri i petnaest - reče Blend, pribeleživši - Marlena Tjuker je bila živa i normalno je izgledala. Siguran sam da ćete vi, gospođice shvatiti veliku važnost tog podatka. Jeste li sasvim sigurni u tačnost vremena?

- Sasvim sigurna ne mogu biti jer nisam gledala na sat, ali se sećam da sam pogledala malo ranije i ne varam se mnogo. - Odjednom joj je bleš nulo u glavi zašto inspektor insistira na tome: - ...Hteli biste da kažete da je malo posle... aha...

- Nije se moglo desiti mnogo docnije, gospođice Brevis!

- Oh, majko moja!

- A sada mi recite nešto: da li ste pri dolasku ili pri povratku sreli ili videli nekoga u okolini kućice na keju?

Gospođica Brevis je sređivala svoje misli.

- Ne, baš nikoga nisam srela. Prirodno bi bilo da mi se to desilo jer je danas posle podne imanje otvoreno svima. Samo, ljudi više vole da se zaustavljaju na livadi i pred tezgama, ili da se šetaju po vrtu ili kroz zimsku baštu, ali ne šetaju toliko po šumi. Na ovakvim vašarima svet obično voli da je u većim grupama, zar ne, inspektore? Za sada, koliko se sećam, verujem da je u „foliju“? Ali...

- Da. To je neka vrsta malog hrama. Nalazi se s desne strane staze koji vodi do keja. Unutra je neko bio. Pretpostavljam... neki par. Čula sam smeh a zatim šaputanje.

- A ne znate ko je bio?

- Pojma nemam. Sa staze se ne vidi prednja strana „folije“, a pobočna strana i ostalo, sve je zatvoreno.

Za trenutak se inspektor zamislio, ali mu nije izgledalo verovatno da taj par. ili ko bio, ima neke važnosti u ovoj stvari. Bilo bi korisno saznati ko je to bio jedino zbog toga što u i uni možda rr.ogli da izveste ua li su' videli nekoga kako odlazi na kej ili se vraća odozdo.

- I nikoga više nije bilo na stazi? Baš nikoga?

- Shvatam vašu misao - odgovori gđica Brevis - ali uveravam vas da nisam srela nikoga. To naravno ne znači da baš nikoga tamo nije bilo, samo ja nisam nikoga videla, a možda se neko i krio i zato mu je bilo dovoljno da šmugne iza grmlja rododendrona koji su zasađeni duž staze.

Inspektor pokuša s drugog kraja.

- Ne znate ništa drugo o devojci, nešto što bi nam pomoglo da se snađemo?...

- Baš ništa - odgovori gđica Brevis. - Čini mi se da pre ovog slučaja nisam uopšte s njom nikada ni razgovarala. To je jedna od devojaka koje sam, onako u prolazu, videla više puta... poznavala sam je iz viđenja, ali to je sve.

- A ne znate ništa o njenom životu, nešto što bi pružilo izvestan podatak?...

- Ništa, baš. Čini mi se čak da je nešto takvo i nemoguće... da je sada mrtva, ubijena. Pretpostavljam da je neki neuračunljivi tip, znajući da devojka predstavlja „žrtvu“ ubistva, došao na ideju da od nje stvarno učini takvu žrtvu. Ali ni to mi ne izgleda verovatno...

Blend uzdahnu: - Strpljenja. Šta možemo! Da vidimo sada njenu majku.

Gospođa Tjuker bila je mršava žena, ćoškastog lica, sa dugačkom plavom kosom, šiljatog nosa. Oči su joj bile crvene od plača, ali sada se savlađivala i bila je spremna da odgovara.

- Izgleda li vam da je opravdano ovo što se desilo? - počela je.

- Slične se stvari čitaju po novinama, ali da se tako nešto desi našoj Marleni?...

- Duboko sam dirnut i ožalošćen - nežno reče inspektor Blend.

- Od vas tražim da dobro razmislite i da mi kažete da li postoji neko ko bi mogao da ima razloga da pričini zlo vašoj porodici.

- Mislila sam o tome - odgovori gđa Tjuker - ali nisam došla ni do kakvog zaključka. Poneka sitnija prepirka u školi, s vremena na vreme, između učiteljice i male, i poneka svađa sa nekom školsftom

drugaricom, ali ništa ozbiljno. Ništa što bi navuklo na nju nečiju srdžbu.

- Je li vam ikada govorila da joj je neko, na bilo koji način, neprijatelj?

- Marlena mi je često pričala tričarije, razne stvari bez veze:, i sve je to bilo sasvim druge prirode, sitnice, kažem vam... Pričala je, na primer, o šminkanju, o tome kako bi volela da se udesi, da ima struk, da se oblači... Znate već kakve su devojčice... Bila je suviše mlada da bi stavljala ruž na usne, a i otac joj je to često govorio. Ali čim bi došla do koje sitnije pare, odmah je kupovala parfem i ruž, koje bi vesto skrivala.

Blend klimnu glavom. Ničega što bi unelo malo svetlosti u stvar. Jedna malo budalasta devojka čija je glava bila prepuna filmskih zvezda i raznih fantaziranja... Ima ih takvih na stotine kao što je om... Vreme...

- Šta će kazati njen tata, ne znam - nastavi gđa Tjuker. - Stići će svakog trenutka, verujući da dolazi na zabavu... da će gađati u) kokosove orahe... jer on je šampion u gađanju.

Odjednom, ona klonu i poče da jeca.

Neprestano plaćući, gđa Tjuker izađe u pratnji agenta Hoskinsa.

Poglavlje VIII

- Ima dugačak jezik - komentarisao je Hoskins, vrativši se. - Grdi muža i napada starca. Možda grešim, ali ta žena je često maltretirala devojkicu i sada je grize savest. Jer devojkama je vrlo malo stalo do onoga što govore njihove majke.

Inspektor Blend prekinu ta razmišljanja i reče Hoskinsu da ode po gđu Oliver.

Kad ju je ugledao, inspektor je bio iznenađen. Nije zamišljao da će biti tako ogromna i debela, crvena u licu i toliko uzbuđena.

- Prosto se osećam čudovišno - nastupi gđa Oliver, spustivši se umorno u jednu fotelju naspram inspektora. - Čudovišno! - podvlačila je jasno i glasno.

Inspektor se nakašlja dvosmisleno, a gđa Oliver nastavi da grmi:

- Jer, treba da znate da je to „moj“ zločin! „Ja“ sam ga izvršila!

Inspektor naglo poskoči i za trenutak pomisli da to gđa Oliver optužuje samu sebe za izvršeni zločin.

- ..Jer nikada nisam želela da žrtva bude prva žena onog atomskog naučnika. Ne mogu to da zamislim - prasnu konačno gđa Oliver, provlačeći uzbuđeno ruke kroz brižno udešene uvojke kose, tako da je izgledala omalo pijana. - Apsolutno magareće s moje strane! Što se to nije desilo drugom baštovanu, koji nije ono što izgleda... jer tada, konačno, ćela stvar ne bi izgledala toliko važna, pošto se muškarci bolje brane od nas žena. Čak i ako nisu sposobni da nešto urade, često su prinuđeni na to. Ljudi bivaju ubijeni i niko od toga ne pravi pitanje... izuzev, naravno, njihovih žena, dece i njihovih ljubavnica.

Pri tim recima inspektor je u sebi stvorio netačne sumnje o gđi Oliver, a te sumnje bile su podržane lakim mirisom konjaka koji mu je u lice dolazio iz njenih usta. Kad su se vratili kući, Herkul Poaro dao je svojoj prijateljici taj „lek“ koji odlično pomaže protiv štucanja.

- Nisam ni luda ni pijana - izjavi gđa Oliver, naslućujući inspektorove misli - mada nije neverovatno da vi verujete recima koje govori onaj čovek što tvrdi da ja pijem kao sunder.

- Koji čovek? - upita inspektor odskočivši pri pomisli da se sada - pored drugog baštovana, uvučenog iznenada u ovu dramu - pojavljuje još jedan čovek koji nije nimalo određeno opisan.

- Ima jorkširski akcenat u govoru - odgovori gđa Oliver. - Ali, kako rekoh, nisam ni luda ni pijana. Toliko sam uzbuđena. Potpuno sam poremećena - ponovi jačim glasom.

- Nadao sam se - reče inspektor - da ćete biti u stanju da nam pomognete.

- Nije moguće. Ne znam šta da mislim, naravno... a mogu da mislim svašta! To je moja nesreća. Mogu to i sada da uradim... u ovom trenutku... i to tako da sve izgleda istinito, samo, naravno, ništa nije istina. Hoću da kažem da je mogla biti ubijena od nekoga koji jednostavno voli da ubija devojke (ali to je suviše lako)... i, u svakom slučaju, bila bi to suviše savršena podudarnost da se baš takav jedan tip nađe na ovom vašaru i da ubije jednu devojku. I kako bi znao da se Marlena nalazi u kućici na keju? Ili je ona možda bila u kakvom tajnom ljubavnom odnosu, ili je pak videla noću nekoga ko je zakopavao neki leš, ili je prepoznala nekoga ko krije svoj identitet..., ili je doznala neku tajnu, recimo, o nekom zakopanom blagu za vreme rata. Ili je čovek sa motornim čamcem bacio nekoga u reku a ona je to videla sa prozora kućice na keju... ili je došla u posed kakve važne poruke sa tajnim šiframa a, možda, ni sama ne znajući šta to znači...

- Molim vas! - inspektor podiže ruku. Vrtelo mu se u glavi. Gospođa Oliver poslušno prestade da priča. Ona bi nesumnjivo još nadugačko pričala, ali je inspektoru bilo svega dosta jer je predosećao da ona ima na stotine kombinacija u glavi, više ili manje mogućih i verodostojnih. Među svim materijalom koji mu je iznela, jedna ga je fraza iznenadila i on se za nju uhvatio.

- Šta ste podrazumevali pod onim „čovek sa motornim čamcem?" Da li ste jednostavno zamislili nekog čoveka u motornom čamcu?

- Neko mi je rekao da je stigao motornim čamcem - odgovori gđa Oliver. - Ne sećam se više ko je to bio. Onaj o kome smo jutros razgovarali za vreme doručka, za časak.

- Molim vas. - Sada je inspektor govorio suzdržanim tonom. -Kakva je to priča o čoveku koji je na doručak stigao motornim čamcem?

- U vreme doručka nije bilo motornog čamca - odgovori gđa Oliver. - Bila je jahta. Zapravo, nije to bila jahta. Bilo je jedno pismo.

- Ama, dobro, i na kraju šta je bilo? - upita Blend. - Jahta ili pismo?

- Bilo je pismo, za leđi Stjubs. Od nekog rođaka na jahti. I ona se bojala...

- Čega se bojala?

- Njega, pretpostavljam - reče gđa Oliver. - Svi su to primetili. Prosto je uhvatio paničan strah pri pomisli da on dolazi i verujem da se sada zbog toga krije.

- Krije se?...

- Ukratko, nigde je nema. Svi je traže na sve strane.

- Ko je taj čovek? - zapita inspektor.

- Bolje pitajte to onog Poaroa - odgovori gđa Oliver. - Jer on je s njim razgovarao, a ne ja. Zove se Esteban... to jest, ne, to mi je samo bilo u uhu... Njegovo ime je de Suza, da, de Suza, Etjen de Suza.

Ali jedno drugo ime bilo je privuklo inspektoravu pažnju.

- Ko rekoste? - zapita. - Gospodin Poaro?

- Da. Herkul Poaro. Bio je sa mnom kad smo našli leš .

- Herkul Poaro... Pitam se da li govorite o jednom Belgijancu, malenom s velikim brkovima?

- Ogromnim brkovima - potvrdi gđa Oliver. - Upravo govorim o njemu. Poznavali ste ga?

- Upoznao sam ga pre nekoliko godina. Bio je onda mlad pripravnik.

- Upoznali ste se povodom nekog zločina?

- Da. Šta radi on u ovom kraju?

- Trebalo je da podeli nagrade - objasni gđa Oliver.

- I bio je s vama kad ste otkrili leš . Hm... hteo bih da govorim s njim.

- Da odem da ga pozovem? - i gđa Oliver prikupi puna nade svoje purpurne haljine.

- Nemate više ništa da dodate, gospođo? Ništa što bi po vašem mišljenju moglo da nam pomogne u istraživanju?

- Ne verujem - odgovori gđa Oliver. - Ja ne znam ništa više. Kako rekoh, mogla bih da zamislim motive i motive...

Inspektor je prekide: - Najlepše hvala, gospođo. Kad biste hteli da zamolite gospodina Poaroa da dođe da porazgovaramo, bio bih vam zahvalan.

Čim je gđa Oliver izašla, agent Hoskins s interesovanjem zapita: - Ko je taj gospodin Poaro, gospodine inspektore?

- Vi ćete ga verovatno oceniti kao nekog šašavka - odgovori inspektor Blend. - Ali uprkos njegovim apsurdnim idejama, to je čovek koji ima mozga u glavi. Sad već mora da je postariji. On je Belgijanac.

- A... onaj de Suza? - zapita Hoskins. - Mislite li da se tu nešto krije?

Inspektor Blend nije čuo pitanje. Njegove misli obuzela je činjenica koju je tek sada, premda je bila ponavljana nekoliko puta, počeo da u pameti pretresa.

Prvi je bio ser Džordž, sav ljutit i pun zebnje: - Izgleda da je moja žena iščezla. Nigde ne možemo da je pronađemo. - Zatim je došla gđica Brevis, koja je sa prezirom rekla: - Ledi Stjubs nigde nema. Sigurno joj je bilo dosadno na vašaru. - I sada gđa Oliver sa svojom teorijom da se gđa Stjubs negde krije.

- E? Kako? - zapita kao odsutan duhom. Agent Hoskins se nakašlja.

- Pitao sam vas, gospodine inspektore, da li možda ne mislite da se tu nešto krije... sa tim de Suzom, i tom stvari, oko njega...

Bilo je očevidno da je Hoskinsa više veselila ideja da se u celo ovo pitanje uvede jedan određeni stranac nego više stranih lica. Ali inspektorove misli lutale su u sasvim drugom pravcu.

- Potrebna mi je ledi Stjubs - reče odsečno. - Dovedite mi je odmah. Ukoliko je odmah ne pronađete, tražite je svugde!

Hoskins je izgledao iznenađen, ali je ipak poslušao. Prelazeći preko sobnog praga zastao je i vratio se korak-dva nazad da bi propustio Herkula Poaroa, koji je upravo bio došao. Pre nego što je za sobom zatvorio vrata okrenuo se radozvalo.

- Ne verujem - reče Blend ustajući i pružajući mu ruku - da me se sećate, gospodine Poaro.

- Kako da ne? - upade Poaro. - Vi ste... čekajte trenutak, samo trenutak, čekajte, čekajte. Vi ste mladi inspektor... da, da... inspektor Blend koga sam upoznao pre četrnaest... ne, pre petnaest godina...

- Tačno! Kakvo pamćenje!

- Nipošto. Kad se već vi sećate mene, zašto se ne bih i ja sećao vas?

„Bilo bi vrlo teško“, mislio je Blend, „zaboraviti Herkula Poaroa, i to ne samo iz razloga poštovanja“.

- Dakle, opet ste tu da pomognete svojim učešćem u razjašnjenju jednog zločina, dragi gospodine Poaro.

- U pravu ste - primeti Poaro. - Pozvan sam ovde da bih pomogao savetom.

- Pozvani ste ovde zbog ovog slučaja? - iznenadio se Blend. Poaro se odmah izjasni: - ...da bih podelio nagrade u „lovu na ubicu“.

- Tako mi reče gospođa Oliver.

- Ništa drugo vam nije kazala? - Poaro ubaci ovo pitanje kao bezbrižno, na izgled nevažno. Hteo je da otkrije da li je gđa Oliver ukazala inspektoru na prave motive koji su je naveli da bude uporna u dovođenju Poaroa u Devon.

- Ništa drugo? Pa ona ne bi nikada ni završila sa pričama! Iznela mi je ceo spisak svih mogućih i nemogućih motiva za ubistvo devojke. Dobio sam jednostavno vrtoglavicu. Kakva mašta!

- Svojom maštom ona zarađuje hleb, prijatelju moj - primeti sarkastično Poaro.

- Pomenula je nekog de Suzu... Je li to izmišljeno ime?

- Ne. To je nešto konkretno.

- Govorila je o nekom pismu za vreme doručka, o nekoj jahti i o dolasku motornim čamcem rečnim putem. Od svega toga ni slovca nisam razumeo, verujte mi.

Poaro se tada sav predao objašnjavanju. Ispričao je scenu za doručkom, stvar sa pismom i sa migrenom ledi Stjubs.

- Gospođa Oliver reče da je ledi Stjubs bila uplašena. Verujete li vi u to?

- I na mene je ostavila takav utisak.

- Uplašena zbog dolaska rođaka? Ko to razume? Poaro sleže ramenima.

- O tome nemam ni pojma. Kazala mi je jedino da je to zao čovek... zao čovek. Morate znati da njoj „ne rade svi klikeri“ u glavi.

Neodgovorna je...

- Da, da, izgleda da je to sveopšte mišljenje. Nije vam kazala zbog čega se plaši tog de Suze?

- Nije.

- Ali, onako, kako je vama izgledala, je li stvarno bila uplašena?

- Ako nije bila uplašena, onda bi trebalo reći da je zaista izvanredna glumica - odgovori suvo Poaro.

- Počinju da mi dolaze nastrane ideje o ovom slučaju - reče Blend ustajući; stade zatim da seta gore-dole po sobi. - Verujem da je svemu kriva ona prokleta žena.

- Gospođa Oliver?

- Dabome. Napunila mi je glavu tolikim melodramskim idejama.

- I vi mislite da bi mogle biti istinite?

- Sve ne, naravno, ali jedna ili dve nisu možda toliko besmislene koliko su mi na prvi pogled izgledale. Sve zavisi od... - tu se prekinu jer se u tom trenutku vratio Hoskins.

- Ne mogu nigde da pronađem ledi Stjubs - izjavi Hoskins odmah čim je ušao. - Tražio sam je svuda.

- Znam već - odgovori Blend ljutilo. - Rekao sam vam da je tražite.

- Narednik Farel i agent Lorimer pregledaju sad celo imanje - objasni Hoskins. - U kući je nema.

- Obavestite se kod lica koje na ulazu pregleda ulaznice, da nije slučajno izašla kroz glavni ulaz. Pešice ili kolima.

- U redu.

Hoskins se okrenu da izađe.

- I nastojte da saznate gde i kada je poslednji put viđena - povika Blend za njim.

- Dakle, vi se orijentišete u tome pravcu - primeti Poaro.

- Ne orijentišem se još ni u kojem pravcu - odgovori Blend -ali sada je sva moja pažnja usmerena na jednu gospođu koja bi trebalo da se nalazi u svome stanu, a međutim nje nema nigde. I hteo bih da saznam zbog čega. Kažite mi šta znate o već pomenutom de Suzi.

Poaro mu opisa svoj susret sa mladićem koji je došao stazom koja vodi sa keja.

- Verovatno je još uvek ovde - dodade. - Treba li da kažem ser Džordžu da želite da ga vidite?
- Ne odmah - odgovori Blend. - Pre toga hteo bih da dobijem neka druga obaveštenja. Kada ste poslednji put videli ledi Stjubs?
- Mislim da je to bilo nešto pre četiri - odgovori Poaro nesigurno.
- Gde je bila i s kim je bila?
- Stajala je usred povećće grupe ljudi, blizu kuće.
- Da li se tu nalazila i kad je stigao de Suza?
- Ne sećam se više... Ne verujem, ili je, bar, nisam video. Ser Džordž je rekao de Suzi da njegova žena seta nekuda po imanju. Izgledao je zbunjen, sećam, se zbog toga što ona nije bila prisutna pri oceni dečaka u kostimima, kao što je to bilo predviđeno programom.
- U koliko sati je stigao de Suza?
- Mora da je to bilo oko četiri i trideset.
- A ledi Stjubs je nestala pre njegovog dolaska?
- Izgleda da jeste.
- Možda se izgubila da se ne bi sreła s njim - primeti inspektor.
- Lako je moguće - potvrđi Poaro.
- Pa, dobro, ne može da bude daleko... Uspećemo da je nađemo i...
- A... u protivnom slučaju? - Poaroor glas je čudno zvučao.
- Apsurd!... - odgovori energično Blend. - Zašto? Mislite da joj se nešto desilo?

Poaro sleže ramenima. Zatim zamišljeno dodade:

- ...Nešto desilo! Ko bi znao? Sve što znamo jeste to da je iščezla.

- Do đavola, gospodine Poaro, vaš ton nagoni me na zloslutne misli!...

- Možda i jeste tako...

- Ali mi sada istražujemo ubistvo Marlene Tjuker - reče inspektor, izgubivši strpljenje.

- Svakako. Prema tome... čemu toliko interesovanje za de Suzu? Zar mislite da je on ubio Marlenu Tjuker?

Inspektor nervozno odgovori: - Ona prokleta žena...

- Mislite da kažete gospođa Oliver?

- Da. Vidite, gospodine Poaro, ubistvo Marlene Tjuker je sasvim besmisleno. Potpuno besmisleno. Nalazim zadavljenu jednu beznačajnu i pomalo glupu devojku, a ni najmanjeg traga nekog verodostojnog i prihvatljivog razloga za to ubistvo.

- A da li vam je gospođa Oliver ukazala na neki razlog, motiv?

- Bar jedno tuce! Između ostalog i taj da je Marlena mogla biti u posedu tajne o nekom skrivenom ljubavnom odnosu, ili da je možda prisustvovala nekom ubistvu, ili da je znala gde je sakriveno neko blago, ili da je sa prozora kućice na keju bila svedok nekog zločina koji je izvršio de Suza u motornom čamcu dok je dolazio rekom...

- Ah! A koja vam je od tih svih teorija najprivlačnija?

- Ne znam ni sam. Ali ne mogu da o tome ne mislim. Slušajte, gospodine Poaro, pazite dobro: prema onome što vam je jutros kazala ledi Stjubs, da li ste stekli utisak da se ona plaši rodakovog

dolaska zbog toga što je on mogao znati nešto što ona ne želi da dođe do ušiju njenog muža, ili se lično plašila tog čoveka?

Poaro odgovori bez kolebanja: - Pre bih rekao da se plašila čoveka lično.

- Hm! - progundā inspektor Blend. - Pa dobro, biće najbolje da porazgovaram s tim mladićem ako je još ovde.

Poglavlje IX

Iako nije imao korenitih predrasuda protiv stranaca, kao agent Hoskins, inspektor Blend je odmah osetio antipatiju prema Etjenu de Suza. Prefinjena elegancija tog mladića, savršen kroj njegovog odela, oštar miris brilijantina, sve to je doprinelo neprijatnom raspoloženju inspektora Blenda.

De Suza je bio samouveren i uobražen tip. Pokazivao je čak, iako prikriveno, da želi odstojanje.

- Treba priznati - počeo je - da je život pun iznenađenja. Stižem ovde na svom krstarenju, u vreme raspusta, divim se lepom izgledu kraja, dolazim da provedem poslepodne sa rođakom koju nisam video već više godina... i šta se dešava? Pre svega upadaj[^] u nekakav karneval sa kokosovim orasima koji mi zviždeći lete oko glave, a odmah zatim, prelazeći iz komedije u tragediju, nalazim se zapleten u nekakvo ubistvo. - Zapali cigaretu, udahnu duboko njen dim i nastavi: - Ono, u stvari, mene se to ubistvo nimalo ne tiče. Ali ne shvatam zašto osećate potrebu da me ispitujete?

- Gospodine de Suza, vi ste ovamo stigli kao stranac...

De Suza ga prekinu: - A stranci su uvek po nuždi sumnjivi, zar ne?

- Ne, nipošto: niste me shvatili. Vaša jahta usidrena je u Helmautu?

- Sasvim tačno.

- I vi ste ovog poslepodneva došli uzvodno motornim čamcem?

- I to je tačno.

- Idući rekom uzvodno, da li ste приметili mali keј sa kućicom prekrivenom krovom od trske ispod koje je pristup za čamce. Jeste li to приметili?

De Suza zabaci unazad svoju lepu glavu i stade da razmišlja nabravši obrve.

- Dakle... sećam se, ima jedan mali zaliv i jedna kućica.

- Više gore uz reku, gospodine de Suza. U sred stabala.

- Ah, da, jeste... Sećam se sada. Vrlo slikovit ugao. Nisam ni znao da je kej povezan sa ovom kućom... Da sam to znao, ja bih se tu iskrcao. Ali meni su rekli da moram ići do mesta za prevoz i da se iskrcam na onom keju.

- Tačno je. I vi ste tako uradili?

- Sasvim tako.

- Niste se iskricali na keju ili negde u blizini? De Suza odrečno zavrte glavom.

- Da li ste u prolazu videli nekoga na keju ili u kućici?

- Nisam. Zašto? Trebalo je da nekoga vidim?

- Ne bi bilo nemoguće. Vidite, gospodine de Suza, ubijena devojka nalazila se u kućici na keju, ovog poslepodneva. Zločin se dogodio u toj kućici i to baš nekako otprilike u ono vreme, pretpostavlja se, kada ste vi tuda prošli.

- Aha, mislite da sam eventualno mogao da budem svedok tog ubistva?

- Ubistvo se dogodilo u unutrašnjosti kućice, ali mogli ste eventualno videti devojku... za slučaj da se pojavila na prozoru ili izašla pred vrata. To bi nam omogućilo da saznamo i tačno utvrdimo čas smrti. Naravno, ukoliko je u trenutku vašeg prolaska bila još u životu...

- Ah, da, shvatam. Svakako. Ali zašto ste se obratili baš meni? Ima tamo toliko tih čamaca koji odlaze i dolaze... Zatim, tuda neprestano

prolaze parobrodici sa izletnicima. Zašto se njima ne obratite?

- Učinićemo i to. Ne sumnjajte u to, učinićemo sve... Dakle, ostajemo pri tome da vi niste videli ništa naročito na keju?

- Ne, apsolutno ništa. Ništa što bi ukazivalo na nečije prisustvo. Naravno, ja nisam gledao tamo sa nekom naročitom pažnjom, a onda nisam ni prošao suviše blizu. Kako sami rekoste, možda je neko bio na prozoru, ali u tom slučaju ne bih ga primetio. - Zatim vrlo učtivo dodade: - Vrlo mi je žao što ne mogu da vam budem od koristi.

- Strpljenja, šta možemo... - uzdahnu inspektor Blend prijateljskim tonom - ne možemo mnogo da zahtevamo. Nego još koje pitanje, gospodine de Suza?

-Da?

- Da li ste ovde sami ili na tom krstarenju imate i prijatelja sa sobom?

- Do pre tri dana bio je moj prijatelj sa mnom, ali zatim sam ostao sam... sa posadom, razume se.

- A... vaša jahta nosi ime?...

- „Esperans”.

- Čuo sam da je ledi Stjubs vaša rođaka.

- Daleka rođaka. Na ostrvima, kako i sami znate, postoje mnogi brakovi sklopljeni među krvnim rođacima. Svi smo rođaci između sebe. Tako je Heti moja daljnja rođaka. Poslednji put sam je video još kad je imala četrnaest ili petnaest godina...-

- I zaželeli ste da dođete danas da je iznenadite?

- Ne da je iznenadim, inspektore. Pisao sam joj da dolazim.

- Poznato mi je da je dobila jutros jedno vaše pismo, ali bila je iznenađena kad je saznala da ste u Engleš koj.

- O, ne, u zabludi ste. Pisao sam joj... čekajte... pre tri nedelje iz Francuske, odmah pošto sam prešao preko okeana. Inspektor je bio iznenađen.

- I pisali ste joj iz Francuske da nameravate da je posetite...?

- Dabome. Rekao sam joj da krećem na krstarenje jahtom i da ćemo verovatno stići u Torkvej ili u Helmut otprilike u ovo vreme, ali da ću joj naknadno javiti tačan dan mog dolaska ovamo.

Inspektor Blend ga je posmatrao netremice. Ovo tvrđenje nije se uopšte slagalo sa onim što mu je bilo rečeno o prispeću pisma Etjena de Suze za vreme prvog doručka. Više nego jedan svedok izvestio ga je da je ledi Stjubs bila iznenađena i zbunjena sadržinom pisma.

- Ledi Stjubs je odgovorila na vaše prvo pismo?... - upita. De Suza je razmišljao trenutak pre nego što je odgovorio.

- Teško se mogu setiti... Ne, ne verujem. Putovao sam tamo-amo i nisam redovno dobijao poštu. Uostalom, smatrani da moja rođaka Heti nije baš tako „laka“ na pisanju. Nije baš najinteligentnija, premda mi kažu da je postala prava lepotica.

- Još je niste videli? - Na ovo inspektorove pitanje de Suza se prijatno osmehnu: - Izgleda da je tajanstveno iščezla - reče. - Bez sumnje joj je dosadan ovaj vašar...

Brižljivo biranim recima inspektor Blend ga zapita:

- Imate li, gospodine de Suza, nekog razloga da mislite da vaša rođaka izbegava susret s vama?...

- Heti da me izbegava? Koješta! Ne vidim zbog čega bi to radila? Iz kakvog razloga?...

- Ja to vas pitam, gospodine de Suza.

- Mislite da je Heti izostala sa svečanosti da se ne bi sreća sa mnom? Kakve li apsurdne ideje!

- Koliko je vama poznato, nije dakle bilo nikakvog razloga da se... recimo... plaši vas?...

- Da se plaši... mene? - De Suzin ton govora bio je skeptičan i ujedno je nosio prizvuk zabavljanja. - Ali, inspektore, dozvolite mi, to je fantastična ideja!

- Vaši su odnosi s njom uvek bili prijateljski?

- Kako vam već rekoh, nisam imao nikakvih veza ni odnosa. Nisam je video od njene četrnaeste godine.

- Pa ipak, čim ste stigli u Englešku, vi dolazite da je posetite...

- O, to je zbog toga što sam čitao o njoj u jednom od vaših mondenskih listova. Pomenuto je njeno devojčako prezime povodom venčanja sa ovim bogatim Englezom. Čisti akt kurtoazije, kao rođak... Dobronamerna radoznalost... ništa više.

Inspektor pogleda de Suzu pravo u oči. Šta li se nalazi iza tog smirenog i podrugljivog lica? Zatim zauze poverljiviji stav:

- Pitam se da li biste mi mogli reći još nešto o vašoj rođaki. O njenom karakteru, o njenom načinu reagovanja... recimo...

De Suza pokaza na vrlo učitiv način da je neobično iznenađen.

- U stvari... kakve to veze ima sa ubistvom one devojke dole na keju? Koliko se meni čini to je pravi razlog vašem prisustvu ovde...

- Možda ima neke veze...

- Nikada nisam dobro poznavao svoju rođaku. Ona je za mene bila jedan od dalekih srodnika i nije me naročito interesovala. Ali da bih odgovorio na vaše pitanje hteo bih da vam kažem da ona, uprkos tome što nije neka naročita pamet, nikada nije, bar koliko je meni poznato, pokazivala ubilačke tendencije.

- Oh! Daleko sam i od pomisli da aludiram u tom smislu!

- Hm? Čudno. Ne vidim iz kakvog biste mi drugog razloga mogli postaviti slično pitanje. Ne, ukoliko Heti nije postala tokom godina drukčija, ona nije opasna! - reče i ustade. - Siguran sam da nemate drugih pitanja, inspektore. Preostaje mi dakle da vam zaželim najbolji uspeh u vašim istraživanjima.

- Svakako nemate nameru da se udaljite iz Helmauta, bar još dva dana, gospodine de Suza.

- Vi se vrlo učtivo izražavate, inspektore. Da li je to naređenje?

- Samo molba, gospodine de Suza.

- Zahvaljujem. Ostaću u Helmautu dva dana. Ser Džordž me je ljubazno pozvao u goste, ali ja više volim da ostanem na „Esperansi“. Ako budete imali potrebe, znate gde ćete me naći.

Elegantno se nakloni. Agent Hoskins mu otvori vrata i on izađe.

- Čak i ako pretpostavimo da je ona devojka bila opasna - nastavi Blend da glasno razmišlja - zašto bi napao tu beznačajnu osobu? Nema smisla.

Hoskins znalački klimnu glavom: - Što se mene tiče, ona pati od kompleksa niže vrednosti.

Inspektor ga ljutilo pogleda: - Nemojte vi tu meni sada da kao papagaj vadite te novoiskovane reci. Ono što je važno da saznamo jeste ovo: da li je to tip žene koja bi mogla da nađe da je smešno, zabavno ili nužno da devojci nametne omču oko vrata i da je zadavi? I gde je, do đavola, sada ta žena? Pođite da vidite dokle je stigao Frank u svojim istraživanjima.

Hoskins poslušno ode i posle dva-tri minuta vrati se sa narednikom Kotrelom, živahnim mladićem otvorenog i drskog izgleda.

- Još uvek pretražujem teren, inspektore - reče Kotrel. - Gospođa nije prošla kroz glavnu kapiju, u to smo se uverili. Drugi baštovan je stalno tamo radi pregleda ulaznica, i on se zaklinje u sve da nije izašla.

- Ima i drugih izlaza, pretpostavljam, osim tog glavnog?!

- Naravno da ima. Ima staza koja silazi do prevozne skele, ali onaj starac tamo dole, ime mu je Merdl, tvrdi da nije tuda prošla. On je skoro stogodišnjak, ali mislim da mu se može verovati. Sasvim jasno je opisao kako je strani gospodin stigao motornim čamcem i pitao ga za put do Nes-Hauza. Starac mu je objasnio da treba da se popne uzbrdo do glavnog ulaza i da tamo kupi ulaznicu. Ali rekao je i to da taj gospodin nije ništa znao o vašaru i da je kazao da je rođak gospoćin. Tada mu je starac pokazao put koji se od skele penje kroz šumu. Izgleda da se starac vrzmao po keju celo poslepodne, pa bi svakako morao videti gospođu da je prošla tim putem. Zatim postoji i gornja kapija koja vodi na polja ka Hudaun-parku, ali je vezana žicom zbog uljeza i prema tome tim putem nije izašla. Po svemu tome, trebalo bi da se još uvek nalazi ovde, ne čini li vam se?

- Moguće - odgovori inspektor - ali isto tako je mogla da prođe ispod neke ograde i ode u polje. Poznato mi je da se ser Džordž večitio žali na one koji se ovde uvlače iz obližnjeg hotela. Kad neko pronade prolaz kroz koji se ulazi, kroz taj isti prolaz može i da izađe, je li tako?

- Nesumnjivo, šefe. Ipak sam razgovarao sa njenom sobaricom. Gospođa je obukla - čekajte trenutak (tu pogleda u neku beležnicu) - haljinu od krep-žoržeta boje ciklame, ima veliki šešir crne boje, nove crne cipele za izlaz sa tankim potpeticama, visokim deset centimetara. Tako se ne oblači kada se misli na bekstvo u polje...

- Nije se presvlačila?

- Nije. Istraživao sam zajedno sa sobaricom. Ništa ne nedostaje. Nije sa sobom ponela nikakvu torbu ni tašnu. Ni cipele nije promenila. Sve ostale su na svome mestu.

Inspektor Blend namršti čelo. U njegovim mislima nicao je neugodan strah. Iznenada je naredio:

- Neka dođe ovamo sekretarica...

Gospođica Brevis uđe kisela lica i pomalo zadihana.

- Evo me, inspektore - reče. - Potrebna sam vam? Ako nije hitno, ser Džordž je u teškom stanju i...

- U teškom stanju... zašto?

- Postao j'e tek sada svestan da je ledi Stjubs stvarao nestala i... Ubeđivala sam ga da je gospođa verovatno otišla samo da se malo prošeta kroz šumu ili tako nešto, ali on je utuvio sebi u glavu da joj se nešto desilo. To je potpuno besmisleno.

- Možda i nije toliko besmisleno, gospođice Brevis. Na kraju, mi smo ovde danas posle podne imali jedno ubistvo!...

- Pa ne mislite valjda da je ledi Stjubs...? Ali ne, koješta, to je smešno! Ledi Stjubs ume da se pazi.

- Pa ipak kažu svi da je nesposobna.

- Priče! - uzviknu gđica Brevis. - Ledi Stjubs voli ponekad da izigrava budalastu ženu koja ne voli ništa da radi. Njen muž može da se „uhvati na taj lepak" ali ja nikako.

- Vi ne nalazite da je toliko simpatična, zar ne, gospođice Brevis? - Blendov ton bio je učitiv ali je pokazivao najveće interesovanje.

Gospođica Brevis odgovori stisnutih usnica: - Nije moja stvar da nalazim je li simpatična ili nije.

Vrata se širom otvoriše i ser Džordž pojuri u sobu.

- Slušajte - buknuo je - vi morate nešto da uradite! Gde je Heti? Morate da je pronađete! Šta se ovo, kog vruga, dešava? Ovaj prokleti vašar... mora da je ovde nekako dospelo neki manijak koji ubija; naravno, platio je pola krune za ulaznicu i izgleda kao i svi ostali, ali provodi vreme ubijajući svet unaokolo!

- Ne smatram da je slučaj takav da treba u tolikoj meri uveličavati stvari, ser Džordže!

- Znam, lako je vama tu da sedite komotno za stolom i nešto piskarate! Ali ja hoću svoju ženu!

- Upravo pretražujemo teren svuda, ser Džordže.

- Zašto me niko nije obavestio da je nestala? Prošlo je već nekoliko sat - kako je nigde nema! Izgledalo mi je čudno što nije došla da da svoju ocenu za priredbu dečaka u kostimima, ali niko mi nije rekao da je nestala ozbiljno.

- Niko to nije ni znao - primeti inspektor.

- Pa ipak, neko je morao da zna. Neko je morao to da primeti. - Okrenu se zatim gđici Brevis: - Vi ste morali znati, Amanda, jer vi ste sve držali na oku!

- Pa ne mogu ja da se svuda nađem u isto vreme! - odgovori gđica Brevis skoro plačnim glasom. - Pored svega na šta moram da pazim... Ako je leđi Stjubs više volela da se udalji...

- Da se udalji? Zašto bi htela da se udalji? Nije imala nikakvog razloga, jedino ukoliko nije želela da izbegne susret sa rođakom.

Blend nije propustio tu priliku.

- A, kad sam već na tome... hteo bih nešto da vas pitam - reče hitro.
- Vaša supruga primila je pre otprilike tri nedelje jedno pismo od gospodina de Suze, u kome najavljuje svoj skori dolazak u Englešku?

Ser Džordž bio je iznenađen. - Ne, sigurno nije.

- Jeste li sigurni?

- O, sasvim sam siguran. Heti bi mi to rekla. Kad je dobila njegovo pismo, jutros, bilo joj je krivo i neprijatno!

- Šta vam je kazala o toj rođakovoj poseti? Zašto se toliko bojala da se sretne s njim?

Ser Džordž je izgledao u neprilici.

- Đavo bi ga znao ako sam išta od svega razumeo - reče. - Samo je ponavljala iste reci: da je to zao čovek.

- Zao? Kako to... zao?

- Nije se izjasnila. Nastavila je da, kao malo dete, govori da je on zao čovek; i da bi više volela da ne dođe ovamo; da je uradio rđave stvari...

- Uradio rđave stvari?.. Kada?

- O, pre mnogo godina. Pretpostavljam da tog Etjena de Suzu smatraju u porodici kao neku crnu ovcu i da je Heti, za vreme detinjstva, čula o njemu delove razgovora ali da nije shvatala, onda, o čemu je reč.

- Jeste li sasvim sigurni da nije precizirala neki događaj, ser Džordže?

Videlo se da je ser Džordžu neprijatno.

- Ne bih želeo da se oslanjate na... hm... na ono što je kazala.

- Znači, nešto je ipak kazala?

- Pa dobro, ako baš hoćete... Ono što je kazala, ponovila je više puta, i to: „On ubija narod“..

Poglavlje X

- Ubija narod! - uzviknu inspektor Blend.

- Smatram da stvar ne morate uzeti ozbiljno - reče ser Džordž. - Istina je da je rekla i ponovila: „Ubija narod“, ali nije znala da mi kaže koga, ili kad, ili gde, ili zbog čega. Ja sam pomislio da je posredi neka neprijatna uspomena iz detinjstva... možda o nekim jadima i nevoljama sa urođenicima ili nešto slično...

- Kada kažete da nije znala ništa precizno da kaže, ser Džordže, mislite da nije „znala“ ili da nije „htela“?

- Ne verujem da... - počeo kolebajući se ser Džordž, a zatim naglo izusti: - Ukratko, ne sećam se. Kao što rekoh, nisam nijednu njenu reč uzeo ozbiljno. Pobrkali ste mi misli. Pomislio sam da se možda njen rođak šalio s njom dok je bila dete... ili nešto u tom smislu. Teško mi je da objasnim kako je to bilo, jer vi ne poznajete moju ženu. Ja je mnogo volim, ali više puta ne obraćam pažnju na njene reci jer mi ponekad ono što govori izgleda besmisleno. U svakom slučaju, taj de Suza nema nikakve veze sa ovim što se dešava ovde... Nećete mi valjda ispričati da je došao motornim čamcem da bi se odmah po iskrcavanju uputio da ubije jednu jednu mladu istraživačicu u nekoj kućici na keju? Zbog čega?

- Nemam namere da namećem takve pretpostavke - primeti inspektor Blend - ali morate biti svesni, ser Džordže, da istraga povodom ubistva Marlene Tjuker predstavlja uže polje istraživanja nego što se u prvom trenutku mislilo.

- Uže polje!... - reče ser Džordž zaprepašćen. - Sa dve do tri stotine osoba prisutnih na ovom prokletom vašaru? Bilo ko od njih mogao bi biti krivac.

- Da, tako sam i ja mislio u početku, ali posle svega što sam saznao docnije teško mi je verovati. Vrata kućice na keju imaju Jel-bravu. Spolja niko nije mogao da je otvori bez ključa.

- Da, ali postoje tri ključa!

- Tačno. Jedan predstavlja poslednju indiciju „lova na ubicu" i sada se nalazi sakriven na stazici između hortenzija u gornjem delu vrta. Drugi je imala gospođa Oliver, organizatorica ovog slavnog „lova na ubicu". Gde je treći ključ, ser Džordže?

- Trebalo bi da je u kaseti u pisaćem stolu, tu pred vama. Ne, ta desna fioka, tu su svi duplikati ključeva imanja. - Približio se fioci, otvorio kasetu i rekao: - Evo, tu je, na svome mestu.

- Zna li šta to znači? - reče inspektor. - Jedine osobe koje su mogle da uđu u kućicu na keju bile su: prva, ona koja je okončala „lov na ubicu" i pronašla ključ (što se, koliko znamo, nije desilo). Druga, gospođa Oliver ili neko iz kuće kome je ona mogla posuditi ključ. Treća, neko koga je sama Marlena pustila da uđe.

- Dobro, ova poslednja pretpostavka ne isključuje nikoga, ne?

- Naprotiv - odgovori Blend. - Ako sam dobro shvatio program, devojka je, čim bi nekoga čula da se približava vratima, morala da legne na zemlju, kao žrtva i čeka da bude otkrivena od onoga koji bude našao poslednju indiciju, to jest - ključ! Zato su, to je sasvim shvatljivo, jedine osobe kojima bi vrata bila otvorena na njihov zahtev mogle biti jedino organizatori „lova na ubicu". To znači svako ko živi u kući, ili bolje rečeno: vi, ledi Stjubs, gospođica Brevis, gospođa Oliver... eventualno i gospodin Poaro, koji je jutros bio tu. Ko bi drugi mogao biti, ser Džordže?

- Supruzi Ledž, naravno, Alek i Sali Ledž. Sarađivali su od početka. Pa Mihael Vajman, arhitekta, naš gost, koji pravi nacrt paviljona za tenis. Onda Varbertonovi, Mastertonovi... oh, da, razume se, gospođa Folijat.

- Svi ovde? Niko više?

- Svi su ovde.

- Dakle vidite, ser Džordže, nemamo široko polje istraživanja.

Lice ser Džordža postade crveno kao rak.

- Vi govorite besmislice... prave besmislice: Hteli biste da kažete...
Šta uopšte hoćete da kažete?

- Mislim da kažem samo toliko - odgovori Blend - da su nam još mnoge stvari nepoznate. Moglo se desiti, na primer, da je Marlina, iz nekih razloga, izašla iz kućice. Mogla je biti, isto tako zadavljena i na nekom drugom mestu, a njen leš posle toga odnesen u kućicu i položen na pod. Ali i u tom slučaju ubica bi bio neko ko je bio sasvim upoznat sa svim detaljima ove igre. Kako vidite, uvek se vraćamo na isto. - Zatim malo izmenjenim tonom nastavi: - Mogu vas uveriti, ser Džordže, da mi činimo sve što je u našoj moći da pronađemo ledi Stjubs. U međuvremenu hteo bih da porazgovaram malo sa supruzima Ledž i sa gospodinom Vajmanom.

- Videću šta mogu da uradim, inspektore - uplete se gđica Brevis. - Gospođa Ledž još izigrava proročicu u šatri. Posle pet časova, uz pola cene, ušla je masa sveta i sada su svi naši zauzeti. Možda ću moći da dovedem gospodina Ledža ili gospodina Vajmana... koga ste pre želeli?

- Jednog ili drugog, svejedno - odgovori Blend. Gospođica Brevis izađe, a za njom ser Džordž.

Dok je čekao, inspektor pozva telefonom policiju u Helmautu i preduze neke mere u pogledu jahte „Esperans”.

- Pretpostavljam da ste već shvatili - reče zatim okrenuvši se Hoskinsu, koji očividno od svega ništa nije shvatao - da postoji

samo jedno mesto na kome bi se ona prokleta žena mogla nalaziti...
a to je de Suzina jahta.

- Šta zaključujete, gospodine?

- Pa... niko nije video ženu da se udaljuje kroz neki normalan izlaz; ona je sva nakindurena, dakle nije verovatno da skakuće po poljima i šumama, ali isto tako nije nemoguće da je imala neki sastanak sa de Suzom, tamo dole na keju i da ju je on motornim čamcem odvezao na jahtu pa se docnije sam vratio na vašar.

- A zašto bi to uradio? - upita Hoskins zaprepašćeno.

- To ne znam - odgovori inspektor - i najverovatnije je to samo moja pretpostavka. Ipak, bilo bi moguće. A ako se nalazi na jahti, pobrinuću se da se ne vrati s nje neopažena, i...

Inspektor prekide svoje izlaganje jer su se vrata otvorila ispred jednog visokog mladića u sivom flannelskom odelu, sa otkopčanim okovratnikom košulje, razvezanom kravatom i kosom nakostrešenom na čelu.

- Gospodin Alek Ledž? - upita Blend, uperivši pogled u njega.

- Ne - odgovori mladi čovek. - Zovem se Mihael Vajman. Čuo sam da me tražite.

- Istina je, gospodine. Izvolite šesti.

- Ne sedi mi se - odgovori Vajman. - Nego, šta ćete svi vi policajci ovde? Šta se desilo?

Inspektor ga iznenađeno pogleda.

- Zar vam ser Džordž ništa nije rekao?

- Niko mi ništa nije kazao. Ja nisam poverljiva ličnost ser Džordža. Dakle, šta se desilo?

- Vi stanujete ovde u kući, je li tako?

- Razume se da stanujem, ali kakve to veze ima?

- Vrlo prosta stvar: po mome mišljenju svi koji ovde stanuju trebalo bi da su već upoznati sa tragedijom koja se dogodila danas posle podne ovde na imanju.

- Tragedija? Kakva tragedija?

- Devojka koja je izigravala žrtvu prividnog ubistva stvarno je ubijena.

- Nemoguće! - Mihael Vajman je izgledao toliko iznenađen. -Hoćete da kažete da je stvarno ubijena?... Nije li to neka glupan šala?

- Ne znam šta podrazumevate pod glupom šalom. Devojka je mrtva.

- Kako je bila ubijena?

- Zadavljena konopcem.

Mihael Vajman zazvižda.

- Kao u knjizi snimanja? Dobro, dobro, to već daje neku ideju. - Ode do prozora, tu se naglo okrenu i reče: - Prema tome, svi smo sumnjivi, zar ne? Ili je to uradio neki dečak iz mesta?

- Ne vidimo na koji bi način to mogao uraditi neki dečak, kako kažete, iz mesta.

- Pa ni ja, zaista - priznade Vajman. - E, pa dobro, inspektore, mnogi me moji prijatelji smatraju luđakom, ali tu vrstu ludila nemam. Nisam tip koji lunja naokolo po poljima da bi davio omladinu.

- Vi ste ovde angažovani za nacrt paviljona za tenis ser Džordža Stjubsa, je li tako?

- Naivno zaposlenje, mislim - odgovori Mihael. - Govoreći kriminalistički, zar ne? Sa arhitektonskog gledišta takođe nije sjajno. Konačan rezultat biće verovatno zločin... protiv dobrog ukusa. Ali vas to ne zanima, je li te?

- Dobro, gospodine Vajmane, želim da saznam, tačno naravno, gde ste se danas posle podne nalazili između četiri i četvrt pa, recimo, do pet časova?

- Kako možete da tako tačno odredite vreme... Lekarski nalaz?

- Ne sasvim, gospodine. Jedan svedok video je devojkicu živu i zdravu u četiri i četvrt.

- Ko... ako je dozvoljeno znati?

- Gospođica Brevis. Ledi Stjubs joj je naložila da odnese onoj devojkici tanjir sa kolačima i voćni sok.

- Naša Heti? Ne verujem.

- Zašto ne verujete, gospodine Vajmane?

- Ne slaže se... Misli drage ledi Stjubs usredsređene su samo na nju, na njenu „svetu“ ličnost.

- Gospodine Vajmane, vi mi još niste odgovorili na pitanje...

- Gde sam se nalazio između 4,15 i 5 časova? E pa, dobro, ja stvarno ne znam gde sam se u to vreme nalazio, bar ne mogu ovako naprečac da se setim. Negde sam švrljao unaokolo, svakako...

- Unaokolo... gde?

- O, tu i tamo, svugde. Malo među svetom na livadi, posmatrajući narod kako se zabavlja i izmenivši poneku reč sa blistavom filmskom zvezdom. Zatim, kad mi je svega toga bilo dosta, otišao sam do tenis-igrališta gde sam razmišljao o planu za nacrt paviijona. Uz put

sam se, onako, pitao da li je neko prepoznao na fotografiji prvu indiciju „lova na ubicu“, koja je, u stvari, predstavljala komad rešetke od rakete za tenis.

- Pa, je li neko pogodio?

- Da, čini mi se da sam video nekoga koji je došao, ali u tom trenutku nisam o tome vodio računa. Došla mi je bila jedna nova ideja za paviljon... način kako da pomirim dva suprotna sveta. Moj i ser Džordžov svet...

- A zatim...?

- Zatim?... Ah, da, lutao sam bez cilja i vratio se kući. Bio sam i dole na keju i porazgovarao malko sa starim Merdlom, a zatim sam se vratio. Vreme ne znam da odredim, jer sam, kako vam već rekoh, šetao svuda. Drugo ne bih znao.

- Dobro, gospodine Vajmane. Računam da ću dobiti potvrdu za sve što ste mi ispričali.

- Stari Merdi moći će da potvrdi da sam s njim razgovarao na keju. Ali verovatno je to bilo docnije, posle vremena koje vas interesuje. Verovatno sam tamo otišao posle pet časova. Ne zadovoljava vas, zar ne?

- Uspećemo da svakako odredimo to vreme, gospodine Vajmane. Ton inspektora Blenda podsećao je na hladnu oštricu, što nije promakla mladom arhitekti, koji je sada seo na naslon jedne fotelje.

- Govoreći iskreno - reče - ko je mogao da ima interesa da ubije onu devojkicu?

- Imate li neku ličnu ideju?

- Uf... onako, grubo uzevši ćelu stvar, mogao bih pomisliti i na našu plodnu spisateljicu, zvanu Purpurna opasnost. Ko bi znao... možda

je u svojoj ćupi došla na pomisao da „usavrši“ igru time što će se pronaći... pravi leš . Šta mislite o tome?

- Hteo bih da vas još nešto pitam, gospodine Vajmane. Jeste li u toku poslepodneva videli ledi Stjubs?

- Do đavola, pa ko je nije video?! Sva udešena „pod konac“ kao maneken!

- Kad ste je poslednji put videli?

- Poslednji put?... A ko bi to znao? Pravila se važna onamo na livadi... čini mi se bilo je to oko pola četiri, a možda i oko četvrt do četiri.

- I posle toga niste je više videli?

- Nisam. Zašto pitate?

- Želeo sam to da saznam... jer izgleda da je posle četiri časa više niko nije video. Ledi Stjubs je... nestala, gospodine Vajmane!

- Nestala? Naša Heti?!

- Vi je dobro poznajete, gospodine Vajmane?

- Nikad je nisam video pre svog dolaska ovamo, otprilike pre četiri ili pet dana.

- Da li ste stvorili svoje mišljenje o njoj?

- Rekao bih da zna svoje poslove bolje nego iko drugi - odgovori Vajman sarkastično. - To je vrlo dekorativna ženica koja ume iz toga da izvuče koristi.

- Ali mentalno nije mnogo... aktivna, je li tako?

- Zavisi od toga šta vi zamišljate pod onim „mentalno“ - odgovori Mihael Vajman. - Ne bih mogao da je definišem kao intelektualku, to ne. Ali ako mislite da njene sposobnosti nisu na svome mestu, varate se.

- Opšte mišljenje je suprotno od vašeg.

- Iz nekih razloga, ko bi znao kakvih, ona voli da izigrava guščicu. Ali, kako vam rekoh, za mene je ona sasvim normalna.

- A ne biste mogli da sa većom tačnošću precizirate gde ste bili u već pomenutom razmaku vremena?

- Žao mi je. - Vajman zatim nastavi: - Ništa od mene! Blešava memorija, naročito kad je reč o vremenu i voznim redovima. - Onda dodade: - Gotovi ste sa mnom?

Pošto je inspektor potvrdio glavom, brzo je izašao iz sobe.

- Baš bih voleo da znam - reče inspektor, pitajući više sam sebe nego Hoskinsa - šta je bilo između njega i ledi Stjubs. Ili je on učinio izvestan pokušaj pa nije uspeo, ili je posredi kakva svađa. - Zatim nastavi: - Kakvo uopšte mišljenje imaju u ovom kraju o ser Džordžu i njegovoj ženi?

- Ona je šašava - odgovori mu agent Hoskins.

- Znam da vi tako mislite, ali da li i dragi ljudi isto tako misle?

- Rekao bih da misle svi tako...

- A ser Džordž... da li uživa simpatije?

- Prilično. Veseo je, a razume se ponešto i u poljoprivredu. Stara gospoda se mnogo zauzela za njih.

- Koja stara gospođa?

- Gospođa Folijat, koja stanuje u čuvarevoj kućici.
- Ah, da. Folijatovi su bili vlasnici ovog imanja, čini mi se.
- Da. I zaslugom stare gospođe Folijat ser Džordž i njegova žena bili su ovde lepo primljeni. Predstavila ih je svima, naročito boljem društvu.
- Potrebno je da porazgovaramo sa gđom Folijat - reče Blend.
- To je oštroumna žena. Ako, u stvari, tu nečega ima, ona to verovatno zna.
- Moram odmah s njom da govorim - odluči Blend. - Gde se ona sada nalazi?

Poglavlje XI

U tom trenutku gospođa Folijat je razgovarala sa Herkulom Poaroom u velikoj sali za razgovor. On ju je našao tamo, sedela je duboko zavaljena u jednoj fotelji u ćošku. Kad je on ušao skočila je nervozno na noge. Zatim je ponovo sela nazad, mrmljajući: - Ah, to ste vi, gospodine Poaro.

- Molim za izvinjenje, gospodo, što sam vas uznemirio.

- Niste, ne... Niste me uznemirili. Odmaram se malo. Nisam više tako mlada kao nekada. Udarac... je bio suviše jak za mene.

- Razumem - reče Poaro. - Sasvim razumem...

- Skoro ne smem da pomislim. Ona jadna devojka...

Poaro je pogleda radoznalo. Izgledalo je kao da je odjednom ostarela za deset godina, otkako ju je video, na početku poslepodneva, kako srdačno prima goste u svojstvu ljubazne domaćice. Sada je njeno lice bilo zgrčeno i napaćeno, sa vrlo jako izraženim borama. - Još juče ste mi, gospodo, govorili da je svet grub, ružan.

- Kazala sam tako...? - Gospođa Folijat je izgledala začuđena. - Istina je... On, da, počinjem tek sada da shvatam koliko je to istinito!... Zatim jedva čujno dodade: - Ali nikada ne bih mogla ni pomisliti da će se ovako nešto dogoditi.

On je ponovo radoznalo pogleda.

- Onda ste mislili da će se nešto desiti. Šta to?

- Ne. Ne. Nisam tako mislila... Ovako nešto...

Poaro je navaljivao: - Ali očekivali ste da će se nešto dogoditi...

Niste me razumeli, gospodine Poaro, mislila sam jedino da kažem da bi to bilo poslednje što bi moglo da se des, na jednom vašaru.

- I ledi Stjubs je jutros govorila o zlu.

- Heti. On, ne govorite mi o njoj... ne govonte mi. Ne želim da mislim na nju.

- Nekoliko trenutaka je ćutala, zatim upita: - Šta rođaku, Etjenu de Suza. Kazala je da je kao u neverici.

- Etien de Suza... Ko je to?

- Da zaista, vi niste bili prisutni prvom doručku. Zaboravio sam na to Ledi Stjubs je primila jedno pismo od tog svog rođaka koga je poslednji, put videla kad je imala samo 15 godina. Pisao joj je da će doći da je poseti danas posle podne.

- I došao je?

- Jeste. Stigao je oko četiri i trideset.

- Govonte li o onom smeđem, prilično lepom, mladicu koji je došao putem od skele? Baš sam se pitala ko bi to mogao da bude...

- Da gospođo, to je bio on, Etjen de Suza.

- Da'sam na vašem mestu, ja ne bih vdila računa o tome sta priča Heti .Ona je kao neko dete... mislim da kažem da se služi detinjarijama. Ne bih pridavala nikakve važnosti tome šta ona kaže.

-Vi dobro poznajete ledi, Stjubs, zar ne, gospođo Folijat.

-Toliko dobro koliko i svi ostali koji je poznaju, verovatno. Možda bolje nego što je poznaje njen muž. Pa, Šta biste hteli?

- Kakva je ona, u stvari?

- Čudnog li pitanja!

- Poznato vam je, zar ne, da je nigde ne mogu pronaći? Ledi Stjubs je nestala...

- Tako? Pobegla je? - odgovori gospođa na Poarovo najveće iznenađenje.

- Čini li vam se da je to nešto sasvim normalno?

- Normalno? Oh, ne znam. Heti nije sasvim odgovorna...

- Verujete li da je pobegla zbog nečiste savesti?

- Ne razumem... šta podrazumevate pod tim recima, gospodine Poaro?!

- Ovog poslepodneva njen rođak mi je govorio o njoj i naglasio je činjenicu da je ona mentalno uvek bila abnormalna. Svakako vam je poznato, gospođo, da osobe koje su mentalno abnormalne nisu uvek odgovorne za svoja dela.

- Na šta ciljate, gospodine Poaro?

- Takve osobe su vrlo jednostavne... jednostavne, kako rekoste. U iznenadnom nastupu besa mogu i da ubiju...

Gospođa Folijat se ljutilo okrenu.

- Heti nikada nije bila takva! Ne dozvoljavam vam da govorite takve stvari! To je mila i nežna devojka, ta Marlina, iako po pameti sasvim obična... Heti nikada ne bi nikoga ubila. Utom stupi na scenu agent Hoskins.

- Tražio sam vas, gospođo - reče.

- Dobro večer, Hoskinse. - Gospođa Folijat bila je još jednom savršena gospodarica Nes-Hauza. - Šta je novo?

- Inspektor vas je pozdravio i naredio mi da vam javim da bi želeo da razgovara s vama jedan trenutak...

- Svakako. - Gospođa Folijat izađe sa Hoskinsom iz sobe. Poaro, koji je bio učtivo ustao, sede ponovo i stade da posmatra tavanicu sobe, namrštivši obrve.

Kad je gđa Folijat ušla, inspektor ustade.

- Neprijatno mi je što vas uznemiravam - reče - ali pretpostavljam da vi poznajete sav ovaj svet ovde i mislim da biste mi mogli pomoći.

Gospođa Folijat se malo nasmeši: - Verujem da poznajem sav ovaj svet upravo koliko i svi ostali. Šta biste hteli da znate, inspektore?

- Da li ste poznavali porodicu Tjuker i devojkju?

- O, dabome, naravno, oni su uvek bili kirajdzije na imanju. Gospođa Tjuker je najmlađa iz jedne brojne porodice. Njen stariji brat bio je šef baštovana kod nas. Udala se za Alfreda Tjukera, radnika na imanju, ograničenog ali vrednog čoveka. Gospođa Tjuker je pomalo zla žena. Dobra je domaćica, i vrlo čista u kući, ali muž joj nikada nije dozvolio da ode dalje od slivnika za vodu, i to kad je imao blatnjave radne cipele. I takve slične stvari. Sa decom se uvek nešto prepire. Stariji sinovi već su poženjeni ili su van kuće zbog zaposlenja. Ostala joj je jedino ta jadna Marlena i još troje male dece, dva muška i jedno žensko, oni svi idu u školu.

- Sada, pošto dobro poznajete porodicu, recite mi, gospođo Folijat, da li ste pomišljali na uzrok koji bi mogao da objasni Marlenino ubistvo?

- Zaista nisam. Izgleda mi neverovatno, inspektore. Tu nije bilo nikakve ljubavi ili slično. Bar ja nikada ništa tako nisam čula.

- A saradnici tog „lova na ubicu"! Možete li mi nešto o njima kazati?

- Gospođu Oliver nisam ranije poznavala. Sasvim je drukčija od onoga kako sam ja zamišljala pisca kriminalnih romana. Mnogo je zbunjena, jadnica, zbog ovoga što se dogodilo... razume se.

- A ostali? Kapetan Varberton, na primer?

- Ne vidim zašto bi on ubio Marlenu Tjuker, ako to mislite da me pitate... - reče gđa Folijat bez uzbuđenja. - Kao tip on se meni ne sviđa. Takve ja nazivam liscima. S druge strane, kad je neko političar, verovatno tako mora i da izgleda. I, bez sumnje, on je vrlo energičan čovek i puno se založio za ovaj vašar. U svakom slučaju, ne verujem da bi on ubio devojkicu pošto je celo poslepodne bio na livadi.

Inspektor klimnu glavom. - A Ledžovi? Šta znate o njima?

- Hm... izgledaju mi dobričine. O njemu ne znam mnogo. Čini mi se da pomalo nagingje... kako se ono kaže... mizantropiji. Ona je jedna od Kersterovih i poznajem vrlo dobro neke njene rođake. Uzeli su pod kiriju malu vilu Majlovih, za dva meseca, i nadam se da su lepo proveli raspust ovde. Sprijateljili smo se.

- Govori se da je ona vrlo privlačna žena.

- O, da, vrlo privlačna...

- Šta mislite: da li je ser Džordž osetio ponekad tu privlačnost? Gospođa Folijat je bila iznenađena.

- O, ne, nipošto, uverena sam. Ser Džordž je potpuno zauzet svojim poslovima; osim toga, mnogo voli svoju ženu. Nije on uopšte tip ženskaroša.

- Znači, po vašem mišljenju, nije nikada bilo ničega između ledi Stjubs i gospodina Ledža?

Gospođa Folijat ponovo odreče glavom: - O, nipošto, to je sigurno.

- A između ser Džordža i njegove supruge nije bilo nikakvih nesuglasica, bar koliko je vama poznato?

- Uverena sam da nije.

- Prema tome leđi Stjubs nije mogla da ode zbog nekakvog bračnog neslaganja?

- Koješta! - Zatim lakšim tonom dodade: - Budala, kako izgleda, nije želela da se sastane s tim svojim rođakom. Verovatno nekakva mržnja iz detinjstva. Radi toga je pobjegla kao neko derišće.

- To je, dakle, vaše mišljenje?

- Apsolutno. Videćete da će se iznenada vratiti. I biće je sramota. - Bezbržno zatim dodade: - A, da, šta je zapravo s tim rođakom? Je li još u kući?

- Koliko mi je poznato, vratio se na svoju jahtu.

- To znači u Helmut, ne?

- Da, u Helmut.

- A, tako - reče gđa Folijat. - Ph, šteta je što se Heti ponašala tako detinjasto. U svakom slučaju, on će se zadržati nekoliko dana pa ćemo je ubediti da treba da se pristojno ponaša prema njemu.

Inspektor je razumeo da se pod tim podrazumeva pitanje, ali se pravio kao da ne shvata.

- Verovatno vi, možda, mislite da to sve nije važno - reče. - Ali bez sumnje ste svesni da mi lutamo po jednom prostranom polju. Gospođica Brevis, na primer. Šta znate o njoj?

- Pa, ona je odlična sekretarica. I više nego sekretarica. Praktično, ovde, ona je guvernanta. Ja, u stvari, i ne znam kako bi išlo bez nje.

- Da li je bila sekretarica ser Džordža pre nego što se oženio?
  - Mislim da jeste, ali nisam sasvim sigurna. Upoznala sam je tek kad je s njima došla ovamo.
  - Ne simpatiše mnogo leđi Stjubs, zar ne?
  - Ne. Čini se, uopšte, da te vredne sekretarice ne mirišu mnogo supruge... Ne razumem zbog čega. Možda to mora tako da bude, prirodno...
  - Da li ste vi, ili leđi Stjubs, tražili od gospođice Brevis da odnese kolače i voćni sok Marleni u kućicu na keju?
  - Sećam se da je gospođica Brevis pripremila tanjir sa kolačima i drugim, govoreći da će to odneti Marleni. Ali ne bih znala ko je to od nje tražio. Ja sigurno nisam.
  - Da. Vi ste bili u šatoru za čajanku od četiri pa nadalje. Pretpostavljam da je u to vreme i gospođa Ledž bila tamo?
  - Gospođa Ledž? Nije, ne verujem da je bila. Ili se bar ne sećam da sam je videla. Ne, stvarno nije bila. Da, sećam se, navalio je svet sa autobusa iz Torkveja i kad sam pogledala unaokolo po šatoru pomislila sam da su to sve izletnici, jer nisam primetila nijedno poznato lice. Gospođa Ledž je verovatno ušla docnije.
  - Dobro, sad... - reče inspektor - nije to tako važno. - Zatim kiselo dodade: - U redu, verujem da je bilo tako. Hvala vam, gospođo Folijat. Nadajmo se da će se leđi Stjubs uskoro pojaviti.
- Izlazeći, gospođa Folijat je ustupila mesto mladoj i vrlo privlačnoj plavuši, pegavog lica.
- Gospođa Ledž, inspektore - predstavila ju je gđa Folijat. - Sali draga, ne znam da li su vam saopštili strašnu nesreću.

- O, da! Užasno, zar ne? - Duboko uzdahnuvši, gđa Ledž se spusti sva iscrprena u fotelju. - Mnogo sam ožalošćena. Izgleda neverovatno. Žalim što ne mogu da u tome pomognem ni na jedan način. Provela sam celo poslepodne čitajući iz dlanova i ništa nisam videla od svega što se događalo.

- Znam to, gospođo Ledž. Ali ipak moramo da vam postavimo uobičajena formalna pitanja. Na primer, gde ste se nalazili između 4,15 i 5 časova?

- U četiri sam otišla da popijem čaj.

- U šator za čajanku?

- Dabome.

- Mogu misliti: bilo je mnogo sveta...

- O, strašno...

- Da li ste primetili neko poznato lice?

- Jesam: poneku stariju osobu. Nikoga s kim bih mogla porazgovarati. Oh, kako sam želela taj čaj! Kao što rekoh, bilo je četiri časa. U pola pet vratila sam se u svoju šatru da nastavim posao. Oh, ko bi znao koliko sam obećanja, koliko nada izgovorila i „prorekla“ onim ženama...

- A... da je neko, za vreme dok ste bili odsutni, hteo da mu se čita iz dlana?

- O, bila sam izvesila jednu tablicu od kartona, sa natpisom: „Vraćam se u pola pet“.

Inspektor pribeleži nešto u svoju beležnicu.

- Kad ste poslednji put videli ledi Stjubs?

- Heti? Ne znam, zaista. Bila je na dva koraka od mene kad sam izašla iz svoje šatre i otišla da popijem čaj, ali nismo razgovarale. Posle se više ne sećam da sam je videla. Upravo mi malopre neko reče da ne uspevaju da je pronađu. Je li to tačno?

- Tačno je.

- O, dobro, sad... - reče veselo Sali Ledž - njoj, znate, nedostaje jedno „klikerče“. Možda se i uplašila kad je čula da se desilo ubistvo.

- Onda, hvala vam, gospođo Ledž.

Gospođa Ledž se odmah oprostila. Izlazeći, sudari se sa Poaroom, koji je ulazio.

Inspektor je govorio očiju uprtih u tavanicu sobe.

- Gospođa Ledž kaže da se između 4 i 4.30 nalazila pod šatorom za čaj. Gospođa Folijat kaže da je tamo bila od četiri pa nadalje, ali da među prisutnima nije bila gospođa Ledž. - Stade zatim za trenutak, pa onda nastavi: - Gospođica Brevis kaže da ju je leđi Stjubs zamolila da Marleni Tjuker odnese kolače i voćne sokove. Mihael Vajman kaže da to leđi Stjubs nije uopšte mogla da uradi... da je to suprotno njenim navikama.

- Aha, tu smo, dakle... protivurečene izjave svedoka! - uzviknu Poaro. - Uvek tako biva.

- A kako je tek dosadno i mučno proveravati takve izjave! - primeti Blend. - Cesto su vrlo važne, ali u devet od deset slučajeva nisu. Tek, mora ozbiljno da se radi, nema sumnje.

- A šta sada mislite, dragi moj? Na kakvu ste ideju konačno došli?

- Mislim - odgovori teško inspektor - da je Marlena Tjuker videla nešto što nije smela da vidi.

- Nije nemoguće - reče Poaro. - Trebalo bi doznati šta je videla.
- Možda je videla neko ubistvo. Ili osobu koja ga je izvršila...
- Ubistvo?... - zapita Poaro. - Ubistvo... čije ubistvo?
- Poaro, šta mislite: je li ledi Stjubs živa ili je mrtva? Poaro sačeka trenutak pre nego što odgovori. Zatim reče:
- Ja mislim, dragi prijatelju, da je ledi Stjubs mrtva... A mislim tako zato što tako misli gospođa Folijat. Svakako, ma šta gospođa Folijat sada rekla ili se pravila da misli, ona, u stvari, veruje da je ledi Stjubs mrtva.

Poglavlje XII

Kad je sledećeg jutra Herkul Poaro sišao na prvi doručak, našao je trpezu skoro praznu. Gospođa Oliver, još uvek izmučena događajima prethodnog dana, doručkovala je u krevetu. Mihael Vajman je popio samo šoljicu crne kafe i rano je izašao. Bili su prisutni jedino ser Džordž i verna gđica Brevis. Ser Džordž dao je nepobitan dokaz svog unutarnjeg stanja time što je odbio jelo. Njegov tanjir stajao je, skoro nedirnut, pun jela pred njim. Odgurnuo je u stranu hrpicu pisama koje je gđica Brevis, pošto ih je otvorila, bila stavila ispred njega. Pio je kafu, ali je ostavljao utisak čoveka koji ne zna šta radi. Tek da bi nešto rekao, prozbori: - Dobar dan, gospodine Poaro - a zatim se opet vrati u pređašnju zabrinutost.

- U četvrtak održaće se anketa u Institutu - reče gđica Brevis. - Telefonirali su da nas obaveste o tome.

- Anketa? - zapita. - Ah, da, naravno. - Izgledao je zbunjen i nezainteresovan. Posle dva-tri gutljaja kafe reče: - Žene su neshvatljive. Šta nameravate da radite?

Gospođica Brevis napući usne. Poaro oseti da se ona koči zbog nervne napetosti.

- Hodžson će doći jutros - reče ona, podvlačeći reci - da razgovara s vama o elektrifikaciji velikih zgrada za mužu, tamo, na farmi. A tačno u dvanaest biće...

Ser Džordž je prekinu: - Ne mogu da primim nikoga. Pošaljite ih sve nazad! Kako, do đavola, možete verovati da neko može da se pozabavi poslovima kad mu glava sva buci od misli zbog žene?

- Za poštu, ser Džordže... - nastavi gđica Brevis.

- Do đavola i ta prokleta pošta - prekide je ser Džordž odgurnuvši šoljicu sa kafom. Pokupi zatim pisma i baci ih na tanjir.

- Odgovorite kako najbolje znate i umete! Ja ne mogu da se time bavim. - Govoreći tako, kao da razgovara sam sa sobom, nastavi skoro uvređenim tonom: - Ne znam šta da radim... Ne znam čak ni da li ona policijska mumija zna šta radi.

- Verujem da policija zna svoj posao - primeti gđica Brevis. - Uostalom, oni raspolažu tolikim sredstvima da uđu u trag nestalim osobama.

- Ponekad moraju danima da traže nekog mangupčića koji je pobjegao od kuće i sakrio se u stog sena - dobaci ser Džordž.

- Kad bih bar mogao nešto da uradim - ponovi nesrećni muž. -Znate, mislim, kako bi bilo da stavim oglas u novine. Amanda, molim vas pribeležite. - Posle kraće pauze, pošto je sredio misli, nastavi: - „Het, molim te vrati se. Očajan sam zbog tebe. Džordž." U sve listove, Amanda!

Gospođica Brevis primeti žučno: - Ledi Stjubs ne čita tako često novine, ser Džordže. Uopšte se ne interesuje za tekuće događaje niti za zbivanja u svetu. - Zatim ironično dodade, ali Džordž nije primetio ironiju: - Prirodno, mogao bi se dati oglas u „Vog". To da, to bi mogla da primeti.

Ser Džordž reče jednostavno: - Radite kako hoćete, samo požurite.

Ustade i uputi se vratima. Kolebao se s rakom, na kvaki, a zatim se vrati nekoliko koraka nazad i okrenu se Poarou. . - Slušajte, Poaro. Verujete li vi da je mrtva?

Očiju uprtih u šoljicu kafe Poaro odgovori: - Rekao bih da je preuranjeno, ser Džordže, donositi slične zaključke. Za sada nema razloga da pomišljamo na nešto tako...

- Vi, dakle, verujete u to - teško izgovori ser Džordž. - E, pa dobro - dodade skoro izazivački - ja ne verujem! Ja tvrdim da joj je dobro. -

To je ponovio nekoliko puta sa puno ponosa, a zatim je izašao tresnuvši za sobom vratima.

Poaro namaza buterom komadić hleba i udubi se u razmišljanje. Ali ga utom prekinu gđica Brevis, koja stade da govori sa toliko žučnosti da mu se smučilo.

- Ljudi su velike budale - reče - prave budale! U mnogo čemu izgledaju vrlo lukavi i dovitljivi, a na kraju uzimaju vrlo nezgodne tipove za žene...

Poaro je oduvek stajao na stanovištu da je najbolje pustiti svakoga da govori koliko god hoće. Što ljudi više govore, to je bolje za njega. U svakom otpatku može se naći zrno pšenice.

- Mislite da to nije srećan brak? - zapita.

- Nesrećan... jednostavno n-e-s-r-e-ć-a-n!

- Hoćete da kažete da oboje nisu bili srećni?

- Ona je imala nad njim snažan, najgori uticaj u svakom pogledu.

- Vrlo interesantno. Kakve je vrste bio taj rđav uticaj?

- Zahtevala je od njega da trči tamo-amo po njenom ćefu, tražila je najskuplje darove... mnogo više nakita nego što jedna žena može da ponese da bi se kitila. I bunde. Ima dve od vizona i jednu od ruskog hermelina. Baš bih volela da znam šta može jedna žena da radi sa dve bunde od vizona!...

Poaro strese glavom: - Ni ja ne bih znao.

- Prepredena! - nastavi gđica Brevis. - Hipokrita! Uvek spremna da izigrava naivku!... naročito pred gostima. Pretpostavljam, verovala je da im se to sviđa!

- A njemu se dopadalo što je takva?

- Ah, ljudi! - uzviknu gđica Brevis drhtavim glasom, kao pred histeričan napad. - Ne znaju da cene sposobnost, odanost, nepristrasnost! I, kada još pomislim kakav bi sve ser Džordž mogao da bude kada bi imao drugu ženu!...

- Na primer?

- Na primer... mogao je da se istakne u rešavanju lokalnih problema. Ili da postane narodni poslanik. Mnogo je važniji i jači onaj jadni gospodin Masterton. Niste nikad čuli gospodina Mastertona kad govori sa tribine... mucav govornik, bez trunke inspiracije. Svoj položaj duguje od glave do pete svojoj ženi. Ona je „snaga u senci prestola". Ima sve osobine, inicijativu i političku oštromnost, koje njemu nedostaju.

Poaro zadrhta pri pomisli da ima za ženu gđu Masterton, ali potpuno se slagao sa onim što je iznosila gđica Brevis.

- Da, da, upravo je tako kako kažete - izgovori glasno, a zatim promrmlja u sebi: - Strašna žena!

- Ser Džordž izgleda kao da uopšte nema nikakvih ambicija - nastavila je gđica Brevis. - Zadovoljava se da živi ovde u besposlici, prilagođen ulozi poljskog plemića, i samo s vremena na vreme odlazi u London zbog svojih trgovačkih interesa, dok bi, međutim, mogao da postigne daleko više. Značajan je to čovek, gospodine Poaro. Njegova žena ga smatra nekakvom mašinom koja pravi bunde, nakit i skupocene haljine. Da se oženio nekom ženicom stvarno sposobnom da ceni... - tu joj glas zadrhta nesigurno.

Poaro ju je posmatrao sa puno saučešća. Gospođica Brevis bila je zaljubljena u svoga šefa. Poklanjala mu je svu svoju odanost, lojalnost i privrženost, a on verovatno nije to ni zapažao. Za ser Džordža je Amanda Brevis bila mašina koja se odlično isplati, koja ga rasterećuje nezahvalnog posla oko svakodnevnog života, odgovara na telefonske pozive, bavi se korespondencijom, vodi brigu o posluži, brine se o ishrani i olakšava mu život. Poaro je

sumnjao da je ser Džordž ikada pomišljao na gđicu Brevis kao na ženu. A to, mislio je, nije tako bezopasno.

- Spretna mačkica, lukava i račundžijka: eto, to je ona! - reče na kraju gđica Brevis sa suzama u očima.

- Važno je da kažete „je“, a ne „bila je“ - primeti Poaro.

- Sigurno je da nije mrtva! - prezrivo uzviknu gđica Brevis. - Garantovala bih da je pobjegla s nekim čovekom! Ona je za sve sposobna.

- Možda. Uvek je moguće... - Poaro uzme još jedan hlepčić premazan buterom.

- A... je li bilo... kakvih... recimo... „nezgoda“ sa ljudima?

- O, ona je veoma oprezna - odgovori gđica Brevis.

- Mislite da kažete da niste nikad ništa primetili?

- Nisam. Bila je toliko oprezna...

- Ali... Vi verujete da je bilo ponešto... kako da kažem... sakriveno?... tako, eto...

- Učinila je sve što je mogla da zavede Mihaela Vajmana, vodeći ga dole da vidi kako cvetaju kamelije... u ovoj sezoni! Ili praveći se da je interesuje paviljon za tenis.

- Pa, dobro, konačno, on je tu zato, a izgleda da ser Džordž gradi taj paviljon samo da zadovolji svoju ženu.

- Ona nema pojma o tenisu, niti o ikakvoj drugoj igri. Želi jedino da se uokviri kao neka lepa slika oko koje će svi trčati i truditi se. O, da, uradila je sve što je mogla i verovatno bi bila uspela da Mihael Vajman nije već pekao drugo pečenje na ražnju...

- Ah! - reče Poaro, posluživši se marmeladom od pomorandži kojom premaza komadić pečenog hleba. - Tako dakle, gospodin Vajman peče drugo pečenje na ražnju...?

- Gospođa Ledž ga je preporučila ser Džordžu - odgovori gđica Brevis. - Poznavala ga je pre nego što se udala. U Kelsu, izgleda. Ona je, znate, slikarka.

- Otkada je udata?

- Udala se pre tri godine, otprilike. Čini mi se da to nije baš najuspeliji brak...

- Netrpeljivost?

- On je čudan tip, vrlo promenljive prirode. Često izlazi sam, a više puta sam ga čula kako se ljuti i viče.

- Dobro, sad... - reče Poaro - te svađe i izmirenja deo su svakog bračnog života na početku. Verovatno bi život bio monoton da ih nema.

- Mnogo je bila u društvu sa Mihaelom Vajmanom, otkako je on ovde došao - nastavi gđica Brevis. - Verujem da je on bio zaljubljen u nju pre nego što se udala za Aleka Ledža. Dok je kod nje, mislim, sve je to samo koketerija.

- Samo, pretpostavljam, sve to se nije svidelo gospodinu Ledžu.

- Teško je shvatiti takvog neodređenog tipa. Ipak u poslednje vreme bio je, čini mi se, svakodnevno rđavo raspoložen.

- Divio se, možda, ledi Stjubs?

- Oh, ta ga nije ostavila bez nade. Uverena je da je dovoljno da digne prst pa da svi ljudi popadaju oko nje na kolena!

- U svakom slučaju, ako je pobjegla s nekim čovekom, kako vi pretpostavljate, nije posredi gospodin Vajman, jer on je još uvek ovde.

- To je neko s kim se potajno sastajala, o tome nema sumnje - reče gđica Brevis. - Često se krišom izvlačila iz kuće i sama odlazila u šumu. Tako je bilo i neko veće. Nije prošlo ni pola sata otkako je zevajući kazala da ide u krevet, a već je kliznula napolje kroz sporedna vrata, sa šalom oko glave. Videla sam je...

Gospođa Brevis podiže nos uvis i pokupi neka pisma koja su bila rasturena po stolu.

- Ako ser Džordž stvarno želi da stavi te oglase u novine, moram da se pobrinem - uzdahnu. - Izgubljeno vreme. O, dobar dan, gospođo Masterton - dodade, ugledavši je kao dostojanstvenu damu kako ulazi u sobu.

- Anketa je zakazana za četvrtak, znam već. Dobar dan, gospodine Poaro.

Gospođica Brevis je oklevala sa pismima u ruci.

- Da li sam vam potrebna, gospođo Masterton? - zapita.

- Ne, hvala, gospođice Brevis. Mogu misliti da jutros imate posla preko glave, ali želim da vam zahvalim na vašem jučerašnjem zalaganju. Vi ste stvarno vredna organizatorka pored toga što ste neumoran radnik. Svi smo vam zahvalni.

- Hvala, gospođo Masterton.

- Neću da vas duže zadržavam. Samo trenutak, da kažem gospodinu Poaru dve-tri reči.

- Osobito sam počašćen, madam - reče Poaro naklonivši se, pošto je skočio na noge.

Gospođa Masterton povuče sebi jednu stolicu i sede. Gospođica Brevis napusti sobu pošto se sasvim povratila u normalno stanje.

- Ovo je sjajna žena! - uzviknu gđa Masterton. - Ne znam šta bi Stjubsovi radili bez nje. Uhodati i voditi jednu kuću, nije to danas mali poduhvat. Jadna Heti ne bi sigurno u tome uspela. Čudno je ovo što se dogodilo, gospodine Poaro. Došla sam da vas pitam šta mislite o svemu ovome.

- A, šta vi mislite, gospođo?

- O, nije nimalo prijatno dodirnuti se izvesnih argumenata, ali rekla bih da se u ovom kraju krije neki patološki tip. Nadam se da to nije niko iz mesta. Možda neki umobolnik koji je otpušten iz ludnice... danas ih otpuštaju i neizlečene. Ko je mogao da ima razloga da zadavi malu Tjuker? Niko. Svakako je to abnormalni tip koji je verovatno zadavio i jadnu Heti. Jadna žena, nije bila baš mnogo pametna, znate. Ako je slučajno sreća jednog čoveka, koji je izgledao drukčije nego ostali, pa ako ju je taj tip primamio u šumu pod izgovorom da, recimo, nešto vidi, ona je verovatno otišla krotka kao jagnje, ne sumnjajući ni u šta.

- Mislite da se njen leš nalazi negde na imanju?

- Da, gospodine Poaro. Na kraju će ga pronaći. Zamislite malo, trideset hektara šumovitog terena koji treba detaljno pretražiti, trebaće za to dosta vremena, naročito ako je leš sakriven negde među žbunjem ili bačen u neku urvinu, ili negde između stabala. Ovde su potrebni lovački psi - odlučno reče gđa Masterton, primivši odjednom izgled lovačkog psa. - Lovački psi! Odmah ću telefonirati šefu policije!

- Možda ste u pravu gospođo Masterton - odgovori Poaro.

- Naravno da sam u pravu, ali priznajem da me onespokojava pomisao na onu individuu koja seta naokolo po imanju. Samo dalje odavde, otići ću u grad da obavestim majke da budu oprezne i ne

puštaju ćerke da same šetaju unaokolo. Nije prijatno saznanje, gospodine Poaro, da se ubica seta negde u našoj neposrednoj blizini.

- Jedna stvar me zanima. Kako je strana osoba mogla da uđe u kućicu na keju? Za to je trebalo imati ključ.

- O, nije to ništa teško - odgovori gđa Masterton. - Naravno, ona je izašla.

- Izašla iz kućice?

- Sigurno. Bilo joj je dosadno pa je izašla da se malo prošeta. Čula je neku borbu, približila se i čovek koji je udesio ledi Stjubs morao je da silom prilika ubije i nju. Njemu nije bilo teško da je unese nazad u kućicu i da zatim izađe zatvorivši za sobom vrata. Brava je marke Jel, čim se povuče škljocne i sama se zatvori.

Poaro učtivo klimnu glavom u znak odobravanja. Nije imao namere da se raspravlja sa gđom Masterton ili da joj ukaže na interesantan podatak, na koji je ona bila sasvim zaboravila, a to je: ukoliko je Marlena Tjucker bila ubijena napolju, ubica je morao biti dobro obavešten o „lovu na ubicu“, da bi je stavio baš na određeno mesto i u položaj koji je tačno odgovarao onome utvrđenom za „žrtvu“ tog „lova“. I pored toga, reče ljubazno:

- Ser Džordž je duboko uveren da je njegova supruga još živa.

- To kaže jer želi da tako veruje. Mnogo ju je voleo, znate. -
Iznenadno dodade: - Džordž Stjubs mi se dopada uprkos njegovom poreklu, njegovoj trgovačkoj aktivnosti i svemu ostalom, i dobro je došao u naš kraj. Najgore što bi se o njemu moglo reći, jeste to da voli da izigrava aristokratu, što je, na kraju krajeva, sasvim naivna stvar.

Poaro primeti sa izvesnom dozom cinizma:

- ...U današnje doba, madam, novac vredi koliko i dobro poreklo.

- Bravo! sasvim sam vašeg mišljenja. Samo on nema potrebe da se pravi važan. Bilo je dovoljno što je kupio ovo imanje i bacao novac desno i levo da bismo svi dotrčali da mu iskažemo naše poštovanje! Ali, on mi se stvarno dopada. Ne samo zbog svog novca. Naravno, Emi Folijat je imala u tome dosta zasluga. Udesila je njihovu ženidbu, i, zamislite, sa ono malo ugleda koji još uživa ovde... Do đavola! Folijatovi potiču još iz Tjudorovog doba.

- U Nes-Hauzu su uvek bili Folijatovi?

- Dabome - gospođa Masterton uzdahnu. - Žalostan danak plaćen ratu... Mladići poginuli u borbama... Nasledne takse i sve ostalo... Zatim, kad neko nasledi jedno imanje a ne može da ga održi, mora da ga proda...

- Ali gospoda Folijat, iako je izgubila kuću, živi još uvek na imanju.

- Da. Ona je od čuvareve kućice napravila dražesno gnezdo. Jeste li bili tamo?

- Nisam. Rastali smo se na ulazu.

- Ne bi se svako mogao prilagoditi da živi u čuvarevoj kućici i da gleda svoj stari stan u rukama stranaca. Ali, da budemo pravični prema Emi Folijatovoj, ne bih rekla da je zbog toga ogorčena. U stvari, ona je zamesila svu ovu spletku. Van svake je sumnje da je ona ubedila Heti da treba da živi ovde, i da ju je ona navela da na to nagovori ser Džordža. Ono što Emi Folijat, verujem, ne bi mogla da podnese, bilo bi da vidi imanje pretvoreno u neki hotel ili institut, ili pak podeljeno na parcele za novogradnje. - Ustade. - Dobro, a sada moram da odem.

- Naravno, morate da govorite sa šefom policije povodom lovačkih pasa.

Gospođa Masterton prsnu odjednom u smeh: - Nekada sam ih ja lično odgajala. Svet kaže da i sama ličim pomalo na lovačkog psa. Poaro je za trenutak bio zbunjen i ona je to primetila, - Kladim se da ste i vi na to pomišljali, gospodine Poaro.

Poglavlje XIII

Pošto je gđa Masterton izašla, Poaro je otilao da se prošeta po žurni. Bio je savršeno miran, Osedao je neodoljivu želju da zaviri iza svakog džbuna i da na sve grupice rododendrona gleda kao na moguće zaklone za jedan leš . Konačno je stigao do „folije", ušao unutra i seo na kamenu klupicu da bi odmorio noge, zatvorene u cipelama od lakovane kože.

Nešto svetlucavo privuče njegovu pažnju i on se saže da vidi šta je to. To „nešto" zavuklo se u rascep malterisanog dela poda hrama. Uzeo je predmet u ruke i jedva je mogao da raspozna šta je to. Bio je to mali zlatan privesak koji je predstavljao avion. Dok ga je posmatrao namrštenih obrva, u glavi mu se javljala jedna slika. Narukvica. Zlatna narukvica oko ruke sa visećim priveskom. Ugledao je u mislima samoga sebe kako sedi pod šatrom, dok je madam Zulejka, odnosno gđa Ledž, govorila tamnopusim ženama o putovanjima po moru i kopnu i o pismima koja će im najaviti sreću. Da, imala je oko ruke narukvicu sa koje su visili mnogi zlatni predmeti, To je sada bilo opet u modi, kao i u doba kad je Poaro bio mladić. Verovatno ju je zbog toga i, primetio. Svakako je gđa Ledž jednom prilikom posetila „foliju" i tada joj se s narukvice otkao jedan od tih privesaka. Možda ona to nije ni primetila. Možda se to desilo nekoliko dana ranije... možda juče posle podne..

Juče posle podne... Poaro odjednom stade da misli o toj poslednjoj mogućnosti. Odjednom se spolja začuše koraci i on naglo podiže oči. Neki čovek iskrсну pred „folijom" i zaustavi se kao izbezumljen kad je ugledao Poaroa. Ovaj je vrlo pažljivo pogledao plavokosog mladića, elegantnog u košulji na kojoj su bile štampane mnoge kornjače. Tu košulju nije bilo moguće zameniti sa ma kojom drugom. Posmatrao ju je izbliza dan ranije kad je mladić gađao u kokosove orahe.

Primetio je da je mladić mnogo zbunjen. Sa nekim stranim naglaskom mladić mu skoro užurbano reče: - Izvinite... nisam znao...

Poaro mu se ljubazno nasmeši, ali ipak sa izvesnom dozom prekorevanja.

- Bojim se da ste izvršili prekršaj - reče.

- Tako je, žao mi je.

- Dolazite iz hotela?

- Da. Pomislio sam da se možda s ove strane može pre doći do obale, ako se prođe kroz šumu.

- Žalim, ali moraćete da se vratite - primeti opet vrlo učtivo Poaro. - S ove strane nema prolaza.

Sa širokim usiljenim osmejkom mladić ponovi: - Žalim. Mnogo mi je žao.

Klimnu zatim glavom i ode.

Poaro izađe iz „folije" i vrati se na stazu prateći okom mladića koji se vraćao. Kad je stigao do kraja staze, mladić se okrenu, ali videći Poaroa, koji ga je očima pratio, ubrza korak i nestade na nizbrdici.

- Hm... - reče Poaro sam sebi - da li sam sada video ubicu ili nisam?

Mladić je dan ranije bio na vašaru pa je stoga morao vrlo dobro znati da kroz šumu nema prolaza za obalu reke. Da je stvarno tražio prolaz za obalu, on ne bi pošao stazom koja vodi u „foliju" već bi se držao puta koji vodi ka obali. Sem toga, on je stigao pred „foliju" kao neko 'ko stiže na ugovoreni sastanak i bilo mu je vrlo neprijatno kad je tamo zatekao drugu osobu.

- Dakle tako - promrmlja Poaro za sebe. - Došao je ovde da se s nekim sastane. S kim? - Posle kratkog razmišljanja dodade: - I

zašto?

Prešao je stazu sve do nizbrdice i sledio ga pogledom sve dok se nije izgubio između stabala. Sada ga više nije video. Poaro se vrati nazad.

Obuzet mislima obišao je „foliju“ i zaustavio se na pragu, ponovo iznenađen. Ugledao je Sali Ledž kako kleči i sagnute glave nešto traži među pukotinama poda. Kad je osetila njegovo prisustvo skočila je na noge.

- Oh, gospodine Poaro... toliko sam se uplašila. Nisam čula da dolazite.

- Nešto ste tražili, madam?

- Oh... ne, ništa naročito...

- Možda... nešto što ste izgubili - reče Poaro. - Ili što vam je palo. Ili možda... - tu je odglumio galantnog kavaljera, sa puno lukavosti. - Ili, možda, madam... možda je posredi neki sastanak, a ja, nesrećom, nisam osoba koju je trebalo da sretnete?

- Da li je još neko video da se sastanci takve prirode, kako to vi mislite, zakazuju usred belog jutra? - odgovorila je ona.

- Dešava se da ponekad moramo zakazivati sastanke u vreme kada za to imamo mogućnosti... - mudrovao je Poaro. - Često su muževi ljubomorni.

- Sumnjam da je i moj muž takav. Toliko je zauzet ličnim poslovima!

- Sve se žene na to žale kod svojih muževa - odgovori Poaro. - Naročito ako je reč o engleskim muževima...

- Udaju smatram glupošdu.

- Žalite za vremenima kad ste još slikali u vašem studiju u Kelsu?

- Kako izgleda, vi o meni znate već sve, gospodine Poaro!

- Takav sam ja, šta ćete, prava blebetuša. Da li stvarno žalite, madam?

- O, ne znam! - Gospoda Ledž nestrpljivo sede na klupicu, a Poaro se smesti do nje.

Još jednom prisustvovao je fenomenu na koji se tek bio počeo navikavati posle toliko godina. Ova privlačna plavuša samo što mu nije ispričala sve ono što jednom Englezu ne bi kazala dok ne bi dvaput promislila.

- Nadala sam se - započela je Sali - da će ovde, za vreme godišnjeg odmora, daleko od svega, stvari izgledati kao nekada ranije. Ali nije bilo tako...

- Nije?

- Ne, nije. Alek je ostao uvek isti, promenljive prirode i,,. ne znam... sav je zatvoren u sebe. Ne razumem šta se dešava s njim. Toliko je nervozan i razdražljiv. Mnogi mu telefoniraju svakog trenutka i ostavljaju čudne poruke za njega, a on mi ništa ne objašnjava. A to me dovodi do besnila. Ništa neće da mi kaže! Najpre sam mislila da postoji neka druga žena, ali ne verujem da je to u pitanju. Ne znam tačno, uostalom...

U glasu joj se osećala sumnja, što nije izbeglo Poarou.

- Je li vam prijao čaj, juče po podne, madam? - zapita.

- Prijao... čaj? - pogleda ga skupivši obrve kao da su joj misli odlutale nekud daleko. Ali zatim hitro odgovori: - Oh, da... Nemate pojma koliko iscrpljuje ono stajanje u onoj šatri, zakukuljena sve vreme u onim velovima i đavolijama, javila sam prosto...

- Ali i u šatoru za čaj je svakako bilo toplo; zar ne?

- Oh, da, još i kako! Ali, opet, nema ničeg lepšeg od dobre šolje čaja, nije li tako?

- Malopre ste nešto tražili, madam, ako se ne varam. Da nije možda ovo?... - i pokaza joj nađeni privesak.

- Ja... oh., da. O, hvala vam, gospodine Poaro. Gde ste to našli?

- Bilo je tu, na zemlji, u onoj pukotini.

- Svakako mi je ispalo, ko bi znao kad..

- Juče?

- O, ne, juče ne, To je bilo ranije.

- Ipak, madam, sećam se da sam video taj privesak na vašoj ruci juče, kad ste mi „predskazivali budućnost“.

Niko bolje od Herkula Poaroa ne bi umeo da tako slobodno izgovori jednu laž. Ton njegovog glasa bio je tako siguran da je Sali Ledž oborila oči.

- Zapravo, ne sećam se tačno - kazala je. - Tek jutros sam opazila da ga nemam.

- Onda me raduje što sam ga našao - reče Poaro galantno.

- Dobro, hvala vam, gospodine Poaro, mnogo vam hvala. - Disala je zadihano a pogled joj je bio uznemiren.

Izjurila je kao furija iz „folije“, dok se Poaro naslonio na klupu i polagano spustio glavu.

„Ne - promrmljao je u sebi - ne, ti juče po podne nisi bila u šatoru za čaj. Nisi ti zbog čaja htela tako uporno tačno da saznaš je li već četiri časa. Bilo je to zbog dolaska ovamo. Ovamo, u „foliju“. Na pola puta od kućice na keju. Ti si se juče posle podne ovde s nekim sastala“.

Ponovo začu korake koji su se približavali. Brze, nestrpljive korake. - „Eto - reče u sebi, smeškajući se unapred - možda dolazi osoba koju je Sali Ledž očekivala da će zateći ovde.“

Ali kad ugleda Aleka Ledža, uiviknu: - Ponovo sam pogrešio.

- Kako? Šta? - reče Ledž iznenađeno.

- Rekao sam - izusti Poaro - da sam ponovo pogrešio. To mi se rede dešava, ali kad mi se desi onda me strašno razbesni. Nisam se nadao da ću vas sresti.

- Nego koga? - zapita Alek Ledž. Poaro spremno odgovori.

- Jednog mladića, skoro dečaka, sa košuljom punom kornjača... štampanih, naravno.

Obradovao se kad je video efekat svojih reci. Alek Ledž stupi korak bliže i na nedosledan način zapita:

- Kako vi to znate? Kako ste mogli... šta mislite da kažete...?

- Ja sam psiholog - odgovori Poaro poluzatvorenih očiju. Alek Ledž približi se još dva koraka. Poaro je shvatio da ima pred sobom razljućenog čoveka.

- Šta ste, do đavola, hteli da kažete?

- Vaš prijatelj se vratio nazad, u Omladinski hotel. Ako želite da ga vidite, potražite ga tamo.

- Tako, dakle... - promrmlja Alek Ledž. Spusti se zatim teško na kraj kamene klupice.

- I zbog toga ste vi ovde? Ne zbog „podele nagrada“! Trebalo je da to odmah shvatim. - Okrenu se Poarou. Lice mu je bilo izobličeno i namučeno. - Shvatam kako vam to sve može izgledati - reče. -Ali nije tako kako mislite. Ja sam žrtva. Uveravam vas da, kad jednom

upadnete u kandže onakvih tipova, ne možete lako da se iz njih iščupate. A ja želim da se iščupam, vidite. I to je važno ovde. Ovo je očajanje, znate. Dobijate volju da donesete krajnja rešenja. Osećate se kao miš uhvaćen u stupicu, a bez ikakve pomoći i nade da iz nje izađete. Ali, ph... šta vredi pričati? Pretpostavljam da sada znate ono što ste hteli da saznate. Imate dokaze.

Ustade, posrnu nekoliko puta kao da ne vidi gde stavlja noge, a zatim polete odlučno napolje ne osvrćući se.

Herkul Poaro ostade razrogačenih očiju od iznenađenja.

- Sve ovo je veoma čudnovato - promrmlja. - Čudnovato i interesantno. Imam dokaze, da. Ali dokaze... o čemu? O ubistvu?...

Poglavlje XIV

Inspektor Blend je sedeo u policijskoj stanici u Helmautu. Niži intendant Boldvin, ogroman čovek dobroćudnog izgleda, sedeo je s druge strane stola. Između njih, na stolu, ležala je neka blatnjava crna masa. Inspektor Blend pažljivo ju je dodirivao kažiprstom,

- To je bez sumnje njen šešir - reče, - Uveren sam u to iako se ne bih mogao zakleti. Taj oblik joj se sviđao, tako je kazala njena sobarica, a imala je nekoliko ovakvih šešira. Juče je nosila ovaj crni. Izvadili ste ga iz reke? To bi potvrđivalo našu pretpostavku.

- Još ne možemo da budemo sasvim sigurni - primeti Boldvin. - I, na kraju, svako može da baci jedan šešir u reku.

- Naravno - odgovori Blend - i to kako iz kućice na keju tako i sa jahte...

- Jahta je pod vrlo jakim prismotrom - reče Boldvin. - Ako je ona tamo, mrtva ili živa, onda je još uvek tamo.

- Da li je on danas silazio na kopno?

- Do sada nije.

Inspektor Blend pogleda na sat: - Skoro je vreme da odemo na lađu - reče.

- Mislite da ćete je naći tamo? - upita Boldvin.

- Ne bih se usudio da se opkladim. Imam utisak da je on demonski lukav i oprezan. - Trenutak, dva razmišljao je o nečem, dodirujući šešir, a zatim upita; - A što se tiče leš a..., ukoliko leš, naravno, postoji?... Imate li kakvu ideju?

- Imam - odgovori Boldvin. - Jutros sam razgovarao sa Otervaj-tonom, bivšim obalskim stražarem. Uvek se konsultujem sa njim u vezi sa plimom i osekom i strujama. Kad je gospođa otišla u Helm, ako je tamo uopšte otišla, bila je plima. Sada je pun mesec i rečna struja će biti vrlo brza, Ako pretpostavimo da je bila odvučena napolje, na otvoreno more, struja bi je morala odvući do kornvalske obale, Ne može se utvrditi mesto na kome bi trebalo tražiti leš , niti se može znati da li će se leš uopšte pronaći. Nikada nismo uspeli da pronađemo posmrtno ostatke onih nekoliko utopljenika, koliko ih je ovde bilo. Leš može da se raskomada i na oštrim stenama ostrva. S druge strane, opet, može se pronaći svakog trenutka. Ne zna se...

- Ako se ne pronađe leš , iskrsnuće mnoge poteškoće...

- A, vi baš verujete da je završila u reci...?

- Ne vidim kako bi drukčije moglo biti - odgovori Blend smrknuto. - Kao što znate, izvršili smo inspekciju svih autobusa i vozova. Ovaj kraj je kao šlepa ulica. Ona je imala na sebi upadljivu haljinu, a dragu nije imala sa sobom. Zbog toga bih rekao da nikada nije otputovala iz Nesa. Njen se leš nalazi ili u moru ili je sakriven negde na imanju. Ono što sada moram da saznam - nastavi odlučnim tonom - to je: razlog, motiv ubistva. I da nađem leš , razume se. Dok ne pronađem leš , ne mogu donositi nikakve zaključke.

- A što se tiče devojke?

- Ona je nešto videla... morala je nešto videti. Na kraju ćemo moći da rekonstruišemo činjenice, ali to neće biti laka stvar.

Boldvin sada pogleda na sat: - Vreme je da se ide - reče.

Dva policajca je primio na jahti „Esperans" vrlo ljubazno i predusretljivo Etjen de Suza, koji ih je ponudio likerima i pićem, što oni nisu prihvatili, i pokazao učtivo interesovanje za njihov rad.

- Da li ste dosta napredovali u istrazi povodom smrti one devojke?

- Napredujemo - odgovorio je inspektor Blend.

Boldvin započne ispitivanje i na vrlo delikatan način iznese razloge njihove posete.

- Želite da izvršite pretres na „Esperansi“? - de Suza je izgledao malo ljut, ali kao da ga sve to zabavlja. - A zašto? Mislite da ja ovde krijem zločinca, ili možda smatrate da sam to ja lično?

- Potrebno je to, gospodine de Suza, i nadam se da ćete shvatiti... Rešenje o pretresu...

- Ali ja želim da saradujem s vama... živo to želim. Pretresite sve, gde god želite! Ah... mislite da se ovde nalazi moja rođaka, leđi Stjubs? Mislite možda da je pobegla od svoga muža da bi se sakrila kod mene? Samo izvolite, gospodo, vršite pretres do mile volje.

Pretres je izvršen sa najvećom preciznošću i detaljno. Na kraju, sileći se da prikriju neraspoloženje, dva policajca se oprostili. De Suza ih je otpratio do njihovog čamca.

- A ja? - zapita. - Smem li da otputujem? Ovde mi postaje dosadno. Vreme je vanredno i voleo bih da odem do Plimauta.

- Kad biste bili tako ljubazni da ostanete zbog istrage, to jest, do sutra, u slučaju da isledna vlast zaželi da vam postavi neko pitanje...

- Želim da učinim sve što mogu. Ali posle?

- Posle - odgovori Boldvin s bezizraznim licem - bićete slobodni da radite što god želite.

Istraga je bila skoro mučno neinteresantna. Osim lekarskog uvida i identifikovanja bilo je vrlo malo toga što bi moglo da zadovolji radoznalost posmatrača. Zatraženo je i odobreno odlaganje procedure.

Ono što je dalje u istrazi sledilo, nije bilo isto tako formalne prirode. Inspektor Blend proveo je posle podne na jednom izletu turistič-

kom lađom „The Devon Belle“, koja je, pošto je oko tri časa ušla u ušće Helma da bi zatim pošla uzvodno. Osim inspektora Blenda na lađi je bilo još oko dve stotine osoba. Blend je sedeo na desnoj strani lađe, posmatrajući oštro šumovitu obalu. Prošli su kroz jedan manji rečni tesnac, a zatim su prošli pored usamljenog keja sa kućicom prekrivenom škrljcem, koja je pripadala Hudaun-parku. Inspektor Blend je krišom pogledao na sat: bilo je tačno četiri i petnaest. Sada su se približavali keju Nesa. Mala konstrukcija kućice ugnezdila se između stabala, sa svojim malim balkonom i kejom ispod njega. Na prvi pogled nije bilo nikakvog znaka nečijeg prisustva u unutrašnjosti kućice premda je inspektor Blend znao sasvim sigurno da nekoga mora biti tamo. Izvršavajući dobijena naređenja, tamo se nalazio agent Hoskins na dužnosti.

Nedaleko od stepenica na keju nalazio se mali motorni čamac. U njemu su se prividno igrali jedan čovek i jedna devojka. Devojka je vrištala dok se čovek šalio kao da hoće da je baci u vodu. U tom trenutku začuo se kroz megafon snažan glas:

- Gospođe i gospodo - grmeo je glas - približavamo se čuvenom selu Gičemu, gde ćemo se zaustaviti tri četvrti sata i gde ćete moći da dobijete čaj sa rakovima i jastogom, ili sa devonširskom pavlakom. S desne strane ostaje imanje Nes-Hauz. Kroz nekoliko trenutaka proći ćemo ispred kuće koja se već nazire kroz stabla. Kuća je u ranija vremena pripadala ser Džervezu Folijatu, savremeniku ser Frenciza Drejka, sa kojim je otplovio u Novi svet, a sada je vlasništvo ser Džordža Stjubsaa. S leve strane vidite čuvenu stenu Gusekrrok. Na toj steni, gospođe i gospodo, ostavljali su „lajave“ žene za vreme oseke i puštali ih da ostanu sve dok im voda za vreme plime ne bi stigla do guše.

Svi putnici sa „The Devon Belle“ posmatrali su sa živim interesovanjem Gusekrrok. Čuli su se i vicevi na račun onoga što je

vodič ispričao, i gromki smeh je dopirao odasvud.

U tora trenutku krupni čovek u čamcu uspeo je da poslednjim guranjem prevrne svoju drugaricu u reku, Naginjući se iz čamca govorio joj je smešeći se; - Ne, neću te izvući pre nego što mi obećaš da ćeš biti dobra.

Ipak, niko nije primetio tu scenu izuzev inspektora Blenda. Svi su slušali megafon i posmatrali prve obrise Nes-Hauza kroz stabla, a zatim su zadivljeni gledali Gusekrok.

Čovek je pustio devojkicu koja je nestala pod vodom da bi posle nekoliko trenutaka isplivala s druge strane čamca. S dva-tri hitra plivačka poteza stigla je do čamca i vesta se popela u nj. Agent Alis Džons bila je vešta plivačica.

Inspektor Blend je sišao u Gičemu sa ostalih dve stotine putnika i poručio čaj sa jastogom, devonširskom pavlakom i venecijanskim dvopekrom. Dok se posluživao, mislio je: „Dakle, možda se dogodilo i na taj način, a niko nije ništa primetio“.

Dok je inspektor Blend vršio svoj eksperiment na reci Helm, Herkul Poaro radio je nešto slično na livadi Nes-Hauza, služeći se šatrom, i to baš onom u kojoj je madam Zulejka predskazivala budućnost za vreme vašara. Kad su druge šatre bile demontirane, Poaro je zatražio da tu šatru ostave još razapetu.

Sada je ušao unutra, zatvorio zavese i otišao na suprotnu stranu. Tu je vesto razdrešio zadnji deo platna, kliznuo napolje, ponovo svezao platno i utonuo u ogradu od rododendrona koja se nalazila neposredno iza šatre. Ukratko, prošavši između dva grma stigao je do jedne prirodne senice. To je bila neka vrsta kolibe sa vratima, koja su bila zatvorena. Poaro otvori vrata i uđe unutra.

U kolibi je bilo mračno jer je jedina svetlost dopirala kroz rododendrone koji su tu već godinama rasli. Nalazila se tu jedna kutija sa loptama za kriket i nekoliko starih zardalih lukova; poneki razbijeni

malj za hokej, bezbroj pauka i drugih insekata, i jedan okrugao, neobičan trag u prašini na podu, Poaro je taj trag posmatrao nekoliko trenutaka. Zatim je kleknuo i izvadio iz džepa savitljivi metar brižljivo izmerio njegove dimenzije. Zatim je zadovoljno nekoliko puta klimnuo glavom.

Bešumno je izašao iz kolibe i zatvorio za sobom vrata. Pošao je već utabanom stazicom između grmlja rododendrona, prokrčio prolaz naviše i kroz nekoliko trenutaka našao se na puteljku koji je vodio do „folije“ i koji je odatle silazio do keja.

Ovog puta nije ušao u mali hram nego je, krivudajući cik-cak, stigao do samog keja. Vrata kućice bila su zatvorena i on ih otvori ključem koji je imao kod sebe i uđe unutra.

Izuzev što je uklonjen leš i tanjir sa kolačima, sve ostalo je stajalo kao i pre ubistva. Policija je sve fotografisala i pribeležila. Poaro se približi stolu na kome su ležale novine i ilustracije. Prelista ih i lice mu dobi izraz sličan onome koji je imao inspektor Blend kad je pročitao reci koje je po ivicama listova naškrabala Marlena pre smrti. „Džek Braun ide sa Suzanom Braun“. „Peter štipka devojke u bioskopu“. „Džordž Pordži ljubi turistkinje u šumi“, „Bidi Foksu sviđaju se dečaci“. „Albert ide sa Dorinom“.

Konstatovao je da su te primedbe dostojne sažaljenja, onako, u onoj njihovoj detinjastoj sirovosti. Setio se beznačajnog i bubuljičavog Marleninog lica. Sumnjao je da si je dečaci ikada štipali u bioskopu. Razočarana, Marlena se „naplaćivala“ na taj način što je uhodila svoje drugove i drugarice. Mana uhođenja dovela ju je dotle da je videla i čula stvari koje nije trebalo da vidi i čuje, uopšte uzevši, stvari od male važnosti; ali je, možda, u nekoj prilici, otkrila nešto važno? Neku tajnu čiju važnost i težinu nije ni sama shvatila?

To je bila samo pretpostavka i Poaro podozrivo zatrese glavom. Sredi novine i ilustracije na stolu gonjen urođenim smislom za red. Dok je to radio, odjednom ga iznenadi osećanje da tu nešto

nedostaje. Nešto?... Šta? Nešto što bi moralo da je tu... Nešto...
Zavrte glavom. Nestalni utisci su bili iščezli iz glave.

Polako je izašao iz kućice, ozlojeđen i nezadovoljan samim sobom.
Oh. Herkul Poaro, pozvan ovamo da bi sprečio zločin... nije umeo da
ga spreči. Ubistvo je izvršeno. A najviše ga je ponižavalo to što čak
ni sada nije imao tačne pojmove o tome kako su se stvari upravo
razvijale. To je bilo nepošteno od njega. I sutra će se vratiti u
London... pobeđen. Bio je strašno utučen... čak su mu i brkovi bili
opušteni.

Poglavlje XV

Posle otprilike petnaest dana od ispričanih događaja inspektor Blend je imao dug i nimalo ugodan sastanak sa šefom departraanske policije.

Major Meral je imao nakostrešene obrve koje su ga činile sličnim besnom foksterijeru, ali njegovi ljudi, svi od reda, mnogo su ga voleli i cenili su njegovo mišljenje.

- Ph, ph, ph... - I, na čemu smo sada? Gotovo ni na čemu što bi nam moglo poslužiti za dalje izviđanje. Onaj de Suza? Ne možemo ga nikako povezati sa mladom istraživačicom. Da je pronađen leš ledi Stjubs, tada bi bilo drukčije. - Spusti obrve koje su se na vrhu npsa spojile ujedno, zatim prodornim pogledom odmeri Blenda. - Vi mislite da leš postoji, zar ne?

- A šta mislite vi, gospodine?

- O, slažem se. Inače bismo joj do sada ušli u trag. Jedino ukoliko, naravno, nije brižljivo sprovela svoje planove u delo. Samo, ne vidim razloge. Istina, novaca nije imala. Izvršili smo uvid u finansijsku situaciju. Novac je sav u rukama ser Džordža, koji joj je ljubazno dodeljivao izvesne svote; ali od vlastitog novca nije imala ni pet para. Nikakvog traga od kakvog ljubavnika. Ni glasina, ni ogovaranja... a ne zaboravite da bi toga svakako bilo u ovako malom mestu.

- Činjenica je da mi ne znamo baš ništa. Mislimo da se de Suza, iz nekakvih svojih tajnih razloga, resio svoje rođake. Najverovatnije je da je, pošto ju je naveo da se nađe s njim dole u kućici na keju, odveo sa sobom motornim čamcem da bi je zatim bacio u vodu. Prema probi koju ste izveli, to je moglo da prođe neopaženo?

- Pa, sad... gospodine. Za vreme raspusta moglo se utopiti mnogo sveta a da o tome niko ne povede računa. Svi se zabavljaju, vrište,

guraju jedan drugog pod vodu. Đavo bi ga tu znao! Ali de Suza nije znao da se u kućici na keju nalazi devojka, koja se smrtno dosađuje jer nema šta da radi i koja je - kladim se u sve! - stajala na prozoru i posmatrala...

- Kad je Hoskins pogledao kroz prozor i primetio scenu koju ste vi projektovali, jeste li ga videli?

- Nisam, gospodine. Nikada se ne bi moglo pomisliti da u onoj kućici ima nekoga, naravno, ukoliko dotična osoba ne bi izašla na balkon i tako se otkrila...

- Vidite: devojka izlazi na balkon. De Suza sumnja da je ona videla ono što on radi i tada silazi na obalu, razgovara s njom i uspeva da se uvuče u kućicu pitajući je šta tu radi. Ona mu to kaže, zabavljajući se svojom ulogom u igri, on joj stavlja omču ko vrata praveći se da se šali... i - trak!... - Major Meral napravi rukama jedan izražajni pokret. - Eto! U redu je! Blend, ovako se odvijala stvar, recimo... Naravno, mi mislimo da se tako odvijala... Nemamo nikakvih dokaza. Nemamo leš a, a kad bismo se usudili da zadržimo de Suzu u Engleš koj, to bi bilo kao čačkati po osinjaku. Moramo ga pustiti da otputuje...

- Putovaće, šefe?

- Da, kroz nedelju dana, da bi se vratio na svoje ostrvo.

- Prema tome, ostaje nam vrlo malo raspoloživog vremena - tupo izjavi inspektor.

- Da, ali postoje mnoge druge mogućnosti.

- O, da, ima više mogućnosti. Nju je mogao ubiti i neki drugi učesnik „lova na ubicu“. Možemo od toga isključiti dve osobe: ser Džordža i kapetana Varbertona. Čelo poslepodne bili su na livadi rukovodeći vašarom. O tome postoje svedočanstva mnogih lica. Isto bi se moglo

reći i za gospođu Masterton, ukoliko ona uopšte dolazi u obzir da bude uključena.

- Uključite je - reče major Meral. - Neprestano mi telefonira zbog lovačkih pasa. U jednom kriminalnom romanu - dodade sažaljivim tonom - upravo bi ona bila krivac. Samo, do đavola, poznajem Koni Masterton toliko mnogo godina, skoro ceo život. Ne mogu da je zamislim kako seta unaokolo da bi davila „mlade istraživačice" ili da bi se odavala tajanstvenim egzotičnim misterijama. Onda, ko bi još bio?

- Gospođa Oliver - odgovori Blend. - Ona koja je organizovala „lov na ubicu". Prilično ekscentričan tip, i šetala je svuda sama celo poslepodne ili bar dobar deo poslepodneva. Zatim gospodin Alek Ledž.

- Onaj iz ružičaste vile, e?

- Tačno. Brzo je napustio vašar ili, bar, tamo nije viđen. On kaže da mu je bilo dosadno i da se vratio kući. S druge strane stari Merdi, koji je čuvar na keju kod skele i pomaže u smeštaju čamaca, tvrdi da je Alek Ledž prošao pored njega oko pet sati, vraćajući se u vilu. Ne pre. Ostaje, dakle, razmak od skoro celog jednog sata i za to vreme se ne zna gde je bio ni šta je radio. Naravno, Ledž kaže da se Merdi prevario u vremenu njegovog prolaska. I, konačno, starac ima devedeset i dve... pa ne bi bilo nikakvo čudo da se i prevario.

- Nisam uveren u to - reče major Meral. - Nema nikakvih razloga ili nešto drugo što bi ga moglo povezati sa događajima?

- Pretpostavimo da je imao... avanturu sa ledi Stjubs - odgovori nesigurno Blend - i da je ona pretila da će sve ispričati njegovoj ženi; mogao je zato da je ubije, a devojka je to videla..

- I, on je tada sakrio leš ledi Stjubs, negde?

- Tako. Ali đavo bi ga znao gde i kako. Moji su ljudi pretresli skoro trideset hektara imanja i nigde nisu pronašli trag iskopane zemlje, a sada su pregledali i svaki grm i žbun. Pretpostavimo, ipak, da mu je uspelo da sakrije leš . Mogao je onako, naslepo, da baci šešir u reku. Marlena Tjuker ga je videla i zato je on... Ovaj deo događaja ostaje uvek isti. Onda je tu još gospođa Ledž...

- Šta znamo o njoj?

- Nije bila u šatora za čaj od četiri do pola pet, kao što je to ona tvrdila - polako odgovori inspektor. - To sam mogao da utvrdim odmah pošto sam razgovarao s njom i sa gospodom Folijat. Izjava Emi Folijat poduprta je svedočanstvima. I reč je naročito o onih trideset minuta koji su od bitne važnosti. - Posle kraće pauze nastavi: - Zatim je tu arhitekta, onaj mladi Mihael Vajman. Teško ga je dovesti u vezu, na bilo koji način, sa događajima. To je hladnokrvan i drzak mladić. Tip koji bi mogao da ubije bez grize savesti. Ne bih se iznenadio da posećuje sumnjive lokale.

- Kako ste vi prokleta dobri, Blende - primed major Meral. -Znate li gde se sve kretao?

- Šefe, njegovo kretanje nije tačno utvrđeno.

- To dokazuje da je on pravi arhitekta - primeti major Meral, koji je nedavno sazio kuću na morskoj obali.

- Te arhitektae su tipovi nejasni, neodređeni, tako da se često pitam da li su stvorenja s ovoga sveta.

- On ne zna ni gde je ni kada je gde bio, a izgleda i da ga niko nije video. Po svemu bi se reklo da ledi Stjubs oseća izvesnu naklonost prema njemu. Pa, onda, gospođica Brevis...

- Sekretarica, ne?

- O, da, šefe. To je zgodna žena.

- Selili ste se nečega što se na nju odnosi?

- Tačno. Vidite, ona otvoreno tvrdi da je bila u kućici na keju otprilike u ono vreme kad se desio zločin.

- Da li bi to tvrdila da je kriva?

- Moguće... - odgovori polagano inspektor. - U stvari, to je najbolje što je mogla da uradi. Ako ona uzima tanjir sa kolačima i voćni sok, govoreći svima da to nosi dole devojci... u redu, njeno prisustvo na tome mestu je opravdano. Odlazi, vraća se, a zatim kaže da je devojka u to vreme bila u životu. Verovali smo u njene reci. Ali ako se sećate, šefe, ili ako ponovo pročitate lekarski izveštaj, vreme smrti utvrdio je doktor Kuk između četiri i četiri i četrdeset i pet minuta. Tako je u vezi sa njenim svedočanstvom iskršlo nešto novo. Meni je kazala da joj je leđi Stjubs naložila da odnese kolače i voćni sok devojci. Ali jedan drugi svedok rekao mi je izričito da se to ne slaže sa normalnim redosledom ideja leđi Stjubsave. I, znate, ja verujem da je to tačno. To je u suprotnosti sa njenim tipom. Leđi Stjubs je lep kip, sva usredsređena na samu sebe i na sopstveni izgled. Nikada još nije poručila ni jedan ručak, nikada se nije interesovala za upravljanje kućom ili za nekoga drugoga izuzev za samu sebe. Što više razmišljam sve mi izgleda manje verovatnim da je ona rekla gospođici Brevis da nešto odnese devojci.

- Znate, Blende, nešto ste ipak pogodili - primeti Meral. - Ali, u tom slučaju, koji su motivi?

- Nema motiva za ubistvo devojke - odgovori Blend - ali jedan motiv za ubistvo leđi Stjubsove, prema mome mišljenju, mogao bi postojati. Kako je procenio gospodin Poaro, o kome sam vam govorio, ona je zaljubljena u svoga šefa. Ako je, pretpostavimo, išla za leđi Stjubsovom i sledila je čak kroz šumu, pa je tamo ubila, a u tom trenutku je Marlena Tjuker, sita samoće u kućici, izašla i sve videla? Eto zašto je morala da ubije i Marlenu. Šta je neposredno zatim mogla da uradi? Da stavi devojčin leš u kućicu, da se vrati

nazad, da uzme tanjir sa kolačima i voćni sok i da ponovo ode u kućicu na keju. Zatim objašnjava svoju odsutnost sa takmičenja i mi se oslanjamo na njeno svedočanstvo, u stvari, jedino koje o tome i imamo: da je Marlena Tjuker bila živa u četiri i četvrt.

- U redu - reče major Meral uzdišući - neka bude i tako, Blende. Ali šta je uradila sa leš om leđi Stjubsove, ukoliko je ona krivac?

- Najpre ga je, verovatno, sakrila u šumi, a zatim ga je ili zakopala ili bacila u reku.

- Prilično težak poduhvat ovo poslednje, ne čini li vam se, inspektore?

- Zavisi od mesta na kome je zločin bio izvršen. A ona je snažna žena. Ako to nije bilo daleko od keja, mogla je preneti leš i baciti ga u reku sa keja.

- Pored onolikih izletničkih brodova koji prolaze tuda?

- To bi upravo predstavljalo još jednu šaljivu scenu. Istina, ne bez rizika, ali isto tako ne i nemoguću. Ipak, po mome mišljenju, verovatno je da je negde sakrila leš i bacila u reku samo šešir. Možda je, s obzirom na njeno savršeno poznavanje terena i zgrade, znala za neko mesto pogodno za sakrivanje jednog leša. Pa ga se otarasila docnije bacivši ga u reku. Ko bi znao! Naravno, uvek pod pretpostavkom da je to uradila - dodade zamišljen inspektor Blend. - U stvari, šefe, ja još uvek sumnjam na de Suzu...

- Prema tome, dakle, možemo da izvedemo sledeći zaključak: imamo pet ili šest osoba koje su mogle da ubiju Marleni Tjuker. Neke od njih sumnjivije su od ostalih, ali dalje od toga ne možemo da maknemo. Uopšte uzevši, znamo i zašto je devojka bila ubijena. Ubili su je jer je nešto videla. Ali, sve dok ne budemo saznali šta je videla, ne možemo znati ko ju je ubio.

- Ako stvari postavimo tako, onda će sve biti vrlo teško...

- O, teško je, naravno. Ali iščeprkaćemo na kraju...

- A u međuvremenu će ona individua napustiti Engleš ku... smejući se ispod brkova... sa dva ubistva u aktivi svog bilansa...

- Jeste li ubeđeni da je to bio on? Ne kažem da grešite. Ali, ipak...

Šef policije začuta za trenutak, zatim sleže ramenima i reče:

- U svakom slučaju, bolje i tako nego da imamo posla sa nekim ludakom-ubicom. U ovo vreme imali bismo, verovatno, na leđima još jedno ubistvo.

- Kaže se da nesreća nikad ne dolazi sama - reče tupo inspektor.

Tu je primedbu ponovio sutradan ujutro kad je doznao da je stari Merdi, vraćajući se kući iz svoje omiljene krčme s onu stranu reke, u Gičemu, gde se bez sumnje dobro po običaju napio, verovatno učinio pogrešan korak prilazeći čamcem obali. Njegov čamac pronađen je na mestu gde ga je odnela rečna struja, a starčev leš izvađen je uveče.

Istraga je bila kratka i obična. Noć je bila mrkla i crna; starac je popio tri flaše piva i, na kraju krajeva, imao je devedeset i dve godine...

Dakle: nesrećan slučaj.

Poglavlje XVI

Herkul Poaro je sedeo u četvrtastoj fotelji pored četvrtastog kamina u četvrtastoj sobi svog londonskog stana. Pred sobom je imao razne predmete koji nisu bili četvrtasti, nego su čak bili besmisleno iskrivljeni. Svaki predmet za sebe izgledao je kao da nema nikakve shvatljive primene u normalnom gledanju na stvari. To su, izgledalo je, bili neki neverovatni, nelogični i sasvim slučajni predmeti. U stvari, nije bilo tako.

Ispravno poredani, svi ti predmeti imali su svoje naročito mesto u naročitom svetu. Tako raspoređeni i ujedinjeni dobijali su značenje, ali ujedno su formirali i jedan kvadrat. Ukratko, Herkul Poaro je igrao „pasijans“...

Pogled mu se koncentrisao na jedan pravougaonik koji je na nekim tačkama pokazivao praznine neverovatnih oblika. Tu je našao zabavu i veliku razonodu. Pretvarao je nered u red. Mislio je da to ima neke sličnosti s njegovom profesijom. I tu se nalazio pred raznim činjenicama neverovatnog izgleda i među sobom u suprotnosti, koje, iako su izgledale nepovezane, nosile su u sebi ipak izvesne znake ravnoteže kad su bile ujedinjene u jedan jedini kvadrat. Njegovi su prsti dohvatili neki neodređeni komad tamnosive boje i uglavili su ga u plavo nebo. Sada je slika bila jasna: bio je to jedan deo aviona.

- Dakako - promrmlja sam za sebe - tako i treba raditi. Pokušati da se smesti najneverovatniji, najnemogućniji komad, koji možda izgleda shvatljiv ali, u stvari, to nije uopšte; svaki komad ima svoje predodređeno mesto pa kada se sve tačno kombinuje, sve postaje jasno kao dan.

Hitrim pokretom uglavi jedno parče minareta, pa još jedan komad, sličan parcelu šatorskog krila, što je, u stvari, predstavljao zadnjicu neke mačke i koji je odjednom usled razmeštaja dobio boju pomorandže.

„Kad bi neko znao šta treba da traži, mislio je Poaro, onda bi bilo sve lako". Ali on to ne zna i onda posmatra pogrešna mesta i pronalazi pogrešne stvari. Zbunjeno je uzdahnuo. Odvratio je pogled sa igre strpljenja i pogledao je fotelju koja je stajala s druge strane kamina. Pre nepunih pola sata inspektor Blend je još tu sedeo i pio čaj sa biskvitima (četvrtastim biskvitima!) i pri tome je melanholično razgovarao. Morao je da otputuje u London na službeni put, i čim je bio slobodan došao je do Poaroa da bi saznao - objasnio je - da li je on došao na neku novu ideju. Poaro se u svemu s njime slagao. „Inspektor Blend, mislio je Poaro, ima dugo iskustvo i nepristrasan je".

Bilo je tada proteklo mesec i više dana od događaja u Nes-Hauzu. Skoro pet neplodnih i negativnih nedelja. Leš ledi Stjubsove nije bio pronađen. A ukoliko je ledi bila u životu, nije joj se mogao pronaći trag, ali - primetio je inspektor - postoji mogućnost od jedan na hiljadu da je još u životu. Poaro je isto tako mislio.

- Naravno, leš je mogao da ne stigne do obale - nastavio je Blend. - Nikad se ne može reći šta se desilo sa lešom koji je završio u vodi. Uvek može da se pojavi, čak i ako se više ne može prepoznati.

- Postoji i treća mogućnost - primeti Poaro.

- Da, mislio sam o tome - dodade Blend. - Staviše, o tome neprestano mislim. Hoćete da kažete da je leš još uvek onamo, u Nes-Hauzu, dobro sakriven na nekom mestu koje nam nije palo ni na pamet da pretresamo. Lako je moguće. U starim kućama ili na prostranim imanjima uvek postoje mesta na koj'a se nikada ne pomišlja... i čije bi se, čak, i postojanje moglo da ne primeti. Posle kratke pauze nastavi zamišljeno: - Upravo sam pre nekoliko dana bio u jednoj kući. Za vreme rata tu su bili sagradili sklonište od vazdušnih napada, u bašti, a jedan hodnik spajao je sklonište sa podrumom. Po svršetku rata sklonište se srušilo a ruševine su se u neredu nagomilale tako da je sve skupa sada izgledalo kao veštačka pećina. Prolazeći sada kroz vrt niko ne bi pomislio da je tu bilo

sklonište protiv vazdušnih napada sa čitavim nizom soba, ispod sveg krša. Prolaz, koji spaja sklonište sa podrumom, još uvek postoji. Kad bi, recimo, u Nesu postojala isto tako nekakva „mišja rupa" ili nešto slično, a?

- Hm... teško, u ono vreme.

- Tako kaže i gospodin Vajman... po njegovom mišljenju kuća je sazidana oko 1790. godine otprilike. U to doba popovi nisu imali razloga da se kriju. Samo, ipak, moglo bi biti da je... građevina na nekome mestu preuđena... nešto o čemu je znao samo neko iz porodice. Sta mislite o tome, gospodine Poaro?

- Da, svakako, to je moguće. Ako dozvolimo tu pretpostavku onda... znate šta? Ko god stanuje u toj kući, trebalo bi za to da zna, zar ne?

- Svakako. Naravno... to bi isključilo de Suzu. - Inspektor je izgledao nezadovoljan. De Suza je i dalje ostao u njegovim očima ono što je on otpočetak o njemu mislio. - Kao što rekoste, to bi mogao biti svako ko stanuje u kući, bilo posluga, bilo članovi porodice. To bi već bilo manje verovatno za jednog privremenog gosta. A još manje za posetioce kao što su Ledžovi, na primer.

- Osoba koja bi sigurno to mogla znati i koja bi vam mogla to da kaže, kad biste je pitali, bila bi gospođa Folijat - predložio je Poaro.

„Gospođa Folijat znala je sve što se o Nesu moglo znati", mislio je. Gospođa Folijat znala je puno toga... Odmah je znala da je Heti Stjubs mrtva. Pre nego što su umrle Marlena Tjuker i Heti Stjubs, ona je znala da je svet rđav i da na svetu ima mnogo rđavih ljudi. „Gospođa Folijat - mislio je uznemireno Poaro - bila je ključ čitave ove stvari". Ali to je ujedno bio ključ koji se neće lako okrenuti u bravi.

- Ispitivao sam je više puta - odgovori inspektor. — Uvek je bila ljubazna i učtiva, ali i žalosna što ne može da mi da nikakav određeni podatak.

„Nije mogla ili nije htela?“ mislio je Poaro. A isto je možda mislio i Blend.

- Izvesne gospođe ne možemo prisiliti - dodao je. - Ne uspevamo uvek da ih uplašimo, ni da ih nagovorimo, ni da ih prevarimo.

„Ne, mislio je Poaro, sa gospođom Folijat se teško izlazi na kraj“.

Pošto je popio svoj čaj, inspektor Blend je otišao uzdišući, a Poaro je izvadio svoj „pasijans“ da bi olakšao sve veće očajanje. Jer stvarno je bio očajan. Očajan i ponižen. Gospođa Oliver bila se obratila njemu, Herkulu Poarou, da objasni jednu tajnu. Čuo je da je reč o nečem sumnjivom, i sumnjivo je stvarno i bilo. Ona se poverila Herkulu Poarou pre svega da bi sprečio nešto rđavo, a on to nije sprečio, a zatim da bi otkrio zločinca, a on ga nije otkrio. Nalazio se kao u magli i to u onoj vrsti magle koja s vremena na vreme propušta varljive odseve svetlosti. Tu i tamo uhvatio je, ili mu se bar tako pričinilo, jedan od tih prolaznih odseva. Ali nikada nije uspeo da ih prozre.

Poaro ustade, prođe pored kamina, namesti drugu četvrtastu fotelju tako da je činila pravi geometrijski ugao a zatim sede u nju. Od igre „pasijansa“ sa komadima od obojenog drveta i kartona prešao je na drugu igru: na probleme iz kriminalogije. Izvadio je iz džepa jednu beležnicu i sitnim slovima napisao: „Etjen de Suza, Amanda Brevis, Alek Ledž, Sali Ledž, Mihael Vajman“.

Fizički je bilo nemoguće da su ser Džordž i Džim Varberton ubili Marlenu Tjucker. Pošto to nije bilo tako za gospodu Oliver, dodao je i njeno ime posle kraćeg razmaka na papiru. Dodao je i ime gospođe Masterton jer nije bilo sigurno da je bila neprekidno na livadi između četiri i četiri i četrdeset i pet minuta. Dodao je zatim ime Hendna, domoupravitelja, možda više zbog zlog domoupravitelja koji je bio umešan u „lov na ubicu“ gde Oliver nego zbog toga što je stvarno sumnjao u tog tamnoputog mangupa. Napisao je takođe i „mladić u košulji sa kornjačama“. i sa strane je stavio znak pitanja. Zatim se

nasmešio, okrenuo glavu, izvadio iz džepa jednu iglu-pribadaču, zatvorio oči i probio hartiju iglom. „I to je jedan od načina“, mislio je.

Bilo mu je neprijatno kad je video da je igla probila ime poslednje osobe.

- Baš sam glup! - uzviknu Herkul Poaro. - Kakve veze ima ovde onaj mladić u košulji s kornjačama?!

Ali zatim je razmišljao da je svakako postojao neki razlog zbog kojeg je uvrstio onog tipusa u ovaj spisak. Setio se onog dana kad je sedeo u „foliji“ i iznenađenja koje se ocrtao na mladićevom licu kad ga je tamo ugledao. Lice ne baš ljubazno uprkos mladalačkoj svežini. Izraz okrutan i drzak. Mladić je došao tamo s nekom namerom. Da se nađe s nekim, a verovatno je to bio neko s kim ili nije želeo ili nije mogao da se vidi. Sastanak koji nije bio prijatan. Grešni sastanak. Nešto što je imalo veze s ubistvom?

Poaro nastavi sa rezonovanjem. Mladić koji je stanovao u Omladinskom hotelu... koji bi, dakle, ostao u tom kraju najviše dve noći.

Da li je slučajno došao tamo? Je li to bio jedan od mnogobrojnih studenata koji posećuju Veliku Britaniju? Ili je došao sa određenom namerom, da se nađe s nekom određenom osobom? Na dan vašara moglo je to izgledati kao prigodan, slučajan sastanak... i nije isključeno da je tako i bilo.

Poaro okrete list svoje beležnice i napisa: „Je li istina da je ledi Stjubs naložila gđici Brevis da odnese užinu Marleni? Ako nije istina, zašto gđica Brevis to tvrdi?“

Počeo je da razmatra tu tačku. Gospođica Brevis mogla je i sama doći na ideju da užinu odnese dole Marleni. Ali ako je tako, zašto to jednostavno nije kazala? Zašto je lagala govoreći da joj je to naredila ledi Stjubs? Možda zato što je došavši u kućicu na keju našla Marlenu mrtvu? To bi bilo apsurdno, ukoliko ona sama nije krivac.

Gospođica Brevis nije bila žena nervozna ni bujne mašte. Da je našla devojkju mrtvu, sigurno bi odmah sve alarmirala.

Zadržao je neko vreme pogled na ispisanim pitanjima. Osećao je da se iza tih reci krije uputstvo od neuporedive važnosti, usmereno ka istini. Posle pet-šest minuta sabranog razmišljanja opet je nešto napisao.

„Etjen de Suza izjavljuje da je pisao svojoj rođaki tri nedelje pred svoj dolazak u Nes-Haus. Je li ta tvrdnja lažna ili tačna?"

Poaro je skoro bio uveren da je tvrdnja lažna. Prisetio se scene za stolom, za vreme prvog doručka. Izgledalo mu je da nije bilo nikakvog razloga da se ser Džordž i ledi Stjubs prave kao da su iznenađeni i da ona glumi strah koji nije osećala. Nije uspevao da sagleda kakav bi cilj time mogli postići. A ako pretpostavimo da je de Suza lagao - zbog čega je lagao? Da bi ostavio utisak da je njegova poseta bila najavljena i povoljno primljena? Moglo je biti i tako, ali taj razlog je izgledao sumnjiv ili dvosmislen. Svakako nije postojao dokaz da je ono pismo bilo upućeno ili primljeno. To je bio de Suzin pokušaj da se utvrdi njegova dobra namera... da bi njegov dolazak, čak i očekivanje, izgledali sasvim prirodni? Tačno je da ga je ser Džordž najprijateljskije primio iako ga nije poznavao.

Poaro zaslade. Misli su mu došle do mrtve tačke. Ser Džordž nije poznavao de Suzu. Njegova žena, koja ga je poznavala, nije ga videla. Ima li tu, ipak, možda, nečega? Da li bi bilo moguće da onaj Etjen de Suza, koji je onog dana došao na vašar, nije bio pravi Etjen de Suza? Mislio je o toj ideji, ali nije uspeo ni u tome da vidi neke svrhe. Šta bi dobio lažni de Suza da je došao umesto pravog? U svakom slučaju, lažni ili pravi, de Suza ne bi imao nikakve koristi od Hetine smrti. Kako je policija utvrdila, Heti nije imala novaca izuzev onog što joj je muž davao.

Na dan de Suzinog dolaska u Nes-Hauz jedno je lice bilo ubijeno, a možda i drugo. Gospođa Folijat je kazala da ne treba voditi računa o

melodramskim Hetinim izrazima. To je vrlo uporno rekla i ponovila.

Poaro skupi obrve i udari pesnicom o naslon fotelje.

- Uvek i neprestano se vraćamo na gospođu Folijat... Ona je ključ svega. Kad bih znao ono što ona zna... Dosta sada! Ne mogu da ostanem dalje da razmišljam, ovako, u ovoj fotelji. Sešću u voz i otići ću da vidim gospođu Folijat u Devonu.

Herkul Poaro kolebljivo zastade pred teškom gvozdenom kapijom Nes-Hauza. Okom prelete prostor sve do zavijutka puta koji se pružao pred njim. Leto je bilo na izmaku. Sa stabala je već bilo počelo da tiho pada smeđezlatasto lišće. Obližnji travnjaci bili su tu i tamo prošarani sitnim ljubičastim ciklamama.

Poaro uzdahnu. Iako nije bio raspoložen ipak ga je lepota Nes-Hauza očaravala. Nije bio veliki obožavalac divlje prirode. Njemu se sviđalo sve što je bilo uređeno i elegantno; pa ipak nije mogao odoljeti da se ne divi nežnoj divljoj lepoti stabala i neuredno razbacanog žbunja.

S leve strane nalazila se mala bela čuvareva kućica sa nadsvođenim ulazom. Posle podne je bilo divno i gđa Folijat verovatno nije bila kod kuće. Sigurno je šetala negde naokolo sa svojom kotaricom ili je bila u poseti kod prijatelja u okolini. Imala je mnogo prijatelja.

Poaro lagano zakuca. Posle nekoliko sekundi začu korake koji su se približavali iznutra... tiho i sporo, skoro kao da se kolebaju. Zatim se otvoriše vrata i u njihovom okviru se pojavi gđa Folijat. Poaro se iznenadi kad je ugleda onako ostarelu i krhku. Ona ga je trenutak posmatrala kao da ne veruje, a zatim uzviknu: - Gospodine Poaro!!

Za trenutak se Poarou učini da u njenim očima vidi iskru straha. Učtivo je zapita: - Možete li da me primite, gospođo?

- Ali, naravno!

Pošto se odmah snašla, propustila ga je i odvela u svoje obitavalište. Bilo je tu nekoliko delikatnih statueta iz Kelsa poredanih na kaminu, zatim nekoliko malih fotelja vrlo ukusno izrađenih u ručnom duborezu, a na stolu servis za čaj iz Derbija. Gospođa Folijat reče:

- Idem da donesem još jednu šolju.

Poaro se napravi kao da protestuje, ali ona ga nije slušala.

- Malo čaja morate popiti, svakako.

Kad je gđa Folijat izašla, Poaro je sve naokolo razgledao. Na jednom stolu ležao je započeti rad: čipkani prekrivač za stolicu u kome je bila udenuta igla za pletenje. Uza zid bila je velika polica sa knjigama. Po zidovima je bilo izvešano nekoliko minijatura i izbledela fotografija u srebrnom okviru koja je prikazivala jednog čoveka u uniformi sa ufitiljenim brkovima i slabačkom bradom.

Gospođa Folijat se vratila sa šoljom i tanjirićem.

Poaro je zapita: - Vaš suprug, madam?

- Da. - Primitivši da njegov pogled seta po celom zidu pa preko polica za knjige kao da traži ostale fotografije, ona naglo reče: -Ne volim mnogo fotografije. Vuku me suviše u prošlost. - A nju treba zaboraviti. Suve grane treba odseći.

Poaro se setio da je, pri prvom susretu, gđa Folijat radila makazama oko grmlja na padini i da je tada kazala nešto u vezi sa suvim granjem. Zamišljeno ju je pogledao kao da je hteo da oceni njen karakter. Zagonetna žena, koja je i pored krhke i učtive privlačnosti imala svoju okrutnu stranu. Žena sposobna da seče suvo granje ne samo sa stabala nego i iz samog života...

Gospođa Folijat sede i napuni solju čajem.

- Bila sam iznenađena kad sam vas videla. Nisam mislila da ćete ponovo doći u ove krajeve.

- Nisam, baš, na prolazu... - reče Poaro.

- Ne? - Gospođa Folijat je naglasila pitanje podigavši obrve.

- Moj dolazak u ovaj kraj je nameran.

Ona nastavi da ga prodorno posmatra, kao da pita šta hoće.

- Delimično sam došao i da vas vidim, madam.

- Zaista?

- Pre svega... ima li novosti o leđi Stjubs? Gospođa Folijat strese odrečno glavom.

- Neki dan je more izbacilo u Komvalu jedan leš - odgovori. -Džordž je otišao da ga vidi ne bi li ga identifikovao. Ali to nije bila ona. Žao mi je mnogo Džordža. To je bila strahovita napetost živaca.

- Veruje li još uvek da mu je žena u životu?

- Smatram da je sada već izgubio sve nade. Konačno, da je Heti živa ne bi joj uspeo da se još uvek krije, sa svom štampom i policijom koje su radi nje mobilisane. Čak i da joj se desilo nešto kao, recimo, gubitak pamćenja... do sada bi je policija već bila pronašla, zar ne?

- Rekao bih da je tako - odgovori Poaro. - Da li policija i dalje traga?

- Pretpostavljam. Svakako. Ali ne znam tačno.

- Ali ser Džordž se više ne nada...

- On to ne kaže - objasni gđa Folijat. - U poslednje vreme ga nisam viđala. Bio je skoro uvek u Londonu.

- A, o ubijenoj devojci...? Ni tu nema napretka?
- Koliko ja znam, nema... - Gospođa Folijat dodade: - Izgleda da je to neki besmisleni zločin... apsolutno bez motiva... Jadna devojka...
- Vidim da vas još uzbuđuje pomisao na jadnu malu, madam.
- Čini mi se da nas, kada ostarimo, svačija smrt, naročito mladih osoba, uzbuđuje preko mere. Mi stari čekamo da umremo, ali ta devojka je imala pred sobom ceo život.
- Možda to i ne bi bio naročito interesantan život...
- Sa našeg stanovišta možda i ne bi, a za nju je mogao biti.
- Pa čak i ako, kako rekoste, mi stariji moramo da očekujemo smrt - ubaci Poaro - mi je, u stvari, ne želimo. Ja, na primer, ni najmanje! Uvek nalazim da je život interesantan.
- Toliko sam umorna, gospodine Poaro. Kad kucne moj čas ne samo da ću biti spremna nego i zahvalna.

Poaro baci na nju hitar pogled. Pitao se u tom trenutku, kao što se uostalom još jednom zapitao, da li ta žena nije boleš na, žena koja možda ima predosećanje ili je čak sigurna da joj se bliži kraj. Na drugi način nije sebi mogao da predstavi taj njen stav razočaranja i napuštenosti. Emi Folijat je kroz mnoge nevolje, gubitak kuće i bogatstva, smrt svojih sinova. I sve je to nadživela. Odsekla je „suve grane“ kako je to sama nazivala. Ali sada je postojalo u njenom životu nešto što nije mogla da odseče, što nije mogla da od sebe odbaci, što niko od nje nije mogao da otkine. Ako to nije bila fizička boleš t, šta je moglo biti? Ona se iznenada nasmeši kao da je pročitala njegove misli.

- U stvari, znate, gospodine Poaro, ja nemam mnogo razloga da živim - reče. - Imam puno prijatelja, ali nijednog užeg srodnika, nikakve porodice.

- Imate svoju kuću.

- Mislite Nes-Hauz? Da...

- To je vaša kuća iako materijalno pripada ser Džordžu, zar nije tako? Sada, kad je ser Džordž otišao u London, možete da ga zamenjujete...

Ponovo ugleda iskru straha u njenim očima. Kad je zatim gđa Folijat progovorila, u njenom se glasu osećao hladan prizvuk.

- Apsolutno ne shvatam šta želite da kažete, gospodine Poaro. Ja sam zahvalna ser Džordžu što mi je izdao pod kiriju ovaj stan, ali ja tu stanujem kao kirajdzija. Plaćam mu godišnje određenu sumu novaca za to što ovde stanujem, ali s pravom da mogu šetati i prolaziti po čitavom terenu imanja.

- Izvinjavam se, madam. Nisam imao nameru da vas uvredim.

- Nema sumnje, ja sam vas pogrešno shvatila - odgovori hladno gđa Folijat.

- Ovo je divan predeo - reče Poaro. - Lepa kuća, krasno imanje. Ovde se diše vazduh velikog mira i široke vedrine.

- Da. - Lice gđe Folijat se ozari. - To smo uvek osećali. Ja sam još kao dete imala to osećanje, kad sam prvi put ovde došla.

- Ali da li i sada postoji taj isti mir, ista vedrina, madam?

- Zašto da ne?

- Jedan nekažnjen zločin - reče Poaro. - Prolivena nevina krv. Ne može biti mira dok god se ta senka diže nad ovim imanjem. Verujem da i vi to znate, madam.

Gospođa Folijat ne odgovori ništa. Ne pomače se s mesta niti išta reče. Sedela je nepokretna i neosetljiva i Poaro nije mogao da oseti

šta ona sada misli. Nagnu se malo napred i nastavi:

- Madam, vi znate mnoge stvari... možda sve... o ovom zločinu. Znaete ko je ubio onu devojkju i zbog čega ju je ubio. Znaete ko je ubio Heti Stjubs i možda znaete i mesto na kome sada leži njen leš .

Tada gđa Folijat progovori oštrim i jakim glasom:

- Ne znam, ništa ne znam! Ništa!

- Možda sam se rđavo izrazio. Ne „znaete“, nego „pogađate“, madam. U to sam sasvim uveren.

- Izvinite, ali sada postajete nerazumljiv!

- Ne nerazumljiv... nego nešto sasvim različito. Rekao bih: opasan...

- Opasan? Za koga?

- Za vas, madam. Dok god čuvate za sebe i u sebi ono što znaete, vi ste u opasnosti. Ja poznajem kriminalce bolje nego vi, madam.

- Već sam vam kazala. Ništa ne znam.

- Onda, možda, imate izvesnih sumnji...

- Nikakvih sumnji.

- To, madam, izvinite, nije tačno.

- Govoriti jednostavno na osnovu sumnje bilo bi nepravično... čak i zlobno.

Poaro se naže bliže: - Zlobno kao i ono što se ovde dogodilo pre više od mesec dana?

Ona ustuknu nazad u fotelju, sva se skupi u sebe i kao šapatom progovori:

- Ne govorite mi o tome. - Zatim kroz dug i drhtav jecaj dodade: -
Uostalom, sada je sve već prošlo. Gotovo je... i svršeno.

- Kako to možete da tvrdite, madam? Kažem vam, iz ličnog iskustva,
da sa jednim zločincem nikada nije svršeno.

Ona strese glavom.

- Ne. Ne. Svršeno. A, u svakom slučaju, ja ne mogu tu ništa da
uradim. Ništa.

On naglo ustade i otpoče ukočeno da je posmatra. Ona skoro ljutilo
uzviknu:

- Do đavola, čak se i policija odrekla! Poaro zavrte glavom.

- O, ne madam, tu ste u zabludi. Policija ne odustaje. Niti ja.
Upamtite što vam kažem, madam. Ja, Herkul Poaro, ne odustajem!

Bio je to finale u velikom stilu.

Poglavlje XVII

Pošto je napustio Nes, Poaro ode u samo mesto i zatraži da mu pokažu kuću Tjukerovih. Prvo kucanje na vrata ostade bez odgovora jer je bilo prigušeno oštrim kricima gđe Tjuker koji su dopirali iz unutrašnjosti stana.

- ...I gde ti je glava, Džime Tjukeru, da uđeš ovamo s tim cipeletinama i da mi isprljaš linoleum?! Kažem ti jednom zasvagda! Celo jutro sam ga glačala i mazala, i pogledaj sada kakvu si svinjariju napravio!

Prigušeno mrmljanje bila je reakcija gospodina Tjukera na te ženine primedbe. Uglavnom, to je bilo pomirljivo mrmljanje i gundanje.

- Nema razloga da ubuduće zaboravljaš na ovo što sam ti kazala! I sve to zbog manije da slušaš preko radija one glupave i idiotske sportske izveštaje. Do đavola, nisi mogao da nađeš dva minuta da skineš to čudo od blata sa cipela! A ti, Gari, pazi šta radiš s tom karamelom. Neću da vidim prljave prste na srebrnoj činiji! Merilin, neko je pred vratima!

Vrata se oprezno otvoriše i jedna devojčica od deset do dvanaest godina pomoli glavicu podozrivo posmatrajući Poaroa. Velika karamela joj je nadimala obraz. Bila je to ugojena devojčica, sa sitnim plavim očima i podsećala je na malo prasence.

- Tu je jedan gospodin, mama - povika.

Gospođa Tjuker, razbarušene kose koja joj se spuštala niz crveno, užareno lice, pojavi se na vratima.

- Kakva roba, šta? - reče skoro ljutilo. - Ništa nam ne treba! -Prekide odjednom kao da se tog lica odnekuda priseća. - De! Da li grešim ili sam vas onoga dana videla među policajcima?!

- Žalim, gospođo, što vas podsećam na bolne trenutke. Gospođa Tjuker baci upitni pogled na noge Poaroa, ali njegove šiljate lakovane cipele bile su prešle samo glavnu ulicu. Na njenom uglačanom linoleumu neće dakle ostaviti tragove blata.

- Uđite, gospodine, molim, izvolite - reče idući unazad i otvarajući jedna vrata s leve strane.

Poaro uđe u mali salon, vrlo lepo opremljen, u kome je bilo pokućstva čak iz XVI veka, jedan okrugli sto, dve geranske vaze, komplikovan mesingani zaštitnik za peć i bezbroj porculanskih predmeta.

- Sedite, gospodine, molim. Ne sećam se više .vašeg imena. Staviše, verujem da ga nikada nisam ni znala.

- Zovem se Herkul Poaro. Nalazeći se slučajno u ovom kraju, došao sam da vam izjavim svoje saučešće i da čujem ima li šta novo. Da li je otkriven ubica vaše ćerke?

- Ni govora - gorko odgovori gđa Tjuker. - I pošto već mene pitate, kazaću vam da je to - sramota! Policija se mnogo ne zamara kad je u pitanju svet kao što smo mi. Šta je, uostalom, policija? Ako su svi kao Bob Hoskins, onda me čudi da čitav narod nije gomila zločinaca. On ne radi ništa drugo nego posmatra automobile koji se zaustavljaju na ledini.

U tom trenutku gospodin Tjuker, koji je bio skinuo cipele, pojavi se na vratima u čarapama na nogama. Bio je visok i krupan čovek, okruglog crvenog lica dobroćudnog izraza.

- Policija vrši svoju dužnost - reče promuklim glasom, ona ima svojih briga kao i svi ostali. Ti manijaci ne otkrivaju se tako lako. Svi oni izgledaju kao vi ili kao ja, ako sam dovoljno jasan - dodade govoreći direktno Poarou.

Devojčica, koja je otvorila vrata Poarou, pojavi se iza svog oca a jedan osmogodišnji dečak proturi svoju glavicu iza njegovih leđa. Svi su radoznalo posmatrali Poaroa.

- Ovo je vaša najmlađa ćerka, pretpostavljam - reče Poaro.

- Da, to je Merilin - odgovori gđa Tjuker. - A ovo je Gari. Dođi da se pozdraviš sa gospodinom, Gari, i budi vaspitan.

Gari se izgubi nekuda.

- Prilično je stidljiv - objasni njegova majka.

- Vi ste bili ljubazni - reče gospodin Tjuker - da nas upitate za obaveštenja. Ali, bilo je to strašno, zaista.

- Malopre sam posetio gospođu Folijat - reče Poaro. - I ona izgleda potresena.

- Od onda joj nije dobro - primeti gđa Tjuker. - Onako stara, pa još taj udarac, i da se sve to desi u njenoj kući...

Poaro još jednom primeti da ovde svi, makar i nesvesno, govore o Nes-Hauzu kao da još uvek pripada gđi Folijat.

- Kome je pala na pamet ideja da baš Marleni dodeli ulogu žrtve? - zapita.

- Onoj gospođi iz Londona, koja piše knjige - odgovori spremno gđa Tjuker.

Poaro na to umesno primeti:

- Ali ona je strankinja ovde, i nije poznavala vašu ćerku.

- Gospođa Masterton je organizovala devojke - reče gđa Tjuker. - Verovatno je ona predložila Marlenu. I moram da kažem: Marlena je bila sva srećna.

Poaro još jednom oseti da će završiti u ćorsokaku. Ali sada je shvatao ono što je osećala gđa Oliver kad ga je pozvala da dođe. Neko je radio u tami i postigao je preko uglednih ličnosti ono što je hteo. Preko gospođe Oliver i Masterton. One su tu bile istaknute...

- Često sam se pitao, gospođo Tjuker - nastavi - da li je Marlena poznavala toga... hm... recimo... manijaka.

- Ona nije mogla poznavati nijednu osobu te vrste - primed gđa Tjuker.

- Ah, ali, kako je malopre primetio vaš suprug, vrlo je teško raspoznati takve tipove, te manijake. I, kad ih čovek posmatra, ne razlikuju se... hm... od mene i od vas. Neko je mogao da otpočne razgovor sa Marlenom na vašaru, ili možda i pre, negde. Mogao je da se s njom sprijatelji u jednom sasvim naivnom obliku. Možda joj je, recimo, dao neki poklon.

- O, ne, gospodine, ništa od svega toga. Marlena ne bi primila poklone od nepoznatog lica. Dobro sam je ja vaspitala u tom pravcu.

- Da, ali mogla je poverovati da tu nema ničeg rđavog - navaljivao je Poaro. - Ako bi joj, na primer, nešto poklonila jedna ljubazna gospođa...

- Mislite neko kao mlada gospođa Ledž, dole u Maji Koledžu?

- Eto, recimo, tako... - odgovori Poaro. - Tako neko...

- Jednom je poklonila Marleni ruž za usne - ispričala je gđa Tjuker. - Pobesnela sam. „Teško tebi, Marlena, ako tu svinjariju staviš na usne, kazala sam joj. Ne slušaj ono što pričaju gospođe iz Londona. Njima pristoji da se mackaju po licu i da stavljaju crno na oči. Ali ti si dobra devojka i bićeš ljubazna da opereš lice vodom i sapunom čak i kad budeš punoletna", rekla sam joj.

- Samo, nije poslušala, pretpostavljam - dobaci smeškajući se Poaro.

- Kad ja nešto kažem, onda je tako! - odgovori mu gđa Tjuker. Debela Merilin odjednom se podrugljivo nasmeja. Poaro je dobroćudno pogleda i nastavi: - Drugo joj ništa nije poklanjala gospođa Ledž?

- Čini mi se jedan šal ili tako nešto... stvar koja joj više nije bila potrebna. Nešto zgodno, ali ne skupoceno ni fino. Znam da razlikujem kvalitet robe. Kao devojka sam radila u Nes-Hauzu. U ono vreme gospođe nisu nosile upadljive boje ni sve ove najlone i perlone, nego čistu, dobru svilu.

- Devojke vole da se kindure i kite - uplete se gospodin Tjuker blagonaklono. - Ja prvi nisam protiv malo drečavijih boja, ali neću da čujem za onu svinjariju od ruža za usne.

- Ponekad sam bila stroga i oštra prema njoj - nastavi gđa Tjuker dok joj se oči iznenadno ovlažiše suzama - i, eto, tako... ostavila nas je zauvek. Ah, samo pogrebi i nevolje u ovo poslednje vreme.

- Jeste li pretrpeli i dragih gubitaka? - taktično zapita Poaro.

- Otac moje žene... - objasni gospodin Tjuker. - Vraćao se čamcem iz krčme s one strane reke, kasno u noći, i sigurno je krivo stavio nogu, u onoj pomrčini, da se popne na obalu, pa se stropoštao u reku... Istina, u njegovim godinama trebalo je da mirno sedi kod kuće, ali ti starci su ponekad nemogući. Uvek je bio tamo, na keju...

- Kad su u pitanju čamci, moj otac je mnogo znao - reče gđa Tjuker. - Još odavno on je vodio brigu o čamcima gospodina Folijata, pre mnogo i mnogo godina. Samo, eto, ipak, to nije toliko težak gubitak: prešao je devedeset godina i bio je težak u mnogo čemu. Uvek je naokolo blebetao kojekakve gluposti, jednu za dragom. Naravno, sahranili smo ga kako treba... a dve sahrane... staju veoma mnogo.

Ta ekonomska razmatranja trgla su malo Poaroa... i probudila su u njemu jedno uspavano sećanje.

- Jedan starac... na keju? Sećam se da sam razgovarao s njim...

Zvao se?...

- Merdl, gospodine. To je moje devojačko prezime.

- Ako se ne varam, vaš otac je bio glavni baštovan u Nesu?

- Ne. To je bio moj stariji brat. Merdlovi su godinama bili u Nesu, ali sad su se svuda raspršili. Poslednji je ostao moj otac.

Poaro reče poluglasno:

„Folijatovi će uvek biti u Nes-Hauzu“...

- Kako rekoste, gospodine?

- Ponovio sam ono što mi je vaš otac rekao na keju.

- A, pričao je on sve i svašta. Svakojake gluposti. Često smo ga morali prinuditi i da oporekne neke izjave koje su zaista bile budalaste i glupe...

- Dakle, Marlena je bila unuka staroga Merdla - otkri Poaro. -Da, da, sada počinjem da shvatam... - Trenutak je ćutao. - Vaš otac se utopio u reci, rekoste?

- Da, gospodine. Popio je malo više... A odakle mu novac, ne bih znala da vam kažem. Naravno, tamo na keju dobijao je počesće bakšiš kad je pomagao oko čamaca ili oko smeštaja motornih čamaca. A, kako je, samo, lukavo umeo da krije svoje pare! Naravno, popio je malo više... I tako je pao u vodu i udavio se. Telo mu je pronađeno tamo na obali, dole ka Helmautu, sutradan. Samo, ipak, čudno je da mu se to nikada ranije nije desilo... Devedeset i druga godina, oslabljen vid...

- Zaista, ranije mu se tako nešto nikad nije dešavalo...

- Ph... znate, nesreća se može desiti pre ili posle...

- Nesrećan slučaj... hm... - ubaci Poaro iznenada - čisto sumnjam...

Ustade zatim mrmljajući:

- Trebalo je to da pogodim. Prošlo je vreme... Praktično, to mi je rekla unuka...

- Kako rekoste, gospodine?

- Ništa, ništa - odgovori Poaro. - Izjavljujem vam ponovo duboko saučešće zbog gubitka vaše ćerke i oca.

Steže ruku supruzima Tjuker i ode.

„Bio je pravi idiot, reče u sebi. Veliki idiot. Sve sam pogrešno video“.

- Pssst, gospodine.

Neko ga je oprezno zvao. Poaro pogleda unaokolo. Blizu kućnog zida, u senci, stajala je mala, debela Merilin. Dade mu znak da joj se približi i prošaputa:

- Mama ne zna sve. Marlena nije dobila onaj šal od one gospođe dole u varoši.

- Nego kako je dobila?

- Ona sama je to kupila u Torkveju. I još neki ruž i parfem... I jednu teglicu sa kremom za lice... - nasmeja se. - Mama to ne zna. Marlena je sve bila sakrila u dno svoje fioke, ispod lanenih majica. Kad je odlazila u bioskop, ulepšavala se u toaletu pre nego što bi stigao autobus.

- Ali, zar mama nije našla te stvari posle smrti tvoje sestre?

- Nije - odgovori. - Sada su kod mene... u mojoj fioci. Mama to ne zna.

Poaro je pažljivo pogleda. - Izgleda mi da si ozbiljna devojčica, Merilin.

Merilin se nasmeja, kao u neprilici. - Gospođica Berd kaže da nikada neću naučiti gramatiku...

- Nije sve u gramatici... - reče Poaro. - Nego, kaži mi kako je Marlena dolazila do novca za te stvari?

Merilin poče ozbiljno da posmatra cev za vodovod.

- Ne znam - reče.

- Ja verujem da ti znaš - navaljivao je Poaro.

Izvadio je zatim iz džepa pola krune kojoj je posle toga dodao još pola druge krune.

- Čini mi se da postoji u prodaji novi ruž, sjajan, koji se zove „Vatreni poljubac“...

- To mora da je „bomba“! - reče Merilin, pružajući ruku ka novcu. Spuštenim glasom nastavi zatim: - Uhodila je naokolo parove, znate. I onda im je obećavala da neće nikome kazati, a oni su joj davali poklone... razumete li?

Poaro spusti novac u devojčinu ruku: - Razumem.

Zatim je pozdravi i ode.

Sada su mnoge stvari došle na svoje mesto. Sve još nisu bile objašnjene, ali bio je na dobrom tragu. Trasa je bila jasna već od prvog početka, samo da je umeo da je brzo sagleda... Onaj prvi razgovor sa gdom Oliver, pa neke slučajno izgovorene reci Mihaela

Vajmana, vrlo značajan razgovor sa starim Merdlom na keju, jedna rečenica koju je izgovorila gđica Brevis... Dolazak de Suze...

Blizu pošte nalazila se javna telefonska govornica. Poaro uđe i pozva jedan broj, a malo docnije već je razgovarao sa inspektorom Blendom.

- O, gospodine Poaro, odakle govorite?

- Odavde, iz Neskomba.

- Ali juče posle ručka bili ste u Londonu!

- Dobrim vozom stiže se ovamo za tri i po sata - odgovori Poaro. - Imam nešto da vas pitam.

- Da?

- Kakvu je vrstu jahte imao Etjen de Suza:

- Čini mi se da pogađam vašu misao, ali mogu vas uveriti da nije bilo ništa slično... Nije bila podešena za krijumčarske svrhe, ako ste na to mislili. Ni dvostrukog dna, ni tajnih skrovišta. Da ih je bilo, mi bismo ih svakako otkrili. Jedan leš ne bi tamo našao dovoljno prostora m'gde.

- U zabludi ste; ne aludiram na to. Hteo bih jedino da znam da li je to bila jahta od neke veće vrednosti ili ne.

- O, vrlo luksuzna. Mora da je stajala đavola i po...

- Sasvim tačno - reče Poaro. Govorio je samozadovoljnim tonom tako da se Blend iznenadio.

-I?

- Etjen de Suza je bogataš - odgovori Poaro. - To je od neobične važnosti...

- Zbog čega?
- Jer se slaže s mojom idejom.
- Imate, dakle, neku ideju?
- Imam. Konačno! Do sada sam baš bio budala.
- Hoćete da kažete da smo svi zajedno bili budale?
- Ne - odgovori Poaro - govorim samo o sebi lično. Vi ste imali sreću da me navedete na sasvim jasan trag, a ja ga nisam video.
- I sada ste konačno našli neki trag?
- Mislim da jesam.
- Slušajte, gospodine Poaro...

Ali Poaro je već bio prekinuo vezu. Pošto je prevrnuo sve džepove da bi pronašao sitninu, pribeležio je lični poziv za gđu Oliver na svoj broj u Londonu.

- Ali ne smetajte gospođi - požurio je da doda telefonistkinji. -Ako radi, nemojte je zvati na telefon.

Setio se da mu je gđa Oliver jednom prilikom ozbiljno zamerila.

Je prekinuo njenu stvaralačku misao i time lišio svet jednog uzbudljivog dela kriminalističke literature, zasnovanog na majici sa dugačkim rakavima. Samo, telefonska centrala nije bila na tolikoj visini da je želela oceniti njegovu skrupuloznost.

- Pa, dobro - upita glas - hoćete li dati lični poziv ili ne?
- Hoću - odgovori Poaro, žrtvujući stvaralački genije gđe Oliver na oltar svoga nestrpljenja. Kad je začuo glas gđe Oliver, s olakšanjem je odahnuo. Prekinuvši njegova izvinjavanja, ona jakim glasom reče:

- Sjajna ideja što mi telefonirate! Upravo sam se spremala da izađem zbog jednog javnog sastanka na kome je trebalo da govorim o temi „Kako pišem moje romane“. Sada, međutim, mogu da naredim mojoj sekretarici da ih obavesti da sam neopozivo zauzeta i da ne mogu doći.

- O, madam, ne treba da zbog mene odustanete...

- Koješta... odustati! - uzviknu veselo gđa Oliver. I inače bih tamo ostavila glup utisak. Šta se, u stvari, može reći o tome na koji način neko piše svoja dela? Da najpre smišlja šta da piše i kad smisli, onda sedne i piše. To je sve. Na to bih upotrebila svega tri minuta i onda bi sastanak bio završen a svi bi ostali otvorenih usta.

- Upravo, vidite, i ja bih hteo da vas pitam o vašem načinu pisanja...

- Samo izvolite - pristade gđa Oliver. - Ali, verovatno, neću umeti da vam odgovorim ništa drugo osim da... sednem i pišem. Pričekajte samo pola minuta, na glavi imam jedan strašno smešan šešir... to je bilo zbog govora na sastanku... i moram da ga skinem. Grebe me po čelu... - Usledila je trenutna pauza a zatim se ponovo začu glas gđe Oliver, samo nešto živahniji: - Šeširi su danas, je l te, samo simboličan znak? Mislim, ne nose se više iz nekih razumnih razloga, na primer da bi glavi bilo toplo, da bi se zaštitili od sunčane žege ili sakrili lice od sveta koji ne želimo da sretnemo. Izvinite, gospodine Poaro, nešto ste rekli?

- Bio je to samo uzvik. Izvanredno, madam! - Poarooov glas bio je pun poštovanja. - Vi me uvek inspirišete nečim. Sada ste mi dali još jedan podatak, još jednu indiciju za rešenje mog problema. Dozvolite mi jedno pitanje. Poznajete li nekog atomskog naučnika, madam?

- Da li poznajem nekog atomskog naučnika? Ne bih znala da vam kažem... Možda i poznajem. To jest, poznajem profesore. Samo nikad tačno ne znam šta oni rade.

- Pa ipak ste među lica koja su sumnjiva u vašem „lovu na ubicu“ uveli jednog atomskog naučnika.

- Ah, onaj! Tek toliko da budem u duhu vremena. Znae, kad sam prošlog Božića otišla da kupim poklone za moje unučice, našla sam samo igračke u duhu astronauta, stratosfere i superzvučnih aviona, pa sam tako, kad sam počela da razmišljam o „lovu na ubicu“, pomislila: „Bolje da upletem jednog atomskog naučnika, da bih bila savremena...“ Jer, konačno, ako mi ustreba poneki naučni termin, uvek mogu da se obratim na Aleka Ledža.

- Alek Ledž... suprug Sali Ledž? On je atomski naučnik?

- Da. Ne iz Harvela. Odnekuda iz Galeš a, Kardifa ili Bristola? Ph, na kraju, eto... i ja poznajem jednog atomskog naučnika.

- A možda vam je slučajno sklopljeno poznanstvo u Nes-Hauzu dalo tu ideju. Ali njegova supruga nije Jugoslovenka.

- O, nije - protestovala je gđa Oliver. - Sali je stopostotna Engleskinja.

- Šta vas je, onda, navelo na ideju o supruzi Jugoslovenki?

- Zaista ne bih znala... Izbeglice, možda... ili studenti? I sve one strane devojke iz Omladinskog hotela koje su samovoljno prolazile preko šume i natucale engleški...

- Vidim... Da, sada mnogo štošta shvatam.

- Bilo bi i vreme... - primeti gđa Oliver. - Čini mi se da do sada ništa niste shvatili.

- Ne može sve odjednom da se shvati - branio se Poaro. - Policija je otišla stranputicom.

- O, policija! - uzviknu gđa Oliver. - Kad bi na čelu Skotland Jarda bila žena...

- Stvar je složena. Vrlo složena. Ali sada... kažem vam to u poverenju... sad sam tu!...

- Htela bih da vidim... Ali, međutim, desila su se dva ubistva.

- Tri! - ispravi je Poaro.

- Tri ubijena? Ko je treći?

- Jedan starac, zove se Merdl.

- Ništa o tome nisam znala - reče gđa Oliver. - Je li bilo nešto u novinama?

- Nije. Do sada su svi verovali da je posredi nesrećni slučaj.

- A nije bio nesrećan slučaj?

- Ne, nije - potvrdi Poaro.

- Dobro, pa kažite mi ko je bio... ili, možda, ne možete preko telefona?

- Te stvari se ne govore preko telefona - molećivo reče Poaro.

- Onda vas napuštam.

- Samo trenutak - zamoli je Poaro. - Imam još nešto što hoću da vas pitam. Dakle... sačekajte... šta je ono bilo?

- Znak starosti - našali se gđa Oliver. - I meni se to dešava.

- Bilo je nešto... neki mali detalj, naročiti detalj... to me je mučilo. Bio sam u kućici na keju...

Trudio se da se seti. Svežanj novina i ilustracija. Reci koje je Marlena naškrabala po krajevima stranica... „Albert ide sa Dorinom"... Imao je osećaj da tu nešto nedostaje... nešto o čemu je hteo pitati gđu Oliver.

- Jeste li još tu, gospodine Poaro? - zapita gđa Oliver. Iz centrale su međutim produžili vezu, pošto je Poaro izjavio da govori dalje. Zatim nastavi:

- Još ste tu, madam?

- Svakako, tu sam - čuo se odgovor gđe Oliver. - Ne žalimo novac pitajući jedno drugog da li smo još tu. I, na čemu smo?

- Nešto vanredno važno. Sećate li se vašeg „lova na ubicu"?

- Kako da se ne sećam. Praktično, mi smo o tome i razgovarali. Pa?

- Učinio sam strahovitu grešku - objasnio je Poaro. - Zato što nisam pročitao vaš siže određen za učesnike „igre". U odnosu na ozbiljan zadatak da otkrijem zločinca, izgledalo mi je to nevažnim. I... tu sam upravo pogrešio. A, bilo je vrlo važno. Vi ste osećajna osoba, madam. Prepuštate se atmosferi koja vas okružuje i ličnostima osoba koje susrećete. I sve se to odražava u vašem radu. Naravno, ne očevidno, ali to je inspiracija iz koje vaš plodni mozak izvlači svoja ostvarenja.

- To je vrlo simpatičan kitnjasti način razgovora - reče veselo gđa Oliver. - Ali šta, u stvari, hoćete?

- To da ste vi u pogledu ovog zločina uvek znali više nego što ste i sami toga bili svesni. Sada dolazimo na moje pitanje... U vreme kad ste zamislili vaš „lov na ubicu", da li ste bili predvideli da će leš biti otkriven u kućici na keju?

- Nisam.

- Gde ste nameravali da to bude?

- U onoj maloj kolibici, sakrivenoj između rododendrona, blizu kuće. Mislila sam da je to baš zgodno mesto. Ali tada mi je neko, ne sećam se više ko, počeo da daje sugestije da bi bilo bolje da se to dogodi u „foliji“... U redu, samo ta ideja bila je apsurdna! Jer tamo je lako mogao svako da dođe i nađe „leš“, a da nije sledio nijednu indiciju.

- Aha. I tako ste odlučili da to bude u kućici...?

- Tačno. U stvari, kućici se nije ništa moglo prigovoriti, iako sam ja bila mišljenja da bi bilo bolje u kolibi.

- Da, da, to je tehnika na koju ste ukazali prvoga dana. Još nešto. Sećate li se da je na jednoj od novina koje su bile date Marleni bila napisana poslednja indicija?

- Svakako.

- Kažite mi da li je to bilo nešto kao „Albert ide sa Dorinom“, „Džordž Poridž ljubi strankinje u šumi“, „Petar štipka devojkice u bioskopu“.

- Ali koješta! Ne. - Glas gde Oliver odavao je da je gotovo zaprepašćena. - Ništa tako glupo. Ne, moja rečenica bila je sasvim jasna indicija. - Spusti glas i tajanstvenim tonom reče: - „Pogledaj u ranac turistkinje“.

- Sjajno! - viknu Poaro. - Sjajno!! Naravno, novine koje su nosile tu ispisanu izreku morale su nestati. Inače bi sugerisale ideju!

- A planinski džak, naravno, nalazio se pored leša i...

- Ah, ali ja mislim na jedan drugi planinski džak.

- Nemojte da mi stvarate zbrku sa svim tim planinskim džakovima - bunila se gđa Oliver. - U mom zapletu bio je samo jedan. Želite li da

znate šta je u njemu bilo?

- Milost, ne - izusti Poaro nehotice, ali odmah zatim učtivo se ispravi:
- Naravno, kako da ne, biću srećan da saznam, jedino...

Gospođa Oliver nije se obazirala na ono „jedino“.

- Po mom mišljenju to je bilo genijalno! - reče glasom u kome je drhtao ponos autora. - Znaite, u planinskom džaku Marleninom, koji je, u stvari, pripadao jednoj stranoj turistkinji...

- Da, da - reče Poaro, pripremajući se da se još jednom izgubi u magli neuhvatljivih dokaza i indicija.

- Dobro, dakle, u džaku se nalazila flašica za lekove koja je sadržala otrov kojim je seoski plemić ubio svoju ženu. Morate znati da je strankinja bila došla u Engleš ku zbog prakse kao bolničarka, i nalazila se u kući pukovnika Blenta u trenutku kad je on otrovao svoju prvi ženu da bi se dočeeepao njenog novca. A ona, bolničarka, bila je uzeli tu flašicu i ponela sa sobom, a zatim se ponovo vratila njemu da je uceni. To je, naravno, bio razlog da je on ubije. Povezujete li, gospodine Poaro?

- Povezujem li... šta?

- Ovo sa vašom idejom - odgovori gđa Oliver.

- Sa mojom idejom? Nipošto! - reče Poaro, i potrudi se da odmah nastavi: - U svakom slučaju, neka bude... čestitam vam, madam. Lov na ubicu" bio je tako genijalno zamišljen da sigurno niko nije dobio nagradu.

- Ali, naprotiv, jeste - reče gđa Oliver. - Oko sedam časova uveče. Jedna tvrdoglava starica koju su svi smatrali izlapelom babom. Rešila je sve indicije i trijumfalno je došla u kućicu na keju gde je, naravno, već bila policija. Tako je saznala za ubistvo i ujedno je to

bila i poslednja osoba na vašaru koja je saznala za ubistvo, pretpostavljan. U svakom slučaju, dali su joj nagradu.

- Sa zadovoljstvom je tad dodala? - Onaj odvratni rošavi mangup, koji se usudio da kaže da ji pijem kao sunder, nije uspeo da ode dalje do vrata sa kamelijama.

-Jednoga dana ispričaćete mi, madam, čitav zaplet.

- Stvarno nameravam da od toga napravim knjigu. Bio bi greh ne uraditi to.

I tako se mimogred, može ukazati i na činjenicu da se Herkul Poaro, koji je tri godine docnije čitao Ženu u šumi od Arijadne Oliver, pita kako to da su mu pojedina lica i epizode toliko poznate...

Poglavlje XVIII

Sunce je zalazilo kad Poaro stiže u mesto koje se zvanično zvalo Maji Koledž, a koje je lokalno bilo poznato pod imenom Ružičasta vila kod Lauders Krika. Zakucao je i vrata se širom otvoriše takvom silinom da je odskočio unazad. Jedan mladić ljutitog izgleda, koji se pojavio na pragu, oštro ga je posmatrao pre nego što ga je prepoznao. Zatim prsnu u smeh.

- Zdravo! - povika. - Evo lovačkog psa! Samo izvolite, gospodine Poaro, uđite. Ja se pakujem.

Poaro prihvati poziv i uđe u vilu. Unutrašnjost je bila nameštena na brzinu i prilično siromašno. Najveći deo su zauzimale stvari Alka Ledža. Knjige, karte, razna odela - sve je to bilo prosuto svuda; na podu je ležao otvoren kofer.

- Konačni raskid braka - objasni Alek Ledž. - Sali je otišla. Sigurno to znate?

- Ne, nisam znao.

- Raduje me da ima nešto što vi ne znate. Sigurno je bila sita bračnog života. Hoće da potraži sreću sa onim razneženim arhitektom.

- Žao mi je - reče Poaro.

- Ne vidim zašto bi vam bilo žao.

- Žao mi je - reče Poaro, skinuvši dve knjige i jednu košulju da bi seo na ugao sofe - jer ne verajem da će s njim biti srećna kao što je bila s vama.

- Ovih nekoliko poslednjih meseci nije bila naročito srećna sa mnom.

- Šest meseci ne predstavljaju ceo život - primeti Poaro - nego naprotiv sasvim kratak period u poređenju sa dugim i srećnim bračnim životom.

- Govorite kao župnik, ne čini li vam se?

- Možda. Dozvolite mi, gospodine Ledž, da vam kažem da, ako vaša žena nije s vama bila srećna, krivica je možda više na vama nego na njoj?

- U to je Sali ubeđena. Dabome, ja sam kriv za sve.

- Za sve ne, ali za dobar deo.

- O, bacite samo svu krivicu na mene. I tako mi ne preostaje ništa drugo nego da skočim u more i svršim jednom zauvek.

Poaro ga zamišljeno pogleda.

- Raduje me - primeti - što mogu da konstatujem da se sada više brinete o vlastitim jadima nego o opštečovečanskim.

- Što se mene tiče, ceo svet može da ode na... vešala - provali Alek Ledž. Zatim ogorčeno dodade: - Bio sam savršen idiot od početka do kraja.

- Svakako - reče Poaro - i rekao bih da je vaše ponašanje i držanje uopšte bilo pre vredno sažaljenja nego kuđenja.

Alek Ledž ga je gledao pravo u oči.

- Ko vam je naložio da me uhodite? - zapita. - Sigurno Sali?

- Šta vas navodi na tu pomisao.

- Ph, zvanično se ništa nije dogodilo. Zbog toga sam zaključio da ste ovde došli da me uhodite po privatnom nalogu.

- U zabludi ste - odgovori Poaro. - Nikada vas nisam uhodio. Kada sam prvi put došao ovamo, nisam čak znao ni da postojite na svetu.

- Kako, onda, znate da sam bio nesrećnik ili kreten, ili šta ja znam?

- To je rezultat mojih zapažanja i doslednih razmišljanja - odgovori Poaro. - Hoćete li me za trenutak saslušati pa mi zatim odgovorite da li sam pogodio?

- Samo govorite - pristade Alek Ledž - ali imajte na umu da nisam raspoložen za šalu.

- Verujem - reče Poaro - da ste nekoliko godina pokazivali interesovanje i simpatiju za izvesnu političku partiju. Kao i mnogi drugi mladi ljudi koji se bave naukom. Naravno, u vašoj struci takve simpatije i tendencije izazivaju sumnje. Ne verujem da ste se ozbiljno kompromitovali, ali sklon sam da po verujem da je na vas vršen pritisak da vaš položaj učvrstite na način koji se protivi vašoj ličnoj volji. Tada ste nastojali da se povučete, ali su vam onda zapretili. Ugovorili su sa vama sastanak, tajni sastanak s nekim licem. Sumnjam da ću ikada saznati ime tog mladića. On će za mene uvek ostati „mladić u košulji sa kornjačama."

Iznenada, Alek Ledž prsnu u glasan smeh.

- Mogu misliti koliko je ona košulja morala da izgleda smešna. Samo u onom trenutku nisam mogao da na stvari gledam s komične strane.

Herkul Poaro nastavi:

- Mučila su vas pitanja sudbine sveta i vi ste, dozvolite mi, tokom vaših razgovora postali čovek s kojim je jednoj ženi nemoguće da živi srećno. Nikada se niste poverili vašoj ženi i to je bila nesreća za vas. Jer ona je, u stvari, bila vrlo lojalna žena i verujem da bi svim srcem stala uz vas da je saznala zbog čega ste nesrećni i očajni.

Umesto toga ona je počela da vas, nesrećom, upoređuje sa jednim svojim starim prijateljem, Mihaelom Vajmanom.

Odjednom, ustade.

- Savetovao bih vas, gospodine Ledž, da spremite vaš prtljag što pre, da sustignete vašu suprugu u Londonu, da je zamolite da vam oprost i da joj ispričate sve što je bilo.

- To je dakle vaš savet - reče Alek Ledž. - Kakvog interesa imate da mi ga date?

- Nikakvog - odgovori Poaro, uputivši se vratima. - Ali ja sam uvek u pravu.

Nastade tajac. Zatim Alek Ledž prsnu u divlji smeh.

- Znate li da ću poslušati vaš savet - zauriao je. - Razvod đavolski skupo staje. A u svakom slučaju, kad imamo ženu koju želimo a nismo u stanju da je zadržimo, onda je to kao neko poniženje, zar ne? Otići ću u Kels, u njen mali stan, i ako tamo zateknem Mihaela zgrabiću ga za onu njegovu umetničku kravatu i zadaviću ga. Luđački bih u tome uživao.

Udaljavajući se od Ružičaste vile i dižući oči put neba koje se oblačilo, Poaro se zapita: - A sada, kuda?

Poglavlje XIX

Šef policije i inspektor Blend upiljili su svoje poglede pune radoznalosti u Poaroa, čim je ušao u kancelariju. Šef policije nije bio najbolje raspoložen. Jedino ga je smirena upornost inspektora Blenda nagnala da otkaže te večeri poziv na jednu večeru.

- Znam, znam, Blende - nestrpljivo je odgovorio. - Onda je bio mali belgijski čarobnjak... ali sada je proteklo dosta vremena od onih dana, do đavola. Koliko godina ima danas?

Blend je izbegao na delikatan način da odgovori na to pitanje na koje, uostalom, ne bi ni znao da odgovori. Jer je Poaro uvek nerado govorio o svojim godinama.

- Važno je, gospodine, da se on nalazio upravo na mestu događaja. I da mi više ne znamo šta ćemo i kako ćemo. Našli smo se u ćorsokaku.

- Znamo, znamo. Počinjem da verujem da postoji neki manijak-ubica, kako kaže gospođa Masterton. Upotrebio bih i one njene lovačke pse, samo kad bih znao gde.

- Lovački psi ne mogu da njuše trag nad vodom...

- Da, shvatam na šta mislite, Blende. I hteo bih da se složim s vama. Ali ne vidim za to apsolutno nikakav motiv.

- Motiv bi se mogao naći napolju, na ostrvima...

- Hteli biste da kažete da je ledi Stjubs poznato nešto iz života de Suze, tamo dole? Da, to bi mogao da bude motiv... Ona je bila obično stvorenje, moglo je da joj izleti to što je znala, u izvesnom momentu... Mislite li na to?

- Tako nešto...

- Ipak, on bi malo sačekao sa donošenjem odluke...
- Pa, gospodine, možda on nije zaista znao ništa više od nje i možda je sve saznao iz novina u kojima je pisalo da se njegova rođaka udala i za koga se udala.
- Ali čim je saznao pojurio je brže-bolje na jahti da bi je ubio? Cepidlačenje, Blende, cepidlačenje, suvišno cepidlačenje.
- Ipak, ne bi bilo nemoguće...
- A šta je ta žena mogla da zna?
- Ne zaboravite ono što je rekla svome mužu: „Ubija narod“.
- Sećanje na neko ubistvo iz doba kad je imala petnaest godina? I čiji je, verovatno, ona jedini svedok? Ali, on bi se tome svakako nasmejao!
- Mi ne znamo činjenice - navaljivao je Blend. - Kao što znate, šefe, kad se jednom utvrdi ko je izvršio neki zločin, mogu se tada potražiti dokazi, i mogu se naći...
- Ufff! Zar nismo ispitali sve o de Suzi?... I to vrlo diskretno... preko naših običnih obaveštajnih izvora... pa sve je ostalo bez rezultata.
- Baš zbog toga, gospodine. Onaj šašavi stari Belgijanac naišao je možda na neki trag. Bio je u kući... to je veoma važno. Ledi Stjubs je razgovarala s njim. Đavo bi ga znao... Možda mu je onako, napreskok, kazala stvari koje, kad bi se sve zajedno skupile, imaju možda izvesno značenje. U svakom slučaju, on je danas bio dole u Neskombu skoro ceo dan.
- I telefonirao vam je da se raspita kakav je tip jahte imao de Suza?
- Da, prvi put. A drugi put mi je telefonirao da bismo se dogovorili za ovaj sastanak.

- Pa.. - reče šef policije pogledavši na sat - ako ne dođe kroz pet minuta...

Ali baš u tom trenutku pojavi se Herkul Poaro.

Njegov izgled nije bio besprekoran kao i uvijek. Imao je spuštene brkove zbog vlažne klime u Devonšira, bio jednom lakovanim cipelama prekrivenim blatom, razbarušene kose i šepao je .

- Dobro, gospodine Poaro, konačno ste stigli. - Šef policije mu steže ruku. - Pretvorili smo se u uho da čijemo šta to imate da nam saopštite.

Ton je zvučao pomalo ironično, ali Herkul Poaro , iako je fizički bio premoren, nije imao nameru da dozvoli da mu i moral bude potučen.

- Ne mogu da budem pametan: kako to da nisam video pravu istinu - reče.

- Mislite da kažete da vam je sada poznata istina? - zapita ga šef policije.

- Da. Izuzev nekoliko pojedinosti, iz opšteg plana.

- Nama je potrebno nešto više od opšteg plina. Potrebni su nam dokazi! Imate li te dokaze, gospodine Poaro?

- Mogu vas uputiti gde ih možete naći. Sada se uplete inspektor Blend: - Na primer?-

- Pretpostavljam da je Etjen de Suza napušta Englesku.

- Pre dve nedelje. - Blend gorko dodade: -neće biti lako da ga dovedemo nazad, ovde.

- Mogli bismo ga nagovoriti.

- Nagovoriti?! Nemamo, dakle, dovoljnih faza da bismo izdali nalog za ekstradiciju?

- Nema potrebe za nalogom za ekstradiciju jko ga upoznamo sa činjenicama...

- Ali, o kakvim činjenicama, gospodine? - zapita ljutilo šef policije. - O kakvim vi to činjenicama tu sad pričate?

- O činjenici da je Etjen de Suza stigao ovamo na luksuzno opremljenoj jahti, pokazujući time da je iz bogate porodice; o činjenici da je stari Merdl bio deda Marlene Tjucker (što do danas nisam znao); o činjenici da je ledi Stjubs volela da nosi kineske šeširiće; o činjenici da je gospođa Oliver, uprkos svojoj neobuzdanoj mašti, i nesvesno fini poznavalac ljudskih karaktera; o činjenici da je Marlena Tjucker imala ruževe i flašice parfema koje je držala sakrivene u dnu svoje fioke; o činjenici da gospođica Brevis i dalje tvrdi da joj je ledi Stjubs naložila da odnese Marleni, dole u kućicu na keju, hrane i voćnih sokova.

- Činjenice?! - šef policije pogleda ga iznenađeno. - To vi nazivate činjenicama? Ali, pa, u svemu tome nema ničeg novog!

- Možda, onda, više volite dokaze... konačne dokaze,... kao na primer... leš ledi Stjubs?...

Sada ga Blend začuđeno pogleda. - Pronašli ste leš ledi Stjubs?

- Nisam baš pronašao... ali znam gde je sakriven. Vi ćete otići tamo i kad ga nađete, onda... imaćete sve dokaze... sve potrebne dokaze. Jer na tome mestu leš je mogla da sakrije samo jedna osoba.

- A, ko je ta osoba?

Herkul Poaro se nasmeši... samozadovoljnim osmejkom mačke koja je polizala pun tanjir mleka...

- To je više-manje uvek ista osoba - reče blagim tonom. - Muž. Ser Džordž Stjubs ubio je svoju ženu.

- Ali to je nemoguće, gospodine Poaro. Znamo vrlo dobro da je nemoguće.

- O, ne - odgovori Poaro - nije, uopšte nije nemoguće! Saslušajte me, objasniću vam.

Poglavlje XX

Herkul Poaro zaslade začas pored teške kapije od kovanog gvozda. Njegov pogled lutao je po stazi koja se pred njim pružala. Sa stabala je padalo poslednje smeđezlatasto lišće. Ciklama više nije bilo.

Uzdahnuo je. Okrenuo se nalevo i tiho pokucao na vrata male bele čuvareve kućice.

Posle nekoliko trenutaka gđa Folijat otvori vrata. Sada nije bio iznenađen videvši je onako staru i krhku.

- Gospodine Poaro! Još ste ovde?! - uzviknu gđa Folijat.

- Smem li da uđem?

- Naravno.

On uđe za njom u kućicu.

- Zbog čega ste došli?

- Verujem, madam, da pogađate...

Njen odgovor bio je zaobilazan: - Mnogo sam umorna...

- Shvatam - reče Poaro. Zatim nastavi: - Sada imamo troje mrtvih: Heti Stjubs, Marlina Tjuker i stari Merdl.

- Merdl?! To je bio nesrećan slučaj. Pao je sa obale.

- Nije bila nesreća. Merdl je suviše znao...

- Šta je znao?

- Umeo je da raspozna lice, govor, hod... i tako dalje. Ispričao mi je sve što se odnosi na Folijatove... o vašem svekru, vašem mužu, o

sinovima koji su pali u ratu. Jedino... nisu oba poginula... zar ne? Vaš sin Henri potonuo je sa svojim brodom, ali drugi, Džems, nije bio ubijen. Dezertirao je. Možda je u prvo vreme smatran za izgubljenog, a docnije ste vi svima kazali da je mrtav. Niko nije imao razloga da sumnja. Zašto bi i sumnjao?

Poaro zaslade, pa nastavi:

- Nemojte misliti, madam, da vas ja ne shvalam. Imali ste težak život, znam dobro to. Iako niste o njemu imali nikakvih iluzija, ipak to je bio vaš sin i voleli ste ga. Učinili ste sve da mu pružite nov život. Starali ste se o jednoj devojci, abnormalnoj ali mnogo bogatoj. Pustili ste glasove da su njeni roditelji sve izgubili, da je siromašna, da ste joj savetovali da se uda za bogatog čoveka, ali mnogo starijeg od nje. Zašto svet ne bi u lo verovao? Ni u tome nema motiva za sumnjanje. Njeni roditelji i uži srodnici bili su ubijeni. Redovno je završila francuske studije u Parizu, postupila je po instrukcijama iz San Miguela. Udajom je postala srećna. Kako mi i sami rekoste, bila je to krolka, nežna, odana devojka. Potpisala je sve što joj je muž podneo na potpis. Verovatno su prava vlasništva bila izmenjena i prodala u nekoliko navrata, ali na kraju cilj je bio postignut Ser Džordž Sljubs, u stvari novi lik koji je uzeo vaš sin, postao je vrlo bogat a njegova žena siromašna. Nije nikakav zločin zvati se „ser“ ukoliko to nije učinjeno u lukrativne svrhe. Jedan naziv uživa poverenje... podrazumeva bogatstvo, iako se to bogatstvo nema od rođenja. Tako je ser Džordž Stjubs, došla stariji, izmenjen u liku i sa gustom bradom, kupio Nes-Hauz i došao da živi tu gde je i rođen ali gde nije dolazio olkako je bio dečak. Posle ratnih pustošenja nije više bilo nikoga ko bi ga prepoznao, ili je lako, bar, izgledalo. Ali slari Merdl ga je prepoznao. On je to čuvao u sebi, ali kad mi je podmuklo rekao da će „u Nes-Hauzu uvek biti Folijatovi“, u sebi je svakako uživao. Mislili ste da je sve u redu. Vaš sin je imao bogatstvo, porodični dvorac i, iako njegova žena nije bila normalna, bila je ipak lepa i bogata, a vi niste uopšte sumnjali u to da on neće prema njoj biti dobir i da je neće usrećiti.

Jedva čujnim glasom gđa Folijat reče:

- Da... tako sam mislila... bdela bih nad Heti, brinula bih se o njoj. Nikada nisam mogla ni da pomislim...

- Upravo tako... nikada ne biste ni pomisliti vaš sin se dobro čuvao da vam kaže da je u vreme svoje ženidbe već oženjen... Naravno... povelili smo istragu o onome što je prethodilo. Vaš sin uzeo je za ženu jednu devojkicu iz Trsta, koja je pripadala Crvenom ološu među kojim se on bio sakrio pošto je dezertirac. Ona nije imala nikakve namere da se od njega razvede, kao što ni on nije mislio da se razvede od nje. Pristala je da uzme Heti da bi se obogatio, ali on je u sebi već bio odlučio da prvom prilikom učiniti svemu kraj.

- Ne, ne, ne verajem! Ne mogu to da verujem da bi ona... Ona pokvarenica!...

- Nameravao je da je ubije. Heti nije imala rođaka i skoro ni prijatelja. Čim su se vratili u Englešku, doveo ju je ovde. Posluga je gotovo nije ni videla one prve večeri, a žena koju si ugledali sutradan nije bila Heti nego njegova italijanska žena obučena kao Heti, koja se ponašala više-manje kao Heti. Lažna Heti trebalo je da provede ceo život kao da je prava, s razlikom što bi njene mentalne sposobnosti postepeno napredovale na iznenađujući način i što bi to bilo protumačeno, kako se to obično kaže, „novim načinom života“. Sve je moglo da prođe glatko. Već je sekretarica, gospođi Trevis primetila znake poboljšanja mentalnih sposobnosti ledi Stjubs, Ali tada se desilo nešto nepredviđeno. Jedan Hetin daleki rođak pisao je da će doći u Englesku, na turneju sa svojom jahtom. Premda se nije javljao mnogo godina, bilo je malo verovatno da će se dopustiti da bude obmanut od varalice. Čudna stvar - primeti Poaro, prenevši tok razgovora - koliko god mi je kroz glavu prolazila misao da da Suza nije de Suza, ipak ni za trenutak nisam posumnjao u to da je istina upravo suprotno... to jest da Heti nije Heti.

Moglo je postojati više načina suočavanja sa situacijom. Ledi Stjubs mogla je da izbegne susret pod izgovorom da je bolesna, samo ne bi mogla dugo da održava tu laž u slučaju da se da Suza zadrži duže vremena u Engleš koj. U toku je bila druga nevolja. Stari i brbljivi Merdl imao je običaj da ćaska sa svojom unukom.

To je verovatno bila jedina osoba koja je imala strpljenja da ga sluša čak i ako nije verovala u sve što joj priča jer je bila ubeđena da je „udaren mokrom čarapom“. Samo ipak neke od njegovih tvrdrrm kao na primer, da je u šumi video leš neke žene, zatim tvrdnja da je ser Džordž Stjubs, u stvari, gosodin Džems, učinile su na nju izvestan utisak tako da je pokušala da o tome nešto natukne ser Džordžu.

Time je, naravno, potpisala svoju smrtnu presudu. Ser Džordž i njegova žena nisu mogli dozvoliti da počnu kružiti takve glasine. Pretpostavljam da joj je s vremena na vreme davao manje svote novaca da je ućutka, ali je ujedno krojio svoj plan. Muž i žena brižljivo su izradili svoj projekat. Već su znali dan de Suzinog dolaska u Helmut. Podudara se sa datumom određenim za vašar. Kombinovali su stvar tako da Marlina bude ubijena i da ledi Stjubs nestane pod takvim okolnostima da bi izvesna sumnja mogla pasti na de Suzu. Eto zašto je on bio definisan kao „zao čovek“ i optužen da „ubija narod“.

Trebalo je da ledi Stjubs konačno nestane (pre ili docnije ser Džordž bi bio u mogućnosti da identifikuje leš koji ne bi bilo moguće prepoznati) a nova bi ličnost došla na njeno mesto. U stvari, Heti bi jednostavno bila ponovo postala prvobitna Italijanka. Sve što je trebalo eda uradi bilo je da izrecituje dve uloge za manje od dvadeset i četiri sata. Na dan mog dolaska bilo je utvrđeno da će ledi Stjubs ostati ij svojoj sobi sve do vremena za čaj. Ona je, u stvari, potajno bila izašla, uzela autobus ili voz do Eksetera, a iz Eksetera je putovala u društvu neke studentkinje kojoj je napričala priču o prijateljici neraspoloženoj zbog toga što je pojela pokvarenu teleću paštetu i šunku. Kad je stigla u hotel, uzela je sobu a zatim je izašla da upozna grad. U vreme čaja, ledi Stjubs se nalazi u dnevnoj sobi.

Posle večere ledi Stjubs brzo odlazi u krevet... ali gospođica Brevis ju je slučajno videla kako je odmah zatim klisnula iz kuće. Noć provodi u hotelu, ali izlazi vrlo rano i već je na prvom doručku prisutna u Nesu kao ledi Stjubs. Vraća se u sobu sa svojom migrenom i tom prilikom se preoblači u uljeza kome ser Džordž upućuje prekore sa prozora, okrećući se tobože u sobu da bi govorio sa svojom ženom koja tamo leži.

Ta presvlačenja ne predstavljaju poteškoću, pantalonice i otvorena košulja predstavljaju svakako odeću koju je ledi Stjubs rado oblačila. Šminkanje je izmenilo njen lik, a širok kineski šešir zaklanjao je senkom njeno lice. Končani šal u raznim bojama, mrka put i uvojci kestenjastozlatasti, kao italijanska devojka. Niko nikada ne bi ni slutio da je to bila ista osoba.

I evo nas na završnoj drami. Nešto malo pre četiri sata posle podne ledi Stjubs je kazala gospođici Brevis da odnese dole Marleni tanjir sa užinom. To je uradila zato što se plašila da gospođica Brevis ne pomisli ili ne nasluti nešto, kao i da slučajno ne bi naišla dole u odsudnom trenutku. Možda je bila i toliko zlobna da je stvari udesila tako da se gospođica Brevis nađe dole, na mestu zločina, upravo u trenutku izvršenja zločina ili jedva malo posle.

Zatim se, u pogodnom trenutku, uvukla u praznu šatru hiromantkinje, izašla iz nje s druge strane i ušla u kolibu među žbunjem gde je čuvala planinski džak sa stvarima potrebnim za presvlačenje. Prošla je kroz šumu, zatražila od Marlene da joj otvori i iznenadno je zadavila. Šešir je bacila u reku, promenila haljine i šminku, obukla haljinu boje ciklame i cipele sa visokom potpeticom, uzela planinski džak i pod maskom italijanske studentkinje, koja stanuje u Omladinskom hotelu, sustigla svoju holandsku drugaricu na livadi i zajedno s njom oputovala autobusom kako je bilo ugovoreno. Gde se sada nalazi, ne bih znao. Možda je u Sohou, gde svakako ima pri ruci osobe spremne da je snabeju lažnim dokumentima. U svakom slučaju, policija ne traži italijansku devojku nego egzotičnu ledi Stjubs, čudljivu i abnormalnu.

Ali nesrećna Heti Stjubs je mrtva, kao što i sami najbolje znate, madam. To ste mi otkrili onoga dana kad je bio vašar i ja sam s vama razgovarao onog poslepodneva. Mnogo vas je dirnuo Marlenin kraj... iako niste imali ni pojma o svemu što je bilo smišljeno; niste приметили da ste (uza sve to što sam ja bio toliko blesav da to ne naslutim), govoreći o Heti, govorili u stvari o dve razne osobe... jedna je bila žena koju ste mrzeli i na koju ste me upozorili, savetujući me da budem oprezan i da ne poverujem ni reci od svega sto mi bude govorila... a druga je bila devojka o kojoj ste govorili slineći se recima prošlosti, punim topline i nežnosti. Verujem, madam..., da ste puno voleli ledi Stjubs...

Zatim učuta. Gospođa Folijat je sedela nepomično u svojoj fotelji. Konačno ustade i progovori. Glas joj je bio leden.

- Sva vaša priповest apsolutno je fantastična, gospodine Poaro. Najozbiljnije verujem da ste poludeli... Sve je to plod vaše mašte. Nemate nikakvih dokaza uopšte.

Poaro se približi jednom prozoru i otvori ga.

- Poslušajte, madam. Šta čujete?

- Malo sam nagluva... Šta bi trebalo da čujem?

- Udarac pijuka... U ovom trenutku ruše cementne temelje „folije - Odlično mesto za sahranjivanje leševa... mesto na kome je bilo izvađeno korenje jednog velikog stabla i gde je teren već bio iskopan. Datira, da bi se sve izravnilo, baci se cement iznad zemlje koja prekriva leš a iznad cementa se gradi „folija"... - Zatim uzbuđenim glasom dodade: - Folija ser Džordža... Folija vlasnika Nes-Hauza... Dubok i bolan uzdah vinu se iz grudi gospođe Folijat.

- Tako lepo mesto... - reče Poaro. - Samo jedna rđava stvar... Covek koji ga poseduje.

- Znam. - Glas joj je bio promukao. - Oduvek sam znala... Plašio me je još od detinjstva... Okrutan... Nemilosrdan... Bez trunke savesti... Ali bio je moj sin i volela sam ga... Trebalo je da progovorim posle Hetine smrti... Ali bio je u pitanju moj sin. Da li sam mogla da ga se odreknem? Tako je, zbog moga ćutanja, ona jadnica našla smrt... A posle nje dragi stari Merdl... Kad će biti svršeno...?

- Sa jednim zločincem nikada nije svršeno... - reče Poaro. Ona pognu glavu. Ostade tako nekoliko trenutaka pokrivši oči rukama.

Zatim gospođa Folijat od Nes-Hauza, potomak dugačkog niza junaka, ustade i ispravi se. Čvrstim pogledom pogleda Poarou pravo u oči i progovori običnim i indiferentnim tonom:

- Hvala, gospodine Poaro, što ste došli da mi sve to kažete. Ma ko iz policije ne bi se tako ponašao. Osečam da ste jedan od naših, gospodine Poaro... A sada,... ipak... hoćete li biti tako dobri da me ostavite samu?... Sa nekim stvarima moramo se sukobiti sami...